

DRUŽINSKI TEDNIK

4. avgusta 1914.: Nemčija napove Belgiji vojno.
3. februarja 1917.: USA pretrga diplomatske stike z Nemčijo.
11. novembra 1918.: Nemčija kapitulira.

Leto XII.

Ljubljana, 11. aprila 1940.

Štev. 15 (547)

Danes:

Danska — dežela vzornega kmetijstva

Z velikim zemljevdom Severne Evrope

(Gl. str. 9)

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 35-32. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.593. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 dni snamk.

NAROČNINA

1/2 leta 20 din, 1/3 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 8 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnino je plačati vnaprej.

GENE OGLASOV

V tekstem delu: enostolpna petlinna vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglašnem delu 450 din. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglas: beseda 1 din. Oglašni davek povzod se posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

PLAZ SE JE SPROŽIL NA SEVERU

Prava vojna se torej le začneja. — Danska pod velikodušnim varstvom tretjega rajha, Norveška v vojnem stanju z Nemčijo. — Churchillova past?

dictator of war (diktatorja vojne), kakor so ga krstili nekateri listi. No, in od tistih dob je zavel nov veter z meglenih angleških otokov.

V prejšnji številki smo zapisali, kaj je ta trenutek za zavezniške najvažnejše: zadelanje treh vrzeli njihove blokade. Nova britanska vlada se je pod Churchillovim pritiskom brez odlašanja lotila tega problema.

Svedsko železo ne sme več v Nemčijo: takšen je bil Churchillov ultimatum Chamberlainu. Isto je prvi lord admiraltete zahteval že med afero Altmarke, a je moral odnehati; po svoji stari navadi je Chamberlain že začeto akcijo na sredi ustavil in jo v svojem prirojenem kompromisarstvu izmislil v plehko polovičarstvo.)

Chamberlain je na Churchillovo zahtevo pristal. Tako to pot ni ostalo samo pri platonskih grožnjah. Osupli bralci časopisnih poročil so strmeč opazili, da je v Londonu nastopil nov režiser; zadelo se jim je, da premier Chamberlain ni več prvi.

Tako je prišel usodni ponedeljek 8. aprila. Britanska vlada je sporočila švedski in norveški vladi, da je položila mine v njihovi vodah in da ne bo več dovolila prevoza železa v Nemčijo. Da bodo Svedi in Norvežani videli, kako resno mislijo zavezniški, so poslali v njihove vode vojne ladje.

Silna nervoznost je zavladala po Evropi. Celotno nejeverje — Tomažem je postalo očitno, da to pot Anglija zares misli. Od tega spoznanja pa do fantastičnega sklepa je bilo samo en korak: do fantastičnega sklepa namreč, da se mislijo Angleži na Norveškem izkrcati.

Fantastično? Prosim: saj vendar nimajo Angleži ničesar dobiti, pač pa vse izgubiti, če se spuste v takšno pustolovščino — pustolovščino, ki bi pri priti ohladila ali celo izpreverila simpatije vseh nevtalcev do njih.

Finis coronat opus, pravi latinski pregovor; ne sodi dneva pred večerom, bi rekli prosto po naše. Kakšen bo večer tega zgodovinskega dne?

Ameriški tisk sodi, da je Churchill nastavljal Nemcem psihološko past. Churchillov namen naj bi bil, prisiliti Nemce k napadu na fronti, kjer imajo zavezniški več upanja v uspeh kakor na Maginotovi črti; obenem pa k napadu, ki mora nevtalce (predvsem velike nevtalce, t. j. Italijo in Združene države) še bolj odvrniti od tretjega rajha. Pod vtisom prvih poročil sklepajo ameriški listi, da je nemško vkorakanje na Dansko in napad na Norveško izraz obupa.

Tudi če se pridružimo tej tezi — v bistvu verjetnejši od laične teze tistih, ki jih je včerajšnji dogodek živčno docela vrgel s tira, teze namreč, da so Nemci zalotili zavezniške docela nepripravljene — nastane problem: Angleži so bili na nemški napad pripravljeni, drži, kaj pa, če se niso zanesli na tako nagle napade?

Ta možnost ni izključena, kajti pri Bogu in pri Chamberlainu tudi še tako neverjetna stvar ni nemogoča; morda je v luči današnjih brzojav celo verjetna. Toda logika pravi, da bo prav Chamberlain preizkusni kamen te teze.

Norveška je stara prijateljica Velike Britanije. A ne samo to; Norveška je Angliji tako blizu, da bi skoraj lahko veljala za nekakšno predmestje Londona.

Napad na Norveško je torej direkten napad na Veliko Britanijo — v absolutnem merilu skoraj prav tako direkten, kakor je bil pred 26 leti nemški napad na Belgijo, v relativnem pa še direktniji: danes so letala bistvena točka vsake strategije.

Ce je bila Velika Britanija na ta napad pripravljena — in ta teza se nam, kakor smo gori razložili, ne zdi neverjetna — ne bo v britanski vladi nobene posebne izpremembe.

Norveški kralj Haakon VII.

Ce pa Velika Britanija na ta napad ni bila pripravljena, bo moral Chamberlain — kot najvidnejša, čeprav morda ne glavna ovira Churchillove vojne politike — prepustiti svoje mesto sposobnejšemu državniku.

Jutrišnji, pojutrišnji dan mora že o tem odločiti. **Observer**

Pod nemškim varstvom

Včera, 9. aprila, so nemške radijske postaje objavile tole sporočilo: Nemško vrhovno poveljstvo razglasa, da je nemška vojska vzela Dansko in Norveško v svoje varstvo, da prepreči napad na ti dve državi. Zato so na Dansko in Norveško vkorakali veliki oddelki nemških čet.

Včera, 9. aprila, je norveška radijska postaja v Oslu razglasila v svojem poročilu med drugim:

Nemci so bombardirali Horsten in utrdbe pri Bergnu ter mesto Bergen, nato so pa zavzeli mesto in okolico. Nemška letala so bombardirala tudi njavo Kristiansand.

Značilna novica

Včera, 9. aprila, je iz Pariza prišla tale novica:

General Weygand, vrhovni poveljnik zavezniških armad na Bližnjem Vzhodu, je z letalom zapustil francosko prestolnico in se odpeljal v Beirut (Sirija), da pripravi vzhodno zavezniško armado za vsak primer.

Po japonskem zgledu

DNB poroča iz Osla, da so Nemci že sestavili novo — nacionalno (!) — vlado v zasedeni norveški prestolnici. V novi vladi sedita tudi dva ministra, ki sta prelomila prisego svojem kralju in narodu in se izneverila zakoniti norveški vladi.

Konec Gneisenaua?

Norveška admiralteta poroča, da so norveške pomorske utrdbe v Oresundu potopile nemško bojno ladjo Gneisenau.

Ce je to res, so Norvežani prizadejali Nemcem veliko škodo. Gneisenau je bila namreč ena izmed najmodernejših in najmočnejših nemških bojnih ladij, saj so jo šele leta 1938. dali v delo skupaj s Scharnhorstom. Ladja je imela 26.000 ton in je bila oborožena z 11 palčnimi topovi. Njena posadka je štela 1500 mož.

Ali ste brali...

...da piše list Relazioni Internazionali, glasilo grofa Ciana, za obletnico pakta med Italijo in Jugoslavijo, da Italija ne spada med tiste, ki trgajo podpisane pogodbe?

...da so Bolgari hvaležni svoji vladi, ker je prepovedala »vohjanje« tujih »izletnikov« po Bolgariji?

...da so Nemci do konca februarja t. l. potopili ravno 100 skandinavskih ladij (zavezniški niti ene); da je prišlo ob življenje 795 švedskih, norveških in danskih mornarjev, in da je celotna tonaža teh potopljenih ladij (306

Danski kralj Kristijan X., slikan na enem izmed svojih vsakodnevnih izletov po kjöbenhavenskih ulicah.

tisoč ton) večja od tonaže celotne jugoslovanske trgovinske mornarice? ...da zdaj v Londonu govorijo, da se je angleški vojni minister Hore Belisha moral umakniti, ker je hotel napovedati vojno Sovjetom, a Chamberlain in Churchill nista bila za to?

...da pride v Sirijo in Palestino vsak teden povprečno po 10.000 francoskih in angleških vojakov?

...da je Sumner Welles pred odhodom v Ameriko poslal pismo Sikorskemu in Zaleskemu in jima izrazil simpatije do velikega poljskega naroda?

...da so Sumnerju Wellesu rekli v Berlinu, da se Nemčija bori »za svobodo in za mir in da je samo zato šla v vojno, da zdrobi nasilje Anglije in Francije«?

...da Nemci zbirajo staro železo pod geslom: čim večji dar führerju za rojstni dan 20 aprila, t. j. 12. aprila, prejmejo? ...da Nemci zbirajo staro železo pod geslom: čim večji dar führerju za rojstni dan 20 aprila, t. j. 12. aprila, prejmejo?

Pomorska vojna proti Nemčiji: Britanska kontrola nad tiholetstvom pregleduje v neki luki na južni obali Anglije tovor neke nevtalne ladje.

Razmerje med zavezniško in nemško vojno mornarico

Država	Bojne ladje		Nosilke letal		8 palčne krizarke		6 palčne krizarke		Rušilci itd.		Podmornice	
	Štev. ladij	Ton	Štev. ladij	Ton	Štev. ladij	Ton	Štev. ladij	Ton	Štev. ladij	Ton	Štev. ladij	Ton
Britanski imperij...	14	445.550	6	114.400	15	145.620	47	294.635	178	233.359	55	56.919
Francija	7	163.945	1	22.146	7	70.000	11	79.729	71	121.201	75	72.709
Zavezniški	21	609.495	7	136.546	22	215.620	58	374.364	249	354.560	130	129.628
Nemčija	7	108.000	—	—	2	20.000	6	35.600	44	51.081	70(?)	31.000(?)

Sedanjo vojno bo na koncu koncev odločilo morje — prav tako, kakor je prejšnjo. Če ne bi Angleži v svetovni vojni obvladali morja, ne bi Francozom vse njihove zmage na Marni prida pomagale. Tudi o uspehu ali neuspehu nemškega napada na severne nevtalce bo v prvi vrsti odločala vojna mornarica. Zgoraj prinašamo pregled vojnih mornaric Velike Britanije, Francije in Anglije. Številke povzemamo po pravkar izšli ameriški knjigi Handbook of the War (Priročnik o vojni). V mornaricah niso vršete nepomembne manjše ladje; prav tako sta odšteti britanski bojni ladji Royal Oak (potopljen 14. okt. l. l. (29.150 t) in Courageous (potopljen 17. septembra l. l.; 22.500 ton).

Politični tednik

Hrvatski ban dr. Šubišić je sprejel časnikarje in jim dal nekaj važnih izjav o prvem hrvatskem proračunu. Novi proračun velja do januarja leta 1941. in znaša 1451 milijonov dinarjev. Dr. Šubišić je povedal, da bodo v kratkem razpisali občinske volitve, ni pa še znano, ali bodo tajne ali javne. V banovini Hrvatski so v načrtu velika dela: ustanovitev fonda za kolonizacijo in preseljevanje ljudi, gradnja modernega cestnega omrežja, pogozdovanje in obdelava neobdelane zemlje. Ena glavnih nalog banovine Hrvatske je pa pobijanje nepismenosti. — Jugoslovanski kmetijski minister dr. Čubrilović in minister brez portfelja doktor Konstantinović sta ta teden odgovorila v Budimpešti. Sprejeli so ju z velikimi častmi. Ministra sta obiskala zunanjega ministra grofa Csakyja in predsednika vlade grofa Telekyja; v avdijenci je pa dr. Čubrilović sprejel regent Horthy in mu podelil najvišje madžarsko odlikovanje. — »Relazioni Internazionali«, glasilo italijanskega zunanjega ministra Ciana, je pred kratkim objavilo članek o razmerju Italije do balkanskih držav. Članek poudarja, da Italija ne namerava kršiti podpisanih pogodb. Jadranski mir je dejstvo in bo tudi ostalo. Italija želi, da bi se italijansko-jugoslovansko prijateljstvo razvijalo na tako solidni osnovi kakor se je začelo pred tremi leti v Beogradu.

Ta teden je bil teden odločilnih dogodkov v evropski politiki. Zavezniki so se odločili za odločno in poostreno blokado proti Nemčiji. To so hoteli doseči s preprečitvijo nemškega uvoza iz nevtralnih držav, pred vsem švedskega železa. V južnovzhodnih državah skušajo preprečiti izvoz v Nemčijo s tem, da kupujejo vse odvisne zaloge, da jih ne bi balkanske države prodale Nemčiji. Razen tega Anglija nevtralnimi državam ne namerava dati surovin, če se ne bodo zavezale, da bodo omejile svoj izvoz v Nemčijo. Anglija je zadnje dni obvestila vse evropske države, da bo položila mine okrog norveške obale. Nemčija je reagirala s tem, da je kratko in malo vkorakala v Dansko in Norveško, češ da hoče varovati njuno nevtralnost. Nemške bojne ladje so se z vojaštvom izkrcale v norveških pristaniščih Trondhjemu, Bergenju in Narviku. V Dansko so nemške čete prodirale na sedmih mestih. Danska vojska se je pred njimi umakala, norveška vlada je pa Nemčiji napovedala vojno. — Poostrena blokada je baže delo angleškega mornariškega ministra Churchilla, ki je postal predsednik vladnega vojnega odbora. S tem ima v rokah veliko moč. — Angleška vlada je postala na jugovzhodu zelo aktivna. Povabila je svoje poslanike iz vseh balkanskih prestolnic na konferenco v London. Prav tako je svoje poslanike iz balkanskih prestolnic povabila v Pariz tudi francoska vlada. — Borba Finceev za svojo očitno še ni končana. Pogajanja, ki se vrše v Moskvi med finskimi delegati in ruskimi zastopniki pa dokončne določbe mirovne pogodbe, so zastala. Rusi so postavili nove zahteve, ki jih baže Finska nikakor ne more sprejeti, če hoče ostati samostojna. — Nov nemški gospodarski načrt na Poljskem je objavila pariška poljska vlada. Po tem načrtu bo vse poljsko gospodarstvo služilo Nemčiji. Poljaki do svojih pridelkov ne bodo imeli nikakršne pravice. Poleg tega bo moralo milijon poljskih delavcev delati v Nemčiji za minimalno mezdno in hrano. — Francoski tisk zahteva, da se zavezniki blokado razširijo tudi na Sredozemsko, Črno in Jadransko morje. V Jadransko morje so že prispeli štiri angleške vojne ladje in so ustavile tri jugoslovanske ladje, ki so peljale v Trst boksit za Nemčijo. Angleške ladje so odpeljale na Malto tudi našo tovorno ladjo »Dunav«. — Zakon o civilni mobilizaciji prebivalstva za primer vojne so izdelali v Italiji. Po tem zakonu bo moralo tudi vse civilno prebivalstvo sodelovati v vojni. — Ameriški senat je z večino glasov sprejel predlog za pooblastilo vladi, da sme prihodnji tri leta tudi brez odobritve kongresa sklepati trgovinske pogodbe. Ta odločitev je velik Rooseveltov uspeh. — Konferenca belgijskih poslanikov v različnih evropskih državah se je vršila pretekli teden v Bruslju. Poslaniki so konferirali pod vodstvom predsednika Pierlota in zunanjega ministra Spaaka in so obravnavali mednarodni politični položaj. — Nemške čete so brez odpora zasedle že vso Dansko in prodrele na norveške obale. Nemško vojno poročilo pravi, da so zasedle že tudi prestolnico Oslo. Predsednik Chamberlain je v angleški spodnji zbornici izjavil, da bosta Anglija in Francija priskočili Norveški na pomoč

Preskrba Nemčije s hrano in blagom

Kaj vse lahko v Nemčiji kupiš in česa ne moreš kupiti

Beograjska »Politika« je te dni priobčila prav zanimiv članek o razmerah v Nemčiji. Marsikoga izmed naših bralcev bo zanimalo, kako zdaj Nemci žive in jedo, zato prinašamo nekaj najzanimivejših odstavkov iz tega članka.

Berlin, aprila.

Preskrba Nemčije z blagom in hrano se mora uklopiti s tremi činitelji: blokadi, izvozu Nemčije v nevtralne države in nezmanjšanem obsegu, da bi lahko v zameno dobila surovine, potrebne za vojno, in zagotoviti nemške vojaške moči, ki ne sme pravičiti in prav nikjer pešati. Tem trem činiteljem se morajo pokoriti tudi Nemci sami, in priznati jim moramo, da so dovolj disciplinirani, da jih razumejo.

Marsikoga bo zanimalo, kaj prav za prav lahko zdaj v Nemčiji kupiš in česa ne. Nemško hrano in blago razdelimo v tri vrste. V prvo spadajo tisti predmeti, ki jih lahko kupiš brez kart. Teh je pa zelo malo: na primer majhni usnjeni izdelki, toda ne čevlji, knjige, okrasni predmeti iz metala, toda ne iz zlata, igračke, toaletne potrebščine, toda ne milo. V drugo vrsto uvrstimo tiste predmete in tisto hrano, ki jo lahko kupiš s kuponi: ves živež, premog, tekstilni izdelki in milo. Razen tega je še ne-

kaj predmetov, ki jih v Nemčiji sploh ne moreš kupiti: kava, čaj, poper in vse ostale začimbe, torej vse tisto, kar so Nemci dobivali iz kolonij.

Pozanimajmo se za živež, ki ga lahko povprečni Nemec kupi na karte. Na teden dni lahko kupiš na karte: 3.000 gr kruha, 300 gr mesa (všete se tudi kosti), 200 gr klobas, 100 gr mezge, 250 gr sladkorja, 125 gr presnega masla, 80 gr margarine, ki nadomešča mast, na mesec dve jajci in pol kile makaronov ali kakršne koli druge zelenjave, stročnic ali solate.

Neprijetno je pa, da tudi vseh teh stvari ni zmerom dovolj na razpolago. Včasih na primer zmanjka krompirja, tako da ga kakšen dan sploh ne moreš kupiti. Prav tako se ne smeš čuditi, če dobiš na mesec samo eno jajce ali pa sploh ne. Vojna je. Razen tega je bila huda zima, in kmetje pozimi niso hoteli odpreti zimskih gred. Zato manjka zelenjave.

Nadomestek — surogat — za kavo in čaj dobiš lahko v kavarni brez kart, kajpak se pa še zdaleč ne more primerjati s pravo kavo ali pravim čajem. Niti s cikorijsko.

Blago lahko kupiš samo na karte. Te so za eno leto razdeljene na sto točk; vse kar kupiš, moraš preračunati v točke in odšteti od svoje karte. Robec na primer velja 1 točko,

plašč 35 točk, volneni pulover 25 točk, nočna srajca 18 točk itd. Kajpak pa ne smeš porabiti vseh točk hkrati, lahko pa kombiniraš po mili volji.

Boljšo hrano dobivajo samo vojaški, otroci in porodnice.

Kako se je nemško ljudstvo sprijaznilo s temi odredbami? Takoj naj priznamo, da se nihče javno ne pritožuje in ne godrnja. In če tujec vpraša Nemca, kako je zadovoljen s hrano in razdelitvijo obleke, ne bo nikoli dobil točnega, odkritega odgovora. Nemci rajši molče. Živo se pa zanimajo za življenje in razmere v nevtralnih državah. In navadno vprašajo:

»Prosim vas, kaj mislite, kako dolgo bo trajala ta vojna? Mi mislimo, da je bo v šestih mesecih konec.«

Pred trgovinami stoje ljudje v dolgih vrstah — Nemci jim pravijo »Schlange« — kače in čakajo potrpežljivo s kartami v rokah, da bi kupili krompir, stročnice ali kaj podobnega. Pogosto pa trgovci vse proda, preden pridejo vsi na vrsto. Godrnjač jo odhajajo, saj so tisti dan kljub kartam odšli praznih rok...

Tujec lahko kupuje v Nemčiji svobodno samo tisto blago, ki ga Nemčija izvažala. Plačati ga mora pa z obračunskimi in ne efektivnimi markami.

Življenje v Nemčiji je danes trdo.

Žrtve ni bilo, pač so pa poškodovani vsi vagoni tovornega vlaka.

18 otrok je obolelo za meningitido v Premurju in so jih prepeljali v Mursko Soboto, kjer jih je pa v bolnišnici že pet umrlo. To je zdaj že drugi val te nevarne nalezljive bolezni na Premurskem.

V Splitu so prepovedali ženske kapele na območju splitske policije. 1. aprila je splitska policija prepovedala, da bi v nočnih lokalih ženske igrale v kapeleh, ali pa nastopale kot pomožne osebe. Takoj je Split zapustilo 50 deklet, zdaj pa odhajajo še ostala dekleta, ki jih je zadelo stroga odredba splitske policije.

Požar je uničil garažo Frana Vovka iz Karlovca; v njej sta bila shranjena tudi dva avtomobila, ki sta bila ravno v popravilu, motorno kolo in več koles. Vsa dvorišna zgradba z garažo in delavnico je bila na mah vsa v plamenih. Škodo cenijo približno na 200.000 din; kriva je za zavarovalnico.

Polovična voznina je dovoljena udeležencem obnega zbora Zveze za tujski promet v Sloveniji, ki bo v Ljubljani dne 16. aprila. Ta ugodnost velja za odhod od 14. do 16. aprila in za povratek od 16. do 18. aprila. Četrtninska voznina je dovoljena članom Kmečke zveze v Ljubljani, da se lahko udeležijo tabora kmečke zveze v Murski Soboti 21. aprila. Popust velja za odhod od 19. do 21. aprila in za vrnitev od 21. do 23. aprila.

V »Serpa-Pinto« so prekrstili ladjo »Princesa Olga«, ki jo je kupila portugalska paroplovna družba. Z italijanskim parnikom »Saturnio« je prispelo v Split pretekli teden 33 portugalskih mornarjev, ki so prevzeli ladjo, na kateri je visela portugalska zastava. »Serpa-Pinto« je odpeljal iz Splita v Lizbono.

Za majave zobe uporabljajte zdravilno PARADENTIN kremo za čiščenje zob in masiranje zobnega dlesna (sluznice). Glavno skladišče Drogerija Gregorič, Ljubljana.

Na 15 let je že in na 11 tisoč din odškodnine so obsodili gozdarja Nikolo Vrečanina iz Starega broda, ker je pred božičem ustrelil revnega kmeta Mihajla Radivojca, ko je nabiral v gozdu za praznike suhljad. Gozdar je zahteval od njega, naj mu da sekuro. Miha se je branil, kar je Vrečanina tako razjezilo, da je napadel kmeta in sprožil puško. Strel ga je zadel v trebuh in je ranjenec kmalu podlegel poškodb.

Mnogo rib je zmrznilo zaradi letošnje hude zime. Hudo je trpel ribji zarod po rekah in v Jadranskem morju, še bolj pa v nekaterih jezerih. V jezuru Paliču pri Subotici je zmrznila ogromna množina rib, katere je pa voda še zdelj vrgla na breg. Ljudje jih nabirajo v koše in jih bodo porabili za gnoj po bližnjih poljih.

15. aprila bodo uvedli mariborski nočni brzovlak; odhajal bo iz Maribora ob 2.48 proti Ljubljani in Zagrebu, prav tako bodo pa uvedli nočni brzovlak, ki bo prihajal iz Ljubljane in Zagreba ob 3.20 v Maribor.

Uprava policije opozarja na naredbe bana dravske banovine o zaščiti javnih cest in varnosti prometa po njih, po katerih je prepovedano peš ali z vozili prehitovati ali sekati vojaške oddelke in čete, sprevede, procesije, pogrebe in podobno. Vsi, ki bodo prekršili to odredbo, bodo strogo kaznovani.

Ko smo se približali kraju nesreče, smo videli na stotine ljudi boriti se z valovi. Posamič, v dvoje ali troje so se držali za kose razbite ladje. Drugi so skušali plavati v ledenomrzli vodi. Ranjenici so stekali od bolečin. Bil je grozen prizor, ki ga ni mogoče pozabiti. Takoj, ko smo se približali nesrečnemu, smo spustili v vodo dva rešilna čolna. Jaz sem vestal drugi čoln.

Medtem je sonce zašlo in hitro se je mračilo. Pri svetlobi električnih luči smo reševali brodolomce. Trudili smo se, da bi rešili najprej tiste, ki so plavali in šele potlej tiste, ki so imeli rešilne pasove ali so se držali kakšnih predmetov. Desno od nas sta začela reševati tudi rušilca, ki sta dotlej preganjala podmornico; z vrvmi so reševali tiste, ki so se že potapljali. Na površini ene kvadratne milje so plavali angleški mornarji. Bil je grozen prizor. Nekateri so bili tako hudo ranjeni, da jim ni bilo več pomoči. Bil je pravi čudež, da so se mogli držati na površini. Nekateri mornarji so morali požreti precejšnje količine nafte z vodo, ki so jim jo valovi butali v obraz. Vestali smo med njimi in smo storili vse, kar je bilo v naši moči. Mnogi mornarji so se potapljali pred našimi očmi, ker nismo mogli vsem pomagati. Na lepem smo zagledali plavati morskoga psa. Prišel je po svoj plen. Nekaj mornarjev je presunljivo zakričalo in v trenutku izginilo v oceanskih globinah; nekaj krvi na površini je pa pričalo, da jih je strašna pošast potegnila za seboj. Nekaj mladenič iz Kockneya, siromskega londonskega predmestja, je zakričal iz daljave, že naspot nor od groze:

Mavku in 66letnemu znanemu vlomilcu Alojziju Pihlerju. Tukaj so mladeniči dobivali navodila in pouk za razne vlope. Policija je zdaj prišla Mavha, Pihlerja in njune učence; priznali so lepo vrsto vlomov. Skupno so napravili v Mariboru škode za okrog 40.000 dinarjev.

Žrtve poplav so postali kmet Arandjel Crnković, njegov sin in njegov nečak iz vasi Veliko Selo ob Donavi. Vsi trije so se s čolnom vozili po narasli Donavi. Čoln je zadel ob drevo, da so vsi trije padli v vodo. Kmet Arandjel Crnković se je s pomočjo drugih ljudi rešil, njegov sin in njegov nečak sta pa utonila.

Neredna stolica

upliva na ves organizem
Dobro sredstvo za odvajanje, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

Darmol dobite v vsaki lekarni!

Za 30.000 dinarjev raznega orožja so našli orožniki pri ciganih v bližini Djakovca. Našli so več bomb, vojaških pušk, samokresov in drugega orožja. Poleg tega so cigani pri kmetih nakradili tudi 13 kmetijskih bran, 6 plugov, 40 kokoši in 100 kil slanine in masti. Orožniki so prijeli ciganskega vodjo Luka Grebenarja in njegovo ženo. Ciganka je imela v žepu dve bombi s prižgano žico, da bi ji vrgla med orožnike. Na srečo so njeno namero preprečili in ciganko spravili na varno.

Posadka potopljenega parnika »Slavica« se je vrnila te dni z Angleškega

na Sušak. Parnik »Slava« je last Atlantske plovbe in je meseca marca ob angleški obali zadel ob mino. Parnik se je potopil, posadko so pa razen Franja Haramija rešili angleški ribiški čolni. Našim mornarjem so angleške oblasti priskrbele v mestu Cardiff vse ugodnosti, dokler se niso vrnili v domovino.

Nave evidenčne tablice morajo dvigniti lastniki motornih vozil v Celju. Kdor bo imel na motornem vozilu staro evidenčno tablico, bo plačal kazen.

Nevarno je ranil sina in ženo Janez Oblak iz vasi Bransko pri St. Janžu na Dolenjskem. Janez Oblak je nenadno pri delu na polju zblaznel in z nožem navalil na svojega sina Marjana. Trikrat ga je z nožem sunil v vrat, nato je pa planil še nad ženo Ano in jo zabodel. Oče je napadel še ostala dva sina, ki sta mu pa ušla. Janez Oblak je zdaj pobegnil neznan kam in ga zasledujejo orožniki, ker je nevaren svoji okolici.

700letnica bo praznovala letos slavna katedrala v Trogiru, ki jo je leta 1240. dogradil znameniti mojster hrvatske kulture na našem Jadranu zbujal vsako leto zanimanje letoviščarjev. O portalu samem je pred dvema letoma napisal študijo znanstvenik dr. Ljubo Karaman, ki trdi, da je to najoriginalnejše delo srednjeveške dalmatinske umetnosti.

V lokomotivo je trčil tovorni vlak, ki je prispel z Jesenice, in so vsi vagoni vlaka precej poškodovani. Nesreča se je pripetila na gorenskem kolodvoru. Obe lokomotivi sta tako močno trčili druga v drugo, da je vlakovodja jeseniškega vlaka ranjen, njegova lokomotiva se je pa iztirila. Človeških

Listek »Družinskega tednika«

»Rešil sem brodolomce z ladje »Courageous«

»Rešil sem brodolomce s torpedirane matične ladje »Courageous«! John Berys, »World War«, Newyork.

»Anglija je Nemčiji napovedala vojno. Pravkar sem slišal v radiu!« Tako je vzkliknil moj tovariš — mornar Mick, ko je planil v mojo kabino. Skočil sem na noge; strašen srd me je stresel. Naša ladja je bila tisto jutro, v začetku septembra, sredi Atlantika in je s polno paro plula proti pristanišču ene izmed vojskujočih se držav. Z Mickom sva stekla v oddelek z radijskim aparatom. Spotoma sem slišal nekega mornarja omenjati Hitlerjevo ime. Res, Mick se ni šalil. Vojna je bila tu.

Naša tovorna ladja »Colingsworth« je rezala valove in hitela proti angleškemu pristanišču Avonmouthu. Posadka je bila precej razburjena. Mine, torpedi, vsi spomini na preteklo vojno so spet zaživeli pred našimi očmi. Vendar ni bilo tako nevarno... Ko smo pluli proti pristanišču Avonmouthu, smo morali prebroditi tri zapreke. Manevrirati smo morali v popolni temi, kajti pristanišče Avonmouth je prvotna točka za bombardiranje — v bližini je namreč ena največjih angleških letalskih tovarn in močna radijska postaja. Pet dni

smo ostali v tem pristanišču. Iz Amerike smo prejeli radijsko brzojavko, da moramo sprejeti na ladjo 35 potnikov — ameriških in kanadskih državljanov. Zato smo se morali na ladji precej stisniti in celo kapitan je odstopil svoje prostore.

Štiri dni pozneje je naša ladja »Colingsworth« brzela čez ocean, dve sto milj zahodno od zadnjega angleškega rtiča. V mraku smo zagledali obise velikanske angleške matične ladje za letala »Courageous« v spremstvu rušilcev. Takoj v začetku vojne se je »Courageous« ločil od glavnega domačega ladjevja in križaril zahodno od Angleške.

Tisti večer, v nedeljo 17. septembra, »Courageous« nismo prvič videli. Njegova hitrost je bila kajpak dosti večja od hitrosti naše ladje. Neprestano nas je prehitaval in se v tistih štirih dneh spet vrnil. Zmerom je bil od nas oddaljen za sedem do deset milj.

In ko nas je tisti večer s polno paro prehitel, nas je deset mornarjev in potnikov stalo na palubi in ga opazovalo. Pravo mamutsko čudo s svojimi 22.000 tonami — za nas izreden prizor.

In tisti trenutek smo občutili, da je naš stari prijatelj. Dve njegovi letali sta se pravkar vračali z ogledniškega poleta in sta se pripravljali, da pristaneta. Njuna krila so se zlato-rdeče lesketala v zahajajočem soncu. Opazili smo, da »Courageous« spremljata samo dva rušilca, čeprav so bile sicer za njim štiri hitre ladje. To se nam pa še ni tako čudno zdelo, vsaj tisti trenutek ne. Neka popotnica se je obrnila k meni in dejala: »Ali ni krasen prizor? Kar nekam vanejšo

se počutim, kadar je »Courageous« v bližini.«

Komaj je dogovorila, že se je bel oblak dima dvignil z ladjine krme. Nastopil je trenutek smrtne tišine. Od začudenja smo kar usta pozabili zapreti in nismo mogli verjeti svojim očem. Minuto pozneje smo zaslišali zamolklet hrusč in naša ladja je zadržetala od kljuna do krme. Neki rušilec je že spustil podvodno bombo in hitel proti kraju nesreče. »Courageous« je napadla neka podmornica. In ravno pred našimi očmi.

Kmalu smo spoznali, da velikan ni samo zadet, temveč tudi smrtno ranjen, kajti naglo se je začel potapljati. Njegova paluba se je nihalila in nihalila. V trenutku, ko je bil zadet, je »Courageous« plul s hitrostjo petnajstih milj in tako hitro je tudi nadaljeval svojo pot v smrt. Nekaj trenutkov pozneje, ko se je krma dvignila navpično v zrak, smo videli, da se propelerji še zmerom vrte. Bilo je natanko ob 6. uri in 18 minut zvečer, ko smo zagledali prvi steber dima. Sedem minut pozneje pa — samo sedem minut! — ni bilo orjaškega »Courageousa« nikjer več.

Hkrati smo zaslišali na naši ladji znak za alarm. Med potniki, ki so mislili, da je v nevarnosti naša ladja, je nastala panika. Mnogi so hiteli proti rešilnim čolnom.

»S polno paro naprej!« je ukazal kapitan Reynolds strojškemu oddelku.

Medtem ko smo z vso naglico pluli proti kraju nesreče, smo slišali dosti drugih eksplozij. Rušilca sta metala podvodne bombe z namenom, da bi uničila podmornico, ki je poslala »Courageous« na dno oceana.

OKVIRJI

SLIKE, FOTOGRAFIJE, Gobeline,

KLEIN

LJUBLJANA, Wolfova 4

VSAK TEDEN DRUGA

Danska — dežela
vzornega kmetijstva

Nadaljevanje z 9. strani

voz se posebno dobro blago. Nalogo izbire prevzamejo kmetijski nadzorniki, ki jih imenuje država, plačujejo pa zadrage. Nadzorniki pazljivo pregledajo pridelke in izdelke, namenjene za izvoz in dovolijo, da izvažajo kmetje res samo izvrstno, brezhibno blago.

Ta način dela temelji v smislu za demokracijo, ki so si jo danski kmetje privzgojili v osnovnih šolah; tam namreč zelo poudarjajo vrednost osebnosti.

Se večjo vlogo v danskem zadrugištvu igra poštenost Dancav. Na Danskem so umazane denarne afere španska vas.

V novjšem času se mora patriarhalna trgovina malih prodajnih zadrug umakniti zahtevam povečane produktivnosti. Posebno veliko pozornost posvečajo prodajne zadruge modernemu načinu reklame in ureditvi izložb. V tem pogledu se Danska uči pri švedski, ki je na prvem mestu med prodajalci. Prodaja švedskih filmov na Danskem pa še posebno prispeva k vzgoji umetniškega okusa danskega kmetovalca.

Zadrugiške veletrgovine, ki prodajajo vse potrebno svojim lokalnim podružnicam, izdelujejo vse, kar potrebujejo, same ali pa uvažajo iz tujine. Danska ima že svojo proizvodnjo konfekcije, mila, obutve, koles, svoje tovarne tobaka itd. Njihov promet doseže povprečno 135.000.000 danskih kron (okrog 1 1/2 milijarde dinarjev) na leto.

Zadrugištvo je danskega kmeta dvignilo i gmotno i kulturno. Tako je danes danski kmet že važen činitelj ne samo v gospodarstvu, ampak tudi v socialnem in kulturnem življenju dežele, ki jo je z marljivostjo in poštenostjo postavil za zgled vsemu svetu.

»Na pomoč! Mati mojla!«
Hoteli smo mu pomagati, toda na lepem je izgubil moč in utonil. Naš čoln je rešil 52 mornarjev, drugi pa 38. Po troh urah neumorne iskanja se je morje počasi umirilo. Nič več nismo slišali groznih klicev na pomoč. Bili smo prepričani, da noben angleški mornar več ne plava. Pri vrnitvi na našo ladjo smo našli na rušilec D-11, ki je premijal »Courageousa«. Pluli smo k njemu in mu oddali ranjence. Naš drugi čoln je pa že prispel do naše ladje in spravil na palubo 38 rešenih brodomorcev.

Hitro smo prinesli odeje, iz namiznih prtov smo pa napravili oboje. Na ladji ni bilo nobenega zdravnika. Nazadnje smo pa vendar našli nekega Indijca, bivšega študenta medicine. Hitro se je lotil dela in je začel previjati ranjence.

V razgovoru z rešenimi ranjenimi mornarji smo žele izvedeti, kako se je nesreča odigrala. Na ladji je bilo 90 častnikov in 1170 mornarjev. Večini častnikov je bila pri večerji, ko se je nesreča pripetila.

Zaslišali smo dve strahoviti eksploziji. mi je pripovedoval neki mornar. »Zdelo se mi je, da je cela ladja zletela v zrak. Vse luči so nenkrat ugasnile. Krožniki so padali na vse strani. Tekel sem iz svoje kabine na palubo. Srečaval sem stotine ljudi, ki so drveli na vse strani kakor muhe brez glave. Na lepem smo zaslišali ukaz, naj poskačemo v vodo. Niti toliko časa nismo imeli, da bi spustili rešilne čolne v vodo. Slekli sem čevlje, suknjič in hlače in skočil... Trudil sem se, da bi odplaval čim dalje od velikankega

Dalmatinska mesta bodo dobila elektriko, in sicer bo električni daljnovod šel od Splita preko Klisa v Sinj. Električno dobila tudi Makarska in Imotski. V Splitu bodo pa v kratkem uvedli trolleybuse (to so tramvaji brez tračnic), ki bodo vzdrževali zvezo s Solinom in pozneje tudi s Trogirami.

Hrvatsko agronomsko društvo so ustanovili agronomi v Zagrebu; sklenili so, ustanoviti podporni fond Josipa Predavca. Iz tega fonda bodo dobivali podporo študentje zagrebskega vseučilišča za naloge iz področja kmetijskega gospodarstva.

Zapustila je šest otrok in odšla k svojemu prijatelju vdova kmeta Vladislava Cvetinovića iz vasi Dragojeva pri Sabcu. Pred tremi leti je Cvetinović umrl in zapustil ženi šest otrok in lepo urejeno posestvo. Vdova se je pa vnovič zaljubila in zamenjala hišo, da že razpada. Polagoma je razpadala, kar se je dalo, potem pa odšla k svojemu ljubimcu. Doma je pa pustila vseh šest otrok; od njih je najstarejšemu šelo 15 let. Otroci zdaj sami gospodarijo in si pomagajo, kakor vedo in znajo.

Kupovalce in prodajalce deklet so prijeli v Sremski Mitrovici; bili so že dalj časa na delu v Sremu. Trije taki prekupčevalci so kupili v Lačarku pri nekem gostilničarju mlado pjevalico za 700 din in jo odvedli v Martince. Orožniki so šli za njimi, ti so pa z avtom pobegnili v Ležimir pod Fruško goro. Tu so pjevalico prodali gostilničarju Belicu za 1000 din. Orožniki so pa tolpo ujeli in jo oddali v zapore sodišča v Sremski Mitrovici.

Varaždinsko sodišče je obsodilo na smrt kmeta Slavka Jambreka iz Rodoba, ker je premišljeno ubil gostilničarja Janka Šlibarja in njegovo ženo Antonijo. Oblasti so najprej osumile Šlibarjevega brata Mijo in še druge kmete, ki so jih pa morali zaradi pomanjkanja dokazov izpustiti. Pozneje so pa pri Jambreku dobili Šlibarjevo uro in so ga zaprli. Jambrek je umor priznal, povedal je pa še, da sta ga k umoru nagovarjala Mija in njegova ljubica.

Redni letni zbor so imeli farmacevti v Zagrebu in so sklenili, da bodo siromašni sloji dobivali spet zdravila zastonj, kakor so jih dobivali v savski banovini do leta 1937. Poleg tega farmacevti zahtevajo, da se njihov osek pri filozofski fakulteti v Zagrebu osamosvoji in postane samostojna fakulteta.

Nezaposleni filozofi so zborovali v Beogradu; njihovo zborovanje je pa vodila gospodična Darinka Stefanovića. Združenje nezaposlenih diplomiranih filozofov šteje zdaj že 600 članov, katerih prošnje čakajo v prosvetnem ministru na rešitev. Filozofi bodo odšli večkrat zborovali v Beogradu, za predsednico združenja so pa izvolili gospodično Mirjano Gjorgjevićevno.

Comédie française bo privedla v ljubljanski operi večer z recitacijami francoske poezije in bo predvajala eno enodeljanko iz francoskega repertoarja. Prišli bodo samo najodličnejši člani Comédie française.

800 hiš je voda porušila v Novem Sadu in skoraj 10.000 prebivalcev je brez strehe. Vse predmestje Novega Sada in Adamićevo naselje je poldrug meter pod vodo. Donava je namreč nenadno ponoči prebila železniški nasip Novi Sad—Sombor in se razlila po mestnih ulicah. Banska uprava je ukinila v mestu šolski pouk in je vsa javna in šolska poslopja dala na razpolago poplavljenim in bolnikom. V mestu so se poleg tega pojavile razne

parnika, ker sem se bal ogromnih vrtnicev, nastajajočih pri potapljanju ladje.

Nekaj mlajših mornarjev smo hoteli reševati še druge, toda neki rešeni častnik nam je svetoval: »Jaz sem odlični plavalec na dolge proge, toda verjemite mi, da ne bi mogel zdržati v tej mrzli vodi dalj ko eno uro. In skoro tri in pol ure so že minile, odkar se je ladja potopila.«

Kaj se je zgodilo s podmornico, nismo mogli natanko izvedeti. Nekateri mornarji so pripovedovali, da je naglo vzplula na površje, potlej se pa z dvignjenim kljunom potopila. Če je to res, nismo vedeli. Če je podvodna bomba res zadela podmornico, potlej uboge mornarje v njej ni doletela boljša usoda od njihovih nesrečnih angleških tovarišev. Morebiti je bila njihova smrt še strašnejša. Morebiti so padli na dno oceana in tam počasi umirajo, tako počasi kakor porabljajo rezerve kisika...

Medtem se je popolnoma stemnilo. Valovi so postajali vse večji. V bližino je priplul eden izmed obeh rušilcev in prevzel brodomorce. Najtežje je bilo z ranjenci. Solze so mi zalile oči, ko sem videl te mlade, zdrave ljudi, iznakažene od eksplozije... Stokali so in eden je v vročici klical: »Mati, mati!«

Tisto noč sem moral stati štiri ure na straži. Začelo je deževati. V mraku sem stal na palubi, veter je žvižgal, valovi so se dvigali in me zalivali s svojo belo peno... Rušilca sta bila daleč od nas, v mojih ušesih so pa še zmerom odmevali tisti bolni klici in tožbe ranjenega mornarja: »Mati, mati!«

bolezni. Največ ljudi je obolelo za hrip. Promet v Subotici, Petrovgradu in Sento so ukinili. Tudi Smederevo je voda poplavlila in se je del prebivalstva preselil v železniške vozove. Mesta ob Tisi, Tamišu in Begeju se pa na srečo s pomočjo močnih nasipov še zmerom branijo pred povodnjjo. Donava je v svojem gornjem teku upadla za 10 cm, pri Novem Sadu je pa narasla za 4 cm. Tudi Tisa je še narasla zadnja dva dni za 17 cm. V Beogradu voda sicer ne narašča več, vendar se po vseh ulicah v bližini glavne postaje promet vrši s čolni. Vode so začele upadati in je upati, da bodo kmalu ogrožena mesta izven nevarnosti.

Slinavke in parkljeve v Celju in okolici ni več in je zato oblast ukinila tudi vse uredbe o zatiranju te bolezni. Svobodni promet iz banovine Hrvatske je še prepovedan, živinski in svinjski sejni se bodo pa v Celju spet vršili. Živinoorejci morajo takoj prijaviti vsako sumljivo obolenje parkljarjev, da se ne bi spet zanesla ta nevarna nalezljiva bolezen na mestno področje.

V Krki je utonil posestnik Jože Senica iz Meniške vasi pri Dolenjskih Toplicah. V svojem vinogradu v Strazi je popil večjo množino vina in se je potem ponoči vračal domov. Na spolzki poti ob Krki mu je pa spodrsnilo in je nesrečno padel v vodo. Ker je nosil na hrbtu v košu več steklenic z vinom, ga je teža potegnila na dno in je utonil.

Pod vlak je skočil brivski pomočnik Joca Čurčin iz Subotice. Pred dvema letoma je umoril svoje dekle in je tako spretno skrival svoj zločin, da mu oblasti doslej niso prišle na sled. Vest ga je pa tako silno pekla, da je zdaj obupal in skočil pod vlak. V poslovnem pismu je pa razložil svoj zločin.

Važno je, da zobe temeljito očistimo ne samo zjutraj,

ampak tudi vsak večer,

predno gremo spat.

Chlorodont
zobna pasta

V kmečki voz se je zaletel tovorni vlak pri vasi Goljak-Bizek v bližini Zagreba. Na vozu je bilo deset žensk. Pri udarcu je lokomotiva konja popolnoma raztrgala, eno žensko ubila, druge so pa več ali manj ranjene in so jih prepeljali v bolnišnico.

3.383.640 dinarjev bo stalo asfaltiranje cest: Kranj—Kokrica in Britof—Kokrica—Naklo. Za gradnjo del bo dve tretjini prispevala država, eno tretjino banovina, ostalo pa cestni odbor.

Voz se je s konjem vred prevrnil s broda in so ga valovi Mure zanesli na drug breg. V vozu se je peljala 66letna viničarka Terezija Klobasova iz Sv. Antona v Slovenskih gorah. Onemoglo ubožico je voznik peljal v bolnišnico. Vozil je proti Petanjem in se je moral z vozom prepeljati s brodom čez Muro, ker most še niso dogradili. Na nesrečo se je pa konj splašil, prav ko so bili na sredi reke, in je ženica utonila v valovih.

Avto je povozil posestnika Horvata iz Cirkovcev pri Ptuj, da je nesrečno počila lobanja. Horvat se je peljal po levi strani ceste s kolesom; ko je zaslišal za seboj avtomobil, je pa hitro zavil na desno. Avto ga je podrl in obležal je s prebito lobanjo na tleh.

Osebnosti

Poročili so se: V Ljubljani: inž. Tomo Knez in gđ. Nada Fuxova; inž. Duško Berce, kapetan II. razreda, in gđ. Karolina Nahtigalova; g. Oto Košič, novinar v Zagrebu, in gđ. Fredy Malčeva. — V Mariboru: g. Boris Jurca, davčni uradnik, in gđ. Irmina Pacherjeva, tovarniška uradnica; g. Edvard Grčič, akademik, in gđ. Ružena Bartonova; dr. Franc Rostaher, zdravnik, in gđ. Marija Lautnerjeva; g. Adolf Poršnerič, strojni tehnik, in gđ. Marija Šiferjeva, zasebnica; g. Alojz Gselman, posestnik, in gđ. Neža Praprotnikova. — V Pišecah: g. Anton Kehler, posestnik iz Brežice, in gđ. Marija Agreževa. V Št. Ilju: dr. Branko Potočnik, sodniški pripravnik na okrožnem sodišču v Celju, in gđ. Silva Susmanova, šolska upravitelja v Zgornji Ponikvi. V Slovenskih Konjicah: g. Janez Šibanec, občinski redar, in gđ. Marija Podkubovska. V Goranjem Logatcu: g. Edo Vidmar, davčni uradnik, in gđ. Vika Kobalova, učiteljica. V Gornji Radgoni: g. Joža Ivančan, carinar, in gđ. Mija Kregarjeva, zasebna uradnica. Bilo srečno!

Umrl so: V Ljubljani: Jelka Kamenškova; Adela Uršičeva, hišna posestnica; Rok Peselj, bivši trgovec; Herman Peters, dentist; Avgust Spitzko, trgovski zastopnik; Ivan Jamšek, kriminalni uradnik v pokoj; Franc Zorž, posestnik in mesarski mojster; Josip Koprivec, železniški zviščnik v pokoj; 68letni Peter Romavh; inž. Ivan Petrič, svetnik tehniškega oddel-

ka banske uprave; Marija Perkova; Pavlina Simčičeva. V Mariboru: 56letni Franjo Zagorski, lastnik realitete pisarne; Milka Zimičeva. V Celju: 56letna Slava Kokoljeva; 45letna Marija Novakova; 5letni Henrik Dvoršak; 64letna Ana Arhova; Matko Šmid, ravnatelj Prve hrvatske šadionice v Celju; 46letni Peter Pikl, posestnik iz Gomilkega; 35letna Genovefa Steinerjeva; 25letna Nedeljka Dragobratčeva iz Slivna na Rabu; Breda Brezovškova. V Kostanjevici ob Krki: 83letni Jakob Ereigaj, poštni upokojenec. V Dobruši pri Vodich: 64letni Janez Jeraj, posestnik. V Borovnici: 60letni Franc Suhadolnik, posestnik. V Kandiji: Miran Cvetko, abs. iur. in rezervni planinski poručnik. V Koroški Beli: Frančiška Bidovčeva. V Ptuj: 50letni Hinko Korenjak. V Vitanju: 73letna Marija Hofbauerjeva, vdova Teppeyeva, roj. Tischlerjeva. Na Jesenicah: 73letni Janez Dolenc. V Soboti: 64letni Nikolaj Nemeš, živnozdravnik; Etelka Žižkova. V Orli vasi pri Braslovčah: Franc Breznikar, posestnik. Pri Sv. Barbari v Haložah: 48letni Andrej Petrovič, pogodbeni poštar. V Hrastniku: 43letni Fric Volkar, rudar. V Semiču: 20letna Anica Ovnova, dijakinja. — Naše iskreno sožalje!

Radio Ljubljana
od 11. IV. do 17. IV. 1940.

ČETREK 11. APRILA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Venček pomladnih slovenskih narodnih pesmi s spremljevanjem harmonike 14.00: Poročila 18.00: Radijski orkester 18.40: Slovensčina za Slovence 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Deset minut zabave 20.00: Jožek in Ježek 20.45: Plošče 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

PETEK 12. APRILA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 11.00: Šolska ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Zenska ura 18.20: Plošče 18.40: Francoščina 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Izseljenke novice 20.00: Zbor »Lirica iz Kamnika 21.00: Radijski orkester 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

SOBOTA 13. APRILA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 17.00: Otroška ura 17.50: Pregled sporeda 18.00: Radijski orkester 18.40: Pogovori s poslušalci 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Zunanje politični pregled 20.30: Starih znancev nove prigode 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

NEDELJA 14. APRILA:

8.00: Prenos cerkvene glasbe iz cerkve sv. Jožefa 8.45: Verski govor 9.00: Napovedi, poročila 9.15: Plošče 10.00: Misijonski govor 10.20: Kmečki trio 11.00: Pevski in klavirski koncerti 12.00: mešč. šole iz Tržice 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 16.30: Pol ure za dijakke 17.00: Kmet, predavanje 17.30: Veselo popoldne 18.30: Plošče 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Koncert 21.30: Plošče 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Citraški dueti. Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK 15. APRILA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 18.00: Zdravstvena ura 18.20: Plošče 18.40: Kvarni vplivi na naš narodni organizem 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.45: Več manire — pa brez zamere 20.00: Plesni orkestri 20.30: Prenos koncerta violinista Soetensa 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

TOREK 16. APRILA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 11.00: Šolska ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Rad. orkester 14.00: Poročila 18.00: Radijski šramel 18.40: Vera in filozofija 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Gospodarska poročila in nasveti 20.00: Reportaža iz opernega gledališča 21.00: Radijski orkester 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23. uri.

SREDA 17. APRILA:

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 18.00: Mladinska ura 18.40: Kazen kot vzgojno sredstvo 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 19.50: Uvod v prenos 20.00: Prenos iz ljubljanske opere. V I. odmoru: Glasbeno predavanje. V II. odmoru: Napovedi, poročila. Konec ob 23. uri.

ob reumi
poskusite 1—2
ASPIRIN
tablete
Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino-le „Bayer“-jev Aspirin.
Opel. reg. pod št. 37097 od 22. XII. 1939.

ŽREČALO
naših dni
Za vsak prispevek v tej rubriki
plačamo 20 din

Objestna mladina

Te dni sem se mudila v neki okoliški gostilni, kamor ljubljanci prav radi zahajajo. Za mizo so meniški nasproti sedela tri dekleta in jedla smetano s piškoti.

Ko so plačale, so še nekoliko posede, si prižgale cigarete in se sgrazale nad previsoko ceno piškotov. Na krožniku sta ostala še dva piškota; kar eni izmed gospodičino šine »dobra misel v glavo. Vzela je s krožnika piškota in ju posula s poprom, pepelom in soljo. Ostali dva sta storila isto.

Včasih smo bili v teh letih zadovoljni, da smo imeli dovolj kruha, zdaj se pa naše bodoče žene in matere vedejo še slabše ko otroci!

Niagara.

PFAFF
ŠIVALNI STROJI
IGN. VOK. TAVČARJEVA 7

Kje je higiena?

Te dni me je mati poslala po mleko. Odšla sem v bližnjo mlekarno. Prodajalka mi je postregla in vrnila sem se domov. Prodajalka je prodajala popoldne zavrete mleko, toda ko je mama mleko prelila, so ostali na dnu žganci. Prodajalka je najbrže jedla žgance z mlekom, ostanke je pa zmešala z ostalim mlekom. Takoj smo odstranile mleko, ki sem zanj denar tako rekoč proč vrgla.

Mislil, da bi dandanes tudi prodajalka lahko lepše ravnila s strankami in nekoliko pomislila na higieno!

Dijakinja.

Ali je to slučaj?

Ko sem danes slučajno dobil v roke »Sportske Novosti«, sem tam bral takole poročilo o tekmah v veslašalstvu na Dobruči pri Beljaku (v istem listu nekje tudi o Koroški Njemačkoj): »Veslašalom u Dobratschu kod Villacha...! Zalostno je pa tudi dejstvo, da v mnogih beograjskih dnevnih kar mrgoli raznih Klagenfurtov in Villachov! Upam, da ta dejstva zadoščajo in jim ni treba komentarjev!«

IN-CU

Izraz današnje dobe

Pred kratkim me je zanesel nedeljski sprehod ob Gradaščici mimo Viča na Barje, tja, kjer predmestje prehaja v vas. Na nekem travniku sem zapazil kopico otrok; bili so kaj glasni. Mislil sem, da se igrajo kakšno spomladansko otroško igro.

Toda kaj vidim! O kakšni igri ni bilo govora. Zabavali so se z mučenjem dveh mačk; imeli so ju privezani na dveh dolgih vrvičah, drugo k drugi. Mački so spustili vsako v nasprotno smer, tako da je močnejša vlekla slabšo za seboj, samo da bi ušla. In otroci so ob tem mučenju uživali.

Odkod ta podivjanost celo pri otrocih? Ali ni to morda izraz današnje dobe?

Z.

Ali bo ali ne bo?

Amerika pričakuje nove peterčke

To pot naj bi se peterčki rodili v Floridi, toda Kanada je že ljubosumna...

Newyork, aprila.

Kakor vse kaže, bo Amerika spet dobila peterčke, to se pravi nove peterčke. Porodnica, ki naj bi jih rodila, je za to nenavadno možnost izvedela od zdravnikov, ki so jo preiskovali z žarki X.

Bodočo mater, 22letno gospo Catherine Callahanovo, doma iz Miamija na Floridi (USA) so nedavno, pred porodom, prepeljali v bolnišnico.

V bolnišnici jo je preiskoval dr. Wood in je izjavil, da je na rentgenski plošči videti natančne oblike petih otrok. In že se časopisi pripravljajo za fotografijo te plošče.

John S. Knight, lastnik dnevnika »Herald« iz Miamija, si je s pogodbo zagotovil dovoljenje, da bo smel samo on objavljati fotografije bodočih peterčkov — ali pa peterk — in hkrati tudi dovoljenje za televizijske slike.

Njegov lokalni konkurent dnevnik »News« mu je pa odgovoril s tem, da

je prevzel vse bolniške stroške gospe Callahanove.

Dr. Daniel Daffoe, varuh slavnih kanadskih peterk, je pa precej skeptičen. V primeru, da bi otroci živeli, kajti doslej razen Dionnovih, peterke ali peterčki nikoli niso živeli dalj ko petdeset sekund.

Dr. Daffoe je namreč izjavil, da je nemogoče vnaprej vedeti, ali bo porodnica rodila peterčke in da se to zgodi komaj v enem izmed 57 milijonov primerov. Po drugi strani pa spet dvomi, da bi otroci živeli, kajti doslej razen Dionnovih, peterke ali peterčki nikoli niso živeli dalj ko petdeset sekund.

V pričakovanju veselega dogodka pa mož srečne bodoče matere še naprej pridno hodi na svoje delo za plačo desetih dolarjev na teden. Njegovo stanovanje, ki vanj zadnji obrok še dolguje, neprestano oblegajo časnikarji. In čeprav se zdravniške napovedi ne bi uresničile, mu bo že možnost, postati oče tako nenavadne družine, vrgla kar čedno »soto«.

javi, da bo pričel gladovno stavko in da tako dolgo ne bo pojedel niti grizljaja, dokler mu njegova oboževanka sama ne bo prinesla jedi. Časnikarjem je dejal, da ljubi gospodično Edith že dvajset let in da je prav ona »kraljica njegovih sanj«. Zmerom si je predstavljaval svojo izvoljenko prav takšno, kakršna je Edith. Šest let je zbiral toliko poguma, da jo je prosil za sestanek, in nanj je tudi prišla. Takrat jo je peljal v cerkev, odlejš so pa vse njegove prošnje zaman... Prav nič ni zaleglo, da jo je celih šest let preklinjal. Prav zato se je obesil na drevo, in zato je tudi prišel v zapor. Zdaj pa hoče svojo izvoljenko osvojiti z gladovno stavko.

Ko so gospodični Edith sporočili, kaj Miller namerava, je ona zmignila z rameni in odgovorila: »Hats!«. To je korenita beseda za takšnega možaka in pomeni po naše toliko kakor: »Budalo!«

25 ameriških Robinzonov se bo naselilo na nekem angleškem otoku

Newyork, aprila.

Američani so se menda že zelo naveličali civilizacije; to vsaj dokazuje zamisel 25 mladih Američanov, da se bodo izselili na otok East Caicos v Bahamskem otočju. Na tem otoku zdaj ne živijo ljudje. Otok je sicer britanska last, toda navdušeni kolonisti so tudi že dobili dovoljenje angleške vlade, da se lahko na njem naselijo.

Društvo je že izdelalo načrt za svoje nenavadno potovanje. Neki trgovec iz Pasadene se posebno navdušuje za East Caicos. Pravi, da je otok s svojim naravnim bogastvom prav primeren kraj za moderne Robinzone; zemlja bo dobra za obdelovanje, morje okrog otoka je pa tako polno raznih rib, da bo lov prav izdaten. Edina hiba je, da otok nima pitne vode. Moderni Robinzoni bodo morali vzeti s seboj velike cisterne za nabiranje deževnice. Enkrat v

Zlata krinka faraona Psusenesa II.

Kairo, aprila.

V prisotnosti kralja Faruka, so v mestu San-el-Hagaru v bližini Kaira, odprli grob faraona Psusenesa II., faraona, ki je vladal skoraj pred tri tisoč leti; od leta 958—954. pred Kr.

Ta grob je našel Monte, vseučiliški profesor iz Strasbourga, v razvalinah stare egiptanske prestolnice Tanis. Profesor je dolgi deset let raziskoval razvaline tega mesta; ravnal se je po starem grškem zgodovinarju Herodotu, ki je napisal: »Egiptanski kralji iz Tanisa so zapovedali, naj jih

žive skoraj vse živali črne celine v popolni svobodi. Na lepem je pa začelo liti kakor iz škafa in kmalu je bila avtomobilska cesta podobna hudourniku. Izletnika sta bila brez orožja. Znašla sta se pred usodno izbiro, ali naj izstopita in tvegata nevarnost, da ju napadejo zveri, ali pa ostaneta, kjer sta, da ju hudournik odnese s seboj.

Od obeh nevarnosti se jima je prva zdelala manjša, toda kmalu sta spoznala, da sta kaj slabo izbrala. Takoj ko sta zapustila avtomobil, sta do pasu zabredla v vodo in sta se le z največjo težavo prebila do brega. Tukaj ju je pa čakalo kaj neprijetno presenečenje: dva leva sta skočila iz grmovja in zarežala vanju.

Ni jima ostalo drugo, kakor da sta se vrnila nazaj v vodo, od koder sta se bila pravkar rešila. Le z največjo težavo sta prebrzela do nasprotnega brega. Toda prišla sta z dežja pod kap; kajti komaj sta si nekoliko oddahnila od prestanega strahu, že jima je grozila nova nevarnost. Spet so se pojavili Levi, a to pot jih je bilo kar šest. Zdaj nista niti utegnila zateči se v vodo, od koder sta se bila pravkar rešila. V sili sta se domislila: splezala sta na najbližje drevo.

Komaj sta odnesla pete, so se Levi že pripelzali za njima. Legli so pod drevo in se niso več ganili. Medtem se je pa znočilo in ker nista mogla zapustiti skrivališča, jima ni ostalo drugo, kakor da sta prenočila na drevesu. Šele drugo jutro sta ju rešila dva čuvaja, poslana v gozd, da poiščejo pogrešana izletnika. Našla sta ju seveda na drevesu in tako sta se naposled rešila iz neprijetnega položaja.

Nenavadno izražanje ljubezni

Newyork, aprila.

Nedavno je pisalo vse ameriško časopisje o nenavadnem podvigu tridesetletnega Melwyna P. Millerja. Miller je pravi pravcati orjak, velik približno dva metra in težak 150 kg. Obesil se je — kajpak ne zares! — na drevo pred hišo svoje izvoljenke in visel tri dni in tri noči. Obesil se je samo zato, da bi mu lepa plavalica Edith Perkinsova pričela vračati njegovo ljubezen.

Miller — po poklicu je brusar in poleg tega še vnet govornik — je iz-

Ljubek prizor iz živalskega sveta: mlad, puhnat nojček je pravkar zlezl iz jajca in si z začudenimi očmi zvedavo ogleduje veliki svet.

dveh letih bo moral vsak kolonist potovati v Združene države, da ne bo izgubil ameriškega državljanstva.

Pri poroki je omedlel

London, aprila.

Stara navada pravi, da se mora nevesta pred oltarjem jokati, če hoče

Posadka nekega angleškega letala se je srečno vrnila s poleta nad nemškim ozemljem. Tovariši jo pristrčno pozdravljajo.

biti srečna v zakonu. Dekleta so pa menda dandanes tako zelo srečna, če prijadrajo v zakonski pristan, da se od sreče pozabijo jokati. Tem nenavadnejše se zato zdi človeku, če poročni obred ženina tako gane, da pred oltarjem omedli.

Samuel Fowler, slavni angleški igralec kriketa, se je te dni poročil. Poročni obred mu je tako segel do srca, da je dvakrat omedlel: prvič, ko je izgovoril usodepolni »Da!« in drugič, ko je to besedico ponovila njegova nevesta, miss Joan Harwayeva. Obakrat so morali razburjivega ženina obliži z mrzlo vodo, da se je zavedel. In ko je odhajal iz cerkve, sta ga morali podpirati obe priči, da ni spet omedlel.

Kako je nastal Simplon orientalski ekspres

Kako je nastal Simplon orientalski ekspres? O tem vemo tole: 1875. leta je Nemčija zgradila razkošno opremljen brzovlak, ki je vozil preko Balkana v Carigrad; krstili so ga »orientalski ekspres«. Do leta 1914. je imel ta vlak neizpodbiten monopol prometa z balkanskimi deželami. Tudi zveza iz Pariza je šla preko Strasbourga, Monakovega in Budimpešte. V tem času se je tudi mnogo govorilo o železniškem imperializmu, toda temu imperializmu je versalski mir prekrizal račune.

V Podonavju in balkanskem prostoru so nastale nove države. Francija ni hotela več zveze z zavetniki Male antante preko Nemčije, zato so v Parizu zgradili nov orientalski luksuzni vlak. Vozil je preko Lausanna, Simplona v Milan, dalje v Trst, Beograd, Sofijo in v Carigrad. Po novem man-

Angleška protiletalska baterija na francoski fronti uravnava top proti sovražnemu letalu.

datu pelje ta železnica še naprej v Sirijo.

Locarnska politika pa ni bila brez posledice za ta novi ekspresni vlak. Z Nemci so se Francozi sporazumeli, ako da so nemške vagonne priklonili v Beogradu na simplonski ekspres. Tako so se izognili konkurenci in spet je bil mir. Po priključitvi Avstrije k Nemčiji so bili nemški vagoni za dve uri prej v Beogradu kakor simplonski ekspres. Na mednarodni železniški konferenci v Stockholmu in Budimpešti so pa sklenili, naj ta dva vlaka razdvojijo. Tako ima Nemčija danes svoj orientalski ekspres, ki pa ima od Beograda dalje isti tir kakor francoski Simplon orientalski ekspres.

Kaznjenci namesto gasilcev

Newyork, aprila.

V mesto Sand-Hillsu v državi Kansasu je izbruhnil velik požar; balli so se že, da bo uničil vse mestee, če bo le zajel skladišče smodnika, ki je v njem bilo tudi veliko nitroglicerina. Prebivalci so poklicali na pomoč vse gasilce iz bližnjih mest, da bi gasili ogenj, ki se je zelo hitro širil. Ker je pa bilo premalo gasilcev, so poklicali na pomoč tudi kaznjence.

Pričela se je velika borba z ognjem; veter ga je razpihaval z brzino več ko 100 km na uro. Hišo za hišo so zajeli ognjeni zublj; ogenj je uničil vse, kar mu je prišlo na pot.

Po poslednjih vesteh je še edluo upanje vseh prebivalcev, da se bo izpremenilo vreme. Vremenoslovci trdijo, da bo kmalu hud naliv in da bo tedaj veter spremenil svojo smer. Tako bi se ogenj odvrnil od smeri, kjer je smodnišnica z nevarnim eksplozivom.

Človeških žrtev ognja doslej še ni terjal, zato je pa materialna škoda zelo velika, kajti požar se je hitro razširil na vse strani, in zajel veliko površino.

Sonja Henieva, kraljica drsanja v Hollywoodu, se je udeležila nekega dobrodelnega plesa v Pittsburgu. Njen soplesalec je svetovni prvak v srednji kategoriji boksa Billy Conn.

pokopljajo v templjih. Čeprav drugi zgodovinarji Herodotu niso verjeli, je profesor Monte iskal ta tempelj in ga končno tudi res našel.

Tempelj je ograjen z 24 m visokim zidom. V njem so poleg groba faraona šašonka, ki so ga že lani našli, odkrili še grob faraona Psusenesa II.

Znano je, da v grobovih starih egiptanskih kraljev zmerom najdemo kakšno presenečenje. Tako je bilo tudi zdaj. Ko so dvignili granitni, s krasnimi reliefi okrašen pokrov sarkofaga, so v njem našli še drugo krsto z zemskimi ostanki faraona Psusenesa II. Krsta sama je iz mešanice srebra in zlata, na njenem pokrovu so pa reliefi, ki kažejo, kako faraon s prekrizanimi rokami kleči pred bogom Ozirisom. V krsti je ležal faraonov okostnjak, telo samo se pa ni ohranilo. Faraonov obraz je bil pokrit z zlato krinko, namesto oči so bili pa poldragi beli in rdeči kamni. Na rokah je imel okostnjak kar 12 zapestnic, poleg njega so pa v krsti našli še pet zlatih uhanov, krasno zapestnico, mnogo zaponk in umetniško izdelane copate. Tudi zlate posode, in češe v obliki lotosovega cveta, vse je bilo nenavadno lepo in umetniško izdelano.

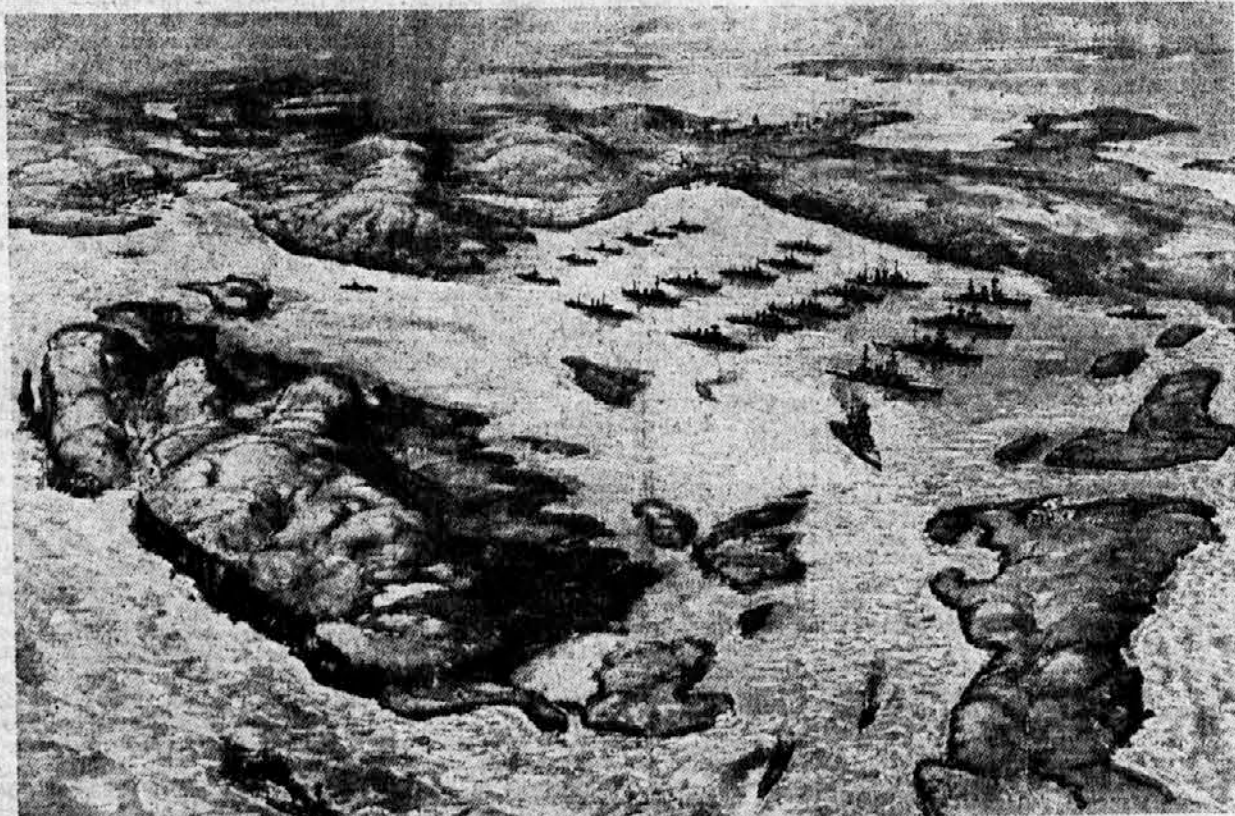
Skoraj tri tisoč let se groba faraona Psusenesa II. ni nihče dotaknil. Učelniki zdaj skušajo ugotoviti, ali so faraonovo truplo balzamirali ali ne.

Strahotna noč med Levi

London, aprila.

Dva ameriška popotnika sta v Južni Afriki doživela pustolovščino, ki bi bila utegnila imeti kaj slabe posledice, če bi moža ne bila tako prišebna.

Napravila sta avtomobilski izlet v veliki Krügerjev naravni park, kjer

Iz razumljivih vzrokov Angleži ne dovolijo fotografirati svojega velikega ladijskega oporišča Scapa Flow, ki so ga Nemci že nekajkrat bombardirali. Namesto fotografije prinašamo zato posrečeno risbo tega važnega oporišča.

Ženinova smola

Namesto neveste ugrabil taščo

Nenavadno maščevanje užaljene matere

Djakovo, aprila.

Te dni so doživeli prebivalci male vasi Trnjaka v Bosanski Posavini zelo zanimivo dogodivščino. Neki zaljubljen mladenič je hotel ugrabiti svojo zaročenko, namesto nje je pa odpeljal njeno mater — svojo bodočo taščo.

Mladi Mato Surkić iz vasi Pisara se je bil do ušes zaljubil v lepo mladenko Cvjetko Arsićevu iz Trnjaka. Z njo se je hotel tudi poročiti, toda bil je, ker je bila njegova izvoljenka bogatejša od njega, da bi njena mati ne dovolila te zveze. Zato se je odločil, da bo Cvjetko po starem bosanskem običaju ugrabil in na videz s silo odvedel na svoj dom. S Cvjetko sta se pa lepo dogovorila in določila tudi dan, kdaj bo prišel ponjo.

Toda na žalost je pa za to namero izvedla tudi Cvjetina mati; odločila se je, da se bo maščevala nad hčerjo in bodočim zetom. Na dan, ko bi moral priti Surkić po svojo nevesto, je mati poslala Cvjetko zgodaj spat in jo zaklenila v sobo. Sama se je pa oblekla v hčerino belo obleko, stopila na prag in čakala Surkića in njegove prijatelje.

Okrog desetih zvečer se je pripeljal mladi zaljubljenec s svojim sprem-

stvom. Ko je zagledal pred hišo žensko v beli obleki, je skočil k njej in jo pričel poljubovati, misleč, da ima pred seboj Cvjetko. Nato jo je objel in odvedel na kraj vasi, kjer je že čakal voz. Pot od Trnjaka do Pisara je dolga kakšnih deset kilometrov, a čas jim je hitro minil v pesmi in smehu. Samo nevesta je bila vso pot tiha. Ženin je mislil, da ji je hudo, ker odhaja iz rodne hiše. Ko so prišli v Pisar, jih je pričakovala vsa vas in jih burno pozdravljala. Okrog dveh ponoči je odšel srečni zaljubljenec s svojo izvoljenko v sobo, da si odpočije. Toda kdo more popisati njegovo presenečenje in razočaranje, ko je, namesto svoje ljubljene zaročenke, zagledal pred seboj njeno mater. Ko se je nekoliko opomogel od prvega strahu, mu je tašča povedala, da se je hotela tako maščevati nad svojo hčerjo in njim, ker sta pripravljala beg, ne da bi preje vprašala starše za dovoljenje.

Stara Arsićeva je Surkiću obljubila svojo hčerko za ženo pod pogojem, da pride preje prositi za njeno roko. Še isto noč je spremil Surkić svojo taščo domov in jo prosil za Cvjetino roko.

Tako bo mladi in nečakani zaljubljenec vendarle dobil svojo izvoljenko.

Angleži radi bero knjige

London, aprila.

Britanski zavod za javno mnenje je objavil te dni prav zanimivo statistiko, sad velikopotezne ankete. Vprašanje za to anketo je zavod razposlal mnogim Angležem, kajpak skrbno izbranim med raznimi sloji. Vprašanje se je glasilo: »Ali utegnete brati knjige?»

Med odraslimi, tistimi, ki so že dopolnili 21. leto, je 62% ljudi, ki kljub poklicnemu delu utirajo čas za branje knjig. Ti so torej v večini, saj jih je pa tudi lepo število, 19.340.000. Ostalih 38% — teh je pa 12.160.000 — je izjavilo, da nikoli ne utegnejo brati knjig. Anketa je pokazala, da se moški bolj zanimajo za knjige, kajti med moškimi je za 4% več bralcev kakor med ženskami. Prav tako mladi ljudje rajši bero knjige od starejših, ljudje srednjih let pa rajši od starcev.

Ugotovili so, da je samo 15% vseh bralcev poslednjo knjigo, ki so jo brali, tudi kupilo. Vsi drugi so si pa knjige izposodili v knjižnicah, pri prijateljih ali jih pa kupili na obroke pri knjižnih založbah. Med kupci knjig je dvakrat toliko moških kakor žensk, zato pa ženske rajši kupujejo knjige na obroke.

Balet v službi znanosti

New York, aprila.

Na baltimorskem vseučilišču so pred kratkim na prav zanimiv in nenavaden način predavali kemijo. Da bi to težko znanost kar najbolj popularizirali, so namreč vseučiliški profesorji poklicali na pomoč — baletno umetnost.

Baletna skupina 'Lina' je priredila v eni izmed največjih vseučiliških predavalnic zelo zanimiv balet. Mlade in ljubke plesalke so pomenile atome in molekule. Plesale so — čeprav to prav čudno zveni — neki poseben proces kemijskih elementov, ko se pod vplivom toplote, vlage in zunanjih dotikov spajajo v nove elemente ali pa razpadajo.

To predavanje je gledalcev in poslušalcev okrog 2.000 poslušalcev. Kajpak se nikoli niso poslušalci in poslušalci tako pazljivo napenjali oči in ušesa kakor to pot. Po tem prvem poskusu

se je baltimorsko vseučilišče odločilo, da bo še večkrat na tako zanimiv in predstaviteljen način pritegnilo svoje poslušalce k raznim predavanjem, toda ne samo kemije, temveč tudi geometrije in fizike.

Kakor vidimo, bodo za baltimorske študente prišli zlati časi...

Vse se maščuje

New York, aprila.

John Brut iz Portlanda v severnoameriški državi Oregon je postal iz skromnega trgovskega potnika milijonar. Toda čeprav je imel velike trgovske sposobnosti in bil poln energije, je bil v svojem družinskem življenju samo »slabša polovica«. Njegova žena nikakor ni prenesla tobakovega duha, zato ni smel ubogi milijonar, čeprav je bil strasten kadilec, nikdar doma kaditi.

Nedavno je pa milijonar zbolel, napisal oporoko in umrl. Glavna dedičina je bila vdova — a pod kakšnimi pogoji! Sirota je skoraj omedlela, ko je notar bral oporoko: res da je pokojnik skoraj vse svoje imetje premoženje njej zapisal, a le pod pogojem, da pokadi vsak dan pred pričami tri havanske cigare. Če bo le enkrat samkrat prekršila ta pogoj, bo pa vse premoženje dobila neka dobrodelna ustanova.

Tako nesrečni vdovi ne ostane drugo, kakor da prične kaditi — kar je svojemu možu zmerom branila — ali pa da se odpove milijonom.

Vse, prav vse se na svetu maščuje...

Življenje se prične s 45 leti

New York, aprila.

Najnovejši ženski klub, ki so ga zdaj ustanovili v New Yorku, se imenuje »Življenje se prične s 45 leti«.

Ženske so se za novi klub takoj navdušile in je prišlo na prvi klubski sestanek kakšnih 200 najbogatejših New Yorkank. Predsednica kluba jim je v svojem nagovoru povedala, da se danes ženska ne sme odreči življenju in uživanju, ki ji ga daje življenje. Svoje trditve, da ženska s 45 leti nikakor še ni stara, je podkrepila z raznimi primeri. Tako je povedala, da je imela lepa Helena že 65 let (!), ko se

je zaradi nje začela trojanska vojna. Tudi egiptovska kraljica Kleopatra je bila v teh letih še prava lepota. Markiza Pompadour je bila pa stara že 50 let, ko je še zmerom znala prikleniti nase francoskega kralja Ludovika XV.

Predsednica je za primere navedla tudi razne znane Američanke, književnice, slikarke, znanstvenice in žene znamenitih voditeljev; nekatere med njimi so bile celo prisotne.

Za ta klub se nekatere Američanke zelo navdušujejo, druge so pa odločno proti njemu. Posebno so protestirale proti klubu nekatere igralko, ko so jim povedali, da so stare že 65 let, same pa trdijo, da so dosti mlajše.

Če verjamete ali ne

Rimskim ginekologom se je pred kratkim posrečil izreden zdravniški poskus. Z njihovo pomočjo je namreč mrtva žena rodila živo dete. Na rimski ginekološki kliniki je čakala poroda 35letna žena. Toda tik pred porodom se ji je pa kri razlila po možganih; takoj nato je izdihnila. Zdravniki so pa kljub temu poskusili rešiti otroka iz mrtve matere in to se jim je tudi posrečilo. Dete je popolnoma zdravo in tehtja 4 kile. Res izreden primer v zgodovini ginekologije!

V vasi Orašcu blizu Arandželovca v Srbiji so pred kratkim doživeli dogodivščino, ki je v vsej okolici dvignila dosti prahu. Pomislite: bivši senator in okrajni poslanec se je spustil z nekim kmetom v pretep. Lazar Anić je namreč prodal svojemu sovaščanu, kmetu Velimiru Pejoviću neko njivo. Ko se je Pejović s svojim sinom odpravil na njivo, da bi jo začel obdelovati, je prišel na njivo tudi Lazar Anić s sekuro v roki, da bi ga pregledal z njive. Med tem časom je namreč njivo prodal nekemu drugemu kmetu. Seveda se je med bivšim in sedanjim lastnikom njive kmalu vnel pretep. Lazar Anić se je celo tako izpozabil, da je Velimirovega sina s sekuro udaril po roki. Njegov oče je v razburjenju Anića udaril s sekirino torpiščem po glavi. Če ne bi v poslednjem trenutku prihiteli kmetje in razburjenca pomirili, bi se morebiti zgodilo še kaj hujšega. Seveda je dogodek zbudil v okolici veliko zgledovanje.

24letni kmečki fant Milan Rajković iz Mulega izvora v bolješkem okraju v Srbiji je zelo podjeten in ves navdušen za napredek. V vsej okolici ga poznaajo kot silno poštrenovalnega mladega moža. Neprestano namreč prireja igre, ki jih sam režira in z njimi gostuje po okoliških vaseh. Poleg režiranja pa še svojim tovarišem prireja različne gledališke predstave. Ves čisti dobiček zbira za sokolski dom v svoji vasi.

Preroška podoba

Rim, aprila.

V neki rimski družini je neka slika doslej že tretjič igrala preroško vlogo. Zdaj se okultisti zanimajo za ta izreden dogodek. Celotni rimski časopisi so priobčili skrivnostno sliko.

Slika je last zakoncev Della Casa in predstavlja gospo kot nevesto s tanci in pomarančnim cvetjem v laseh. Pred 13 leti — takrat je slika prvič

Zahtevajte za Vaše žimnice in tapcirano pohištvo

ŽIMO samo z zaščitno ploombo

STERILIZIRANO

ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME STRAŽIŠČE PRI KRANJU

Naša žima je higiensko očiščena in sterilizirana na pari 115°C. ne diši, je brez maščobe in fermentov, ker je naša tovarna opremljena v to svrhu z najmodernejšimi stroji in aparati. Odklanjajte žimo iz prepovedanih sušilarskih obratov, ker je slabo in nehijsko izdelana, ni desinficirana, vsebuje fermente in ima neprijeten duh. V njej se zaredijo molji in mrčes.

Prepričajte se pred nakupom! Naše cene so najsolidnejše!

Zato zahtevajte samo žimo z zaščitno ploombo

STERILIZIRANO

zbudila pozornost — je eden izmed sinčkov obeh zakoncev zbolel za škriaticino. Prepeljali so ga v bolnišnico. Minili sta dve noči, minila sta dva dneva in mislili so, da je otrok najhujše že prebolel. Tretjo noč je pa starše zbudil iz spanja ropot: slika, viseča nad njunima posteljama, je brez vidnega vzroka na lepem padla na tla. Ura je bila tri četrt na tri. In izkazalo se je, da je njun otrok natanko tisto minuto izdihnil.

Pred kratkim so starši doživeli s sliko podobno primer, to pot celo podnevni. Ker sta imela še v živem spominu prvi usodni dogodek s sliko, sta z grozo čakala novico. In glej: še tisti dan sta dobila brzojavno sporočilo, da je njun drugi sin pri vojaških vajah v bližini Vidma v narasli reki utonil. Vsi poskusi, da bi našli njegovo truplo, so bili zaman; tok ga je odnesel s seboj.

Pred kratkim je prišla mati k neki prijateljski družini in povedala, da se je začela slika brez pravega vzroka sumljivo majati. Nazadnje je obstala v poševni legi. V tej legi so jo tudi fotografirali. In glej: kmalu nato je mati dobila obvestilo, da so prav tisti dan, dolgo po nesreči, našli sinovo truplo.

Obleka iz ribje kože

Berlin, aprila.

Nemški časopis »Westfälische Landeszeitung« poroča, da se je neki nemški tovarni usnja v Offenbachu po dolgih poskusih posrečilo predelati lososovo kožo v izvrstno usnjo. Urad za nemško vojno modo v Frankfurtu zdaj hkrati s tovarno propagira splošno uporabo ribjega usnja v ženski modi. To usnjo naj bi uporabljali kot okras popoldanskih oblek, za plesne čevlje, pa tudi za jopice kostumov in za ročne torbice.

Razen te spomladanske novosti pripravlja nemški urad za modo še eno presenečenje: izredno prožno in nezdružljivo steklo, tako imenovano »pleksirsko« steklo. To steklo bodo uporabljali v ženski konfekciji kar na debelo. Razne zaponke, gumbi in okraski bodo iz stekla; nemški urad priporoča nevestam, naj poročno tenčico pritrde na lase s takšnim steklenim diademom. Višek te »steklene« mode bodo pa nedvomno stekleni čevlji. To nenavadno prožno in nezdružljivo steklo ima baje vse lastnosti dobrega usnja. Oprime se noge, razen tega pa ne pušča vode. V Nemčiji upajo, da novi stekleni čevlji ne bodo samo ublažili pomanjkanja usnja v Nemčiji, temveč da bodo zaradi svoje praktičnosti pa tudi lepote osvojili tudi mednarodni trg.

Skrivnost kraške jame

Rim, aprila.

V bližini občine Pedena v Italiji, je kakor po vsem istrskem ozemlju mnogo kraških jam. O eni izmed teh jam si pa prebivalci občine Pedene pripovedujejo strahotne zgodbe. Na podlagi skrivnostnih sledov, ki so jih že večkrat našli, namreč trdijo, da v tej jami prebiva nekakšna pošast.

Te zgodbe so prišle na uho tudi nekemu tržaškemu časnikarju; možaka je zadeva zanimala in začel je jamo raziskovati. Prišel je do prav zanimivih zaključkov:

Jama ima pol metra široko in dober meter visoko žrelo; iz njega izvira narzel, kristalno čist potok. Časnikar se je globoko sklonjen splazil v jamo, in je kakšnih deset metrov do kolen brodil po vodi. Nenadno je pa z električno svetilko posvetil v precej široko votlino. Odšel je v smeri votline in je kakšnih 200 metrov od vhoda v jamo, začutil pod nogami peščena tla. Ko si je tla malo poglobil ogledal, je v pesku odkril sveže sledove stopinj. Raziskovalec jih takole opisuje:

»Te stopinje so bile videti kakor bosna noga desetletnega otroka, samo da so manjkali odtisi prstov. Cisto blizu sem pa spet videl v pravih prejšnjih sledov stopinj, podobne mačji taci. Ti skrivnostni sledovi so bili v pesku vidni samo kakšnih deset metrov, potem so na lepem izginili. Jama so doslej že dvakrat preiskali. Prvič leta 1914, drugič leta 1928. Zanimivo je, da so raziskovalci zdaj že tretjič našli sveže sledove stopinj in to zmerom na istem mestu. Iz vseh teh podatkov sklepajo, da ima jama nekoga skrivnostnega stanovanca, ki ga doslej še nihče ni videl, čeprav živi v njej že več let.

Razumljivo je, da so zdaj prebivalci v okolici jame še bolj radovedni in nestrpnost pričakujejo rešitve te uganke.

Limonovec tisoč metrov pod zemljo

New York, aprila.

Nedavno je neki rudar iz rudnika High-Ora v severnoameriški državi Montani pustil v jami limonovo pečko. Posledica je, da zdaj v jami, tisoč metrov pod zemljo, raste majhen limonovec.

Najbolj zanimivo pri tem je pa, da sta edina hrana rastlinice kamnitni prah in naravna vlaga jame. Rastlinice kajpak nikoli ne obseje sonce, namesto njega jo pa greje električna žarnica.

Novela „Družinskega tednika“

Rešitev

NAPISAL R. L. BARANIECKI

Sam Hopkins je bil kretničar pri kilometru 713. S svojo ženo in svojim dvehletnim sinčkom Bobbyjem je stanoval v železniški hišici, nekaj metrov oddaljeni od železniške čuvajnice.

Sam je bil vzoren uslužbenec, ljubil je svojo ženo in oboževal svojega Bobbyja in je bil tudi sicer izredno dober človek. Še za tatu ali morilec je našel opravičljive vzroke. Samo za atentatorje na železniške proge ne. Kor se je pred nekaj leti pri kilometru 720 pripetil železniški atentat. In takrat je na lastne oči videl mnogo gorja, dosti mrtvecev in ranjenec. Tega Sam ni mogel pozabiti, zato za takšne zločince ni našel nobenega opravičila. Kazen pa, ki so jo zločincem odmerili, se mu je zdela po večini premajhna.

Sam Hopkins je sedel pred svojim stanovanjem in gledal na glavni tir. Proga je bila prosta. Tudi stranski tir.

Torej, Sam, je dejala Hopkinsova

mlada žena in stopila k svojemu možu, vzdaj grem v vas.

»Prav, ljuba moja. Kdaj se vrneš?«

»Sele proti večeru. In pazi na Bobbyja, da se ne bo igral na progi, kakor ima navado.«

»Da, bom že pazil. Na svidenje!«

Se poslovilni poljub in žena je šla svojo pot. Sam je sedel pred svojo hišico, vzel Bobbyja na kolena in z njim oponašal konjička.

»Hop, hop, hopla, hop...«

Mali Bobby je kar cvilil od zadovoljstva; Sam je bil pa zelo vesel svojega malčka. Pozabil je na vse okrog sebe. Celotno na svojo službo.

Takrat je devetkrat začel zvonček v čuvajnici.

Sam se je ustrašil. Odločno je dvignil Bobbyja s svojih kolien, posadil ga na tla in tekel proti čuvajnici.

Vlak bi že davno lahko videl, če ne bi bila proga zavita in mu ne bi gozd zastiral pogleda.

Sele ob devetih je prisopihal osebnostni vlak, ki ga je bilo treba speljati na stranski tir, da bi imel brz vlak,

s prihodom ob devetih in pet minut prost glavni tir.

Sopihajoč je Sam pridiral do čuvajnice in šele ko je stal pri kretnici, se je pomiril. Njegov pogled je zdrknil čez tračnice, proga je bila prosta. Toda na lepem je postal Samov obraz bel ko apno in njegova kolena so se začela trepeti. V grozi je opazil, da se je Bobby splazil po nasipu na progo in pravkar sedel na tračnico.

Sam je mislil, da mu bo srce od strahu prenehalo biti. Njegova prva misel je bila: rešiti otroka! Pogledal je na uro. Kazala je devet in trideset sekund. Če bi tekel, kolikor hitro bi mogel, bi potreboval trideset sekund, da bi prišel do Bobbyja. Ali bo shajal s časom? Pogledal je na uro.

Devet in pet in trideset sekund. Ne, ne bi prišel o pravem času. Edina rešitev bi bila, če bi kretnico premaknil tako, da bi osebnostni vlak zavozil na glavni tir in njegov otrok, ki je sedel na zunanji tračnici stranskega tira, bi bil rešen.

In Sam premakne kretnico. Njegov pogled uide na uro. Devet in štirideset sekund. V dvajsetih sekundah pride vlak. Naslednji pogled mu zdrkne na sliko, visečo pod uro. Predstavlja neko železniško nesrečo. Prevrnjeni železniški vozovi, zvite tračnice, lokomotiva pod nasipom, ranjenci... mrtvice... In pod sliko je ne-

kaj napisano. Sam vidi samo eno število in eno besedo, ki pa pričata nekaj grozotnega. 58 mrtvih.

Sam pogleda na uro. Devet in pet in štirideset sekund. Sam se skloni skozi okno. Vpije, kriči, maha. Bobby ga ne vidi, ker se igra. In oče ve, kaj se Bobby igra. Zleznico. Sprazno škatico za vžigalice, ki jo Bobby pomika po zunanji tračnici stranskega tira in pri tem vneto oponaša lokomotivo: »Ššš... Ššššš...«

Sam pogleda na uro. Devet in petdeset sekund. Samo še deset sekund in potleje... Sam sliši biti svoje srce. V ušesih ga sliši... v sencih ga čuti... v divjem ritmu... v divjem taktu... kakor streljanje strojnice.

Njegove ustnice so suhe, roke mu trepetajo... kje je rešitev... kje je rešitev? Ozre se v nebo... vroča prošnja. In potleje pogleda na uro.

Devet in pet in petdeset sekund. In v petih sekundah pripelje vlak; svojo pot bo nadaljeval po glavnem tiru, spoznal bo zmoto, zavrl, štiri minute pozneje pripelje brz vlak, tudi po glavnem tiru, s hitrostjo 120 kilometrov na uro...

Sam pogleda na uro. Devet in sedem in petdeset sekund. Pogleda na sliko. 58 mrtvih... moral bi že slišati in videti vlak — ki drvi mimo čuvajnice, toda v njegovih ušesih šumi, brni, bobni, kuje in pred njegovimi očmi mrzoli...

Pogleda na uro. Devet in osem in petdeset sekund. Pogleda na sliko. 58 mrtvih!

Sam premakne kretnico nazaj in zapre oči, mrmra z ustnicami molitev, ki naj bi njegovega otroka spremljala v nebo. Sam si z roko obriše pot s čela — in spet pogleda na uro. Devet, ena minuta in petdeset sekund. Ali je vlak že peljal mimo? Sam pogleda na stranski tir. Še vidi svojega otroka. Bobby je še zmerom pri tračnicah, toda zdaj je vstal. Vlak ima zamudo, si misli Sam — če le še zdaj ne bi prišel — prosil, Bobby se je enkrat razgledal po tračnicah, Sam pogleda na uro — devet in tri minute. Bobby se obrne proti nasipu in zdaj pleza po njem navzdol.

Sam se oddahne. Takrat se oglasi telefon. Sam dvigne slušalko in sliši glas:

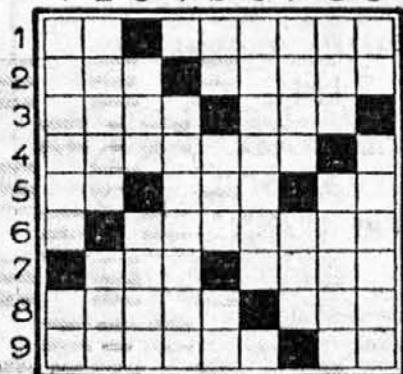
»Pozor! Pri kilometru 720 so atentatorji razbili tračnice. Zločin je odkril neki čuvaj, tako da so nesrečo še o pravem času preprečili. Tir bodo čez pol ure spet popravili. Vlake so opozorili o pravem času. Zločince so že prijeli, toda sumljivce je treba dati takoj aretirati.«

Sam je obesil slušalko nazaj, padel na stol in šepetal predse: »In vendar je dobro, da so na svetu tudi atentatorji za železniške proge.«

UGANKE?

KRŽANKA

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Pomen besed

Vodoravno: 1. kratka, ki se uporablja pri letnicah; mesto v sovjetski republiki Uzbekistanu. 2. abesinski naslov; turški državnik. 3. mesto ob Donu; strd. 4. pripravljeno meso za ekspedicijsko uporabo. 5. zaimek; vlakno; povratni zaimek. 6. kemijski element. 7. morski sesavec; veznik. 8. enoletenec; industrijska rastlina. 9. češki kralj; japonske narodne igre.

Navpično: 1. zastava; kemijski znak za molibden. 2. pridevnik; triglavski dolina. 3. riba; zabavišče. 4. mesec. 5. zanj si prebrisane glave; začimba; kemijski znak za mazarin. 6. ruda. 7. tako bodi!; strelotok. 8. pridevnik; mesto na Francoskem. 9. kemijski znak za aluminij; ovčja pasma.

STOPNICE

1. a
2. a a
3. m m m
4. m r r r
5. r r s t t
6. u u u u u

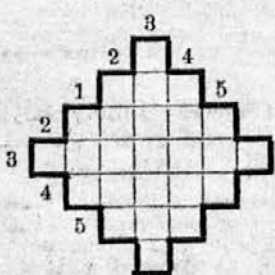
Pomen besed: 1. kemijski znak za uran, 2. prestolnica nekdanje Sumerije v Babiloniji, 3. pijača, 4. reka v Sloveniji, 5. Napoleonov general (1767—1815), 6. reka na Bolgarskem. Vsaka beseda sestoji iz črk prejšnje in še ene nove črke.

ENACBA

$$(a-b) + (c-d) + (e-f) + (g-h) = x$$

- a = sin velikega plemena
b = holandski imenski pridevek
c = del dneva
d = skala
e = prislov
f = veznik
g = nepleden
h = zabava
x = naša pokrajina

ČAROBNI LIK

Pomen besed, navpično in vodoravno:

1. mrtvoud, 2. mesto v Istri, 3. po veljini ladje, 4. dan v tednu, 5. vodna žival.

PREMIKALNICA

K O P I T A R
S L O V E N I
K R A K O V O
A L E M A N I
K O B I L A R

Besede premikaj tako, da dobiš v treh navpičnih vrstah tri nove besede, in sicer goro v Jugoslaviji, priljubljeno izletno točko pri Borovnici in znano tekstilno industrijo.

POSETNIKA

K. Grof

Nica

Kaj je ta oseba?

Rešitve ugank iz prejšnje številke

REŠITVE KRŽANK:

Vodoravno, po vrstah: 1. ps, so, pran, 2. rab, brada, 3. ova, ena, 4. metlika, m, 5. el, ano, po, 6. t, anapest, 7. tri, iran, 8. slano, ah, 9. kukanj, mk.

REŠITVE ČAROBNIH LIKOV:

A 1. žagar, 2. gaz, 3. varal.
E 1. Jemen, 2. med, 3. sedem.
I 1. Ciri, 2. rin, 3. klin.
O 1. ropot, 2. pot, 3. Kofor.
U 1. Autun, 2. tur, 3. Purus.

Rešitev opok: Materin jezik bodi ti ključ do omike!

Rešitev posetnice: profesor telovadbe.

Moj otrok laže!

Že večkrat sem ujela na laži svojega sina-edince; letos je dopolnil peto leto, in je sicer še zelo otročji. Ne vem, kje se je naučil lagati. Doma gotovo ne. Lepo ga učim, in tudi pazim na družbo otrok, ki se z njimi shaja pri igranju. Hudo mi je, ker ne vem, kako bi ga odvadila te grde razvade...

Tiha slabost veje iz gornjih vrstic; pisala mi jih je neka naša zvesta bralka, s prošnjo, naj ji pri tem težkem vzgojnem problemu prisločim na pomoč z dobrim nasvetom. Skušala ji bom odgovoriti, tako da bodo lahko tudi druge matere iz tega odgovora črpale nekaj smernic za vzgojo svojih otrok.

Zelo grenko je za mater, če lepega dne spozna: moj otrok laže. Nalagal se mi je, skušal je nekaj prikriti pred menoj. Mladim materam, ki doživijo pri svojih malčkih takšno spoznanje, naj v tolažbo povem: malone ni ga otroka, ki se ne bi nikoli zlagal. In če se bo kakšna mati le pohvalila, češ, moj se mi pa še ni nikoli zlagal, naj te otrokove čednosti ne pripisuje toliko svoji vzgoji, kolikor pomanjkanju fantazije v otrokovi duševnosti.

Da, pri otrocih je laž včasih samo prekipajoča fantazija! Neki štiri-leten sinček mojih znancev se nenavadno rad laže. Da so te laži res samo uhajajoča otroška fantazija, smo spoznali po tem, da se je otrok pogosto zlagal kar na lepem, brez sleherne nujnosti. Zaradi takšnih nedolžnih laži — na primer, da je videl lokomotivo z nogami, ali pa psa z zajčjimi ušesi — si pač ni treba beliti glave. Poskrbeti je pa treba, da takšno prekipajočo domišljijo nekoliko zavremo in da otroku ne pride laž v navado.

Kočljiva postane zadeva, če se otrok zlaže v silo. Tada se v otrokovi duševnosti odigra nekaj drugega kakor pri nedolžni fantazijski laži. Pri nedolžni laži otrok sploh ne ve, da se je zlagal. Res je, videl takšno in takšno lokomotivo. 'Videl' jo je v svoji domišljiji. Pri laži v silo se pa

Monogrami — entel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš

LJUBLJANA, Františkanska ulica
nasproti Uniona
Vezenje perila, predtisk ženskih
ročnih del

otrok že zaveda, da ni bilo vse tako, kakor pripoveduje. In vendar se iz kakršnega koli vzroka odloči, da bo drugače govoril, kakor misli. Če ujamemo otroka pri takšni laži, moramo že postati pozorni.

Tudi laž v silo je lahko dvojna. Otrok, posebno pri petih, šestih letih, se že zaveda, ali bo z lažjo komu storil krivico ali ne. Če se zlaže tako rekoč 'na svoj račun', laž ni tako grda, kakor če z lažjo kakor koli škoduje svojem bližnjemu, pa naj bo to otrok, ki se z njim igra, mlajši bratec ali pa kdor koli drugi. Odgovornost za svoje dejanje otrok zvali na drugega, zavedno in predzno. Takšnih laži moramo otroka po vsaki ceni odvaditi.

Če mati žalostno vzdihne: 'Moj sinček se laže,' s tem torej še ni vsega povedala. Sodeč po pismu naše bralke, bi dejala, da se otrok že laže zavedno. Otrok pri petih letih že ve, kaj govori; morda se je tako navadil lagati zato, ker mu nedolžnih fantazijskih laži nihče ni popravljaj.

Kako odvadimo otroka lagati? Menda se ne bom zmotila, če rečem, da je toliko načinov, kolikor otroških značajev. Kajpak poskusimo pri vsakem otroku najprej z lepo besedo, z dokazovanjem in dopovedovanjem. Dosti je odvisno od tega, ali zna mati otroka navezati nase, in ali otrok mater res ljubi. Če v takšnem primeru zasači mati otroka pri laži, naj ga med štirimi očmi pokliče k sebi in mu razloži, kako žalostna je zaradi njegove 'pregrehe'. Nežnostnemu otroku bo tako hudo zaradi materine žalosti, da si bo v bodoče premislil govoriti neresnico.

Vsem otrokom kajpak materina žalost ne bo tako globoko segla v srce. Mnogi otroci imajo sicer starše radi, toda prepovedni so, da bi se tega zavedali. In razen tega so otroci otroci, in jim je zabava s sosedomimi otroki pač ljubša od še tako nežnih materinih besed.

Če se otrok zavedno zlaže, mu skušajmo dokazati odgovornost, ki jo je s tem prevzel nase. To velja posebno za otroke, ki že hodijo v šolo, in se zlažejo tako, da škodujejo z lažjo svojim tovarišem. Tu je pa že ostra beseda na mestu. In če graja ne pomaga, pa kazen, toda ne telesna. Bolj kakor palica kaznujeta otroka prezir in zaničevanje. 'S človekom, ki ne govori resnice, ne govorim,' bo rekla mati sinu-prvošolcu, ki se ji je zlagal. In res ves dan ne bo govorila z njim. Otrok se bo začel ču-

titi krivega, prezir ga bo bolel, in zelo se bo premislil, če se bo spet hotel zlagati.

Če pa ne prošnje, ne prigovarjanje, ne stroga beseda ne zaležejo, moramo poseči po strožjih kaznih. Osemetni sin, ki se je materi zlagal, naj v nedeljo popoldne ostane doma, namesto, da bi šel gledat nogometno tekmo. In desetletna hči naj ne gre s sestrico v kino — mala Shirley Templova igra — temveč naj tisti čas plete ali veže vajenke ročnih del. Iz svojih otroških let vem, da so takšne kazni name najbolj učinkovite.

Eno je pa zanesljivo: laž moramo izkoreniniti že v najnežnejših otroških letih, takoj, kakor hitro spoznamo, da je namerna in zavedna. Vsaka mati pa že toliko pozna svojega otroka, njegov značaj in njegovo duševnost, da bo instinktivno uganila, kako naj ravna, da bo imela uspeh. In še nečesa ne pozabite: če hočete, da boste otroka vzgojili tako, da bo rajši govoril resnico kakor lagal, pa čeprav v silo, morate tudi sami zmerom in povsod govoriti resnico!

Saška

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere
Četrtek: Segedinski golaž, krompir v kosih. Zvečer: Mlečna kaša.
Petek: Fižolova juha, krompirjevi zrezki, regrat v solati. Zvečer: Fižolova solata, kava.

Sobota: Goveja juha s krpicami, govedina, sladko zelje s krompirjem. Zvečer: Jetra v omaki.

Nedelja: Golaževa juha, svinjska pečenka, široki rezanci, solata. Zvečer: Ocvrta jajca.

Ponedeljek: Telečja obara, kruhovi emoki. Zvečer: Mlečen zdrob.

Torek: Goveja juha z jajčno kašo, žebulna omaka, krompirjev pire. Zvečer: Govedina od popodne v solati, čaj.

Sreda: Prežganka s prepečenim kruhom, praženec, kompot. Zvečer: Polenta z mlekom.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Kruhova juha, telečje za-rebrnice, zabeljeni masleni emoki, motovilec, pomarančna solata. Zvečer: Palačinke, kompot.

Petek: Krompirjeva juha, ocvrte sardele, krompirjev pire, hrenova omaka. Zvečer: Zdrobov narastek s šodojem.

Sobota: Goveja juha z jetrnimi emoki, prepečena govedina, pražen riž, žebulna omaka. Zvečer: Segedinski golaž.

Nedelja: Obarna juha, nadevane telečje prsi, pražen krompir, jajčna omaka, mešana solata, kompot. Zvečer: Svinjska hladenina.

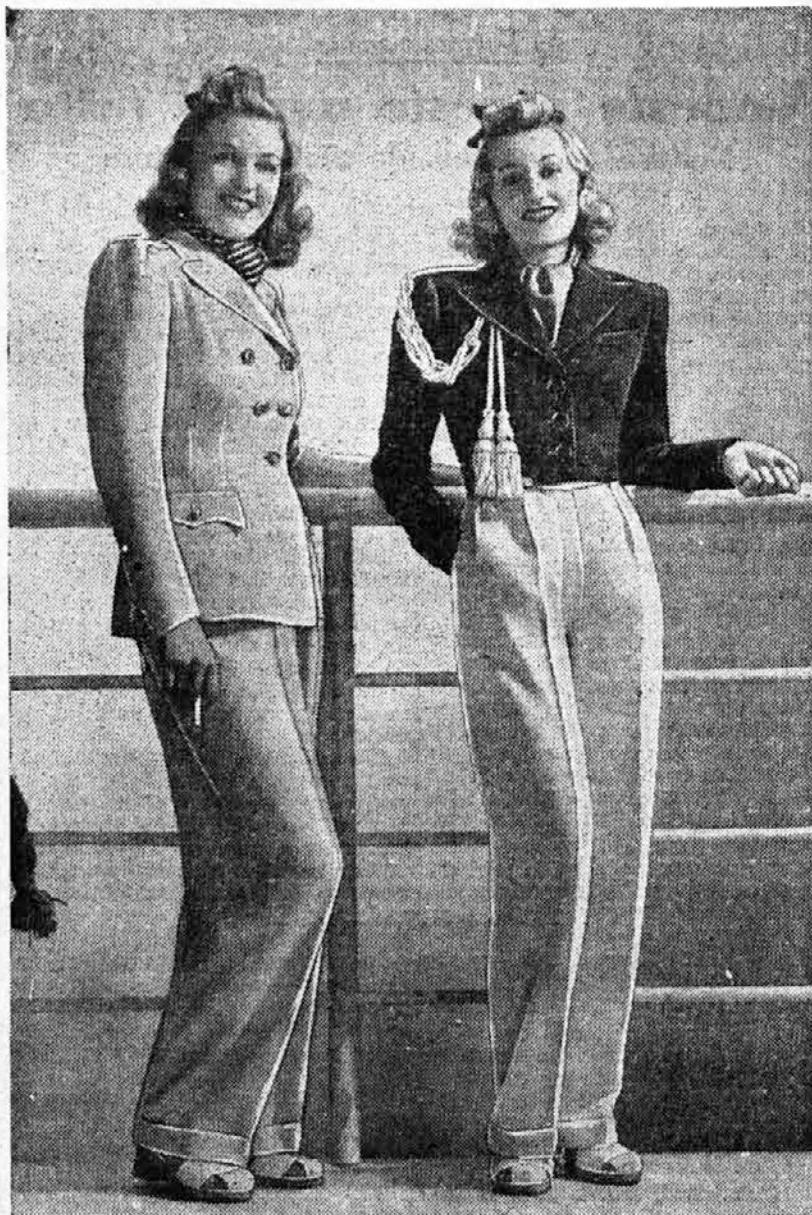
Ponedeljek: Možganja juha, polpeti, krompirjeva solata z regratom, ocvrti kolački z marelično omako. Zvečer: Riževa pogača, kompot.

Torek: Telečja obara z zdrobovimi emoki, sirov zavitek. Zvečer: Vampi s parmskim sirom.

Sreda: Goveja juha z nastrgano kašo, sarma, krompir v kosih. Zvečer: Rižota, solata.

Moda postaja res vsestranska: tudi dolga jopica s štirimi velikimi žepi in nagubano krilo iz kockatega blaga sta najnovejša moda. Tvorivo je živo-rdeča in zeleno kockasto, vendar pa moda dovoljuje tudi prav diskretna, pastelnobarvna kockasta tvoriva.

Pariške modne hiše imajo pomladanske modele že davno za seboj. Zdaj si na moč prizadevajo, da bi ustvarile učinkovite poletne modele. Na naši sliki vidite dva modela modernih poletnih oblačil iz belega platna. Namenjeni pa nista samo tistim bogatim damam, ki prežive počitnice na svoji jahti, temveč tudi tistim, ki prebijejo dopust na kopnem, ob morju ali v gorah.

Pojasnila:

¹ Masleni emoki: Štirim žemljam ostrgamo skorjo, jih namočimo, iztisnemo in pretlačimo. V peno stepemo 5 dek presnega masla, dodamo nekoliko soli in ostrganega oreška, pretlačene žemlje, 2 rumenjaka in pičlo žlico moke. Na koncu dodamo še sneg dveh beljakov. Najprej poskusimo skuhati v slanim krompir majhen emok in če je pretrd, dodamo še nekoliko masla, v nasprotnem primeru pa nekoliko moke. Cmoke kuhamo v slanim krompir 8 do 10 minut. Ko so kuhani, jih ocedimo in zabelimo z drobtinami. Lahko jih pa uporabimo tudi kot zakuho za juho.

² Pomarančna solata: Očistite in počez zrežite na rezine 5 pomaranč. Previdno jih olupite. Naložite rezine

Redna stolica

Leopilute

Oglas reg. S. Br. 31410 dne 24. XII. 1935.

na pladenj in jih na debelo posipajte s sladkorjem in polijte s sokom vložnih češenj ali sliv. To sladko solato lahko zelo hitro pripravite. Posebno je prikladna takrat, kadar imate povabljenе goste. Solata je izredno osvežujoča.

³ Svinjska hladenina: Skuhajte dva svinjski nogi in kose mesa od svinjske glave v slani vodi. Kuha naj se zelo počasi. Vodi dodajte čebule, lovorjev listič, peteršilja in celega popra. Sicer pa ne prilivajte veliko vode, ker se hladenina tako ne bo strdila. Meso morate kuhati do mehkega, tako da bo skoraj razkuhan. Potlej postavite lonec k strani in pustite meso v njem. Ko se na vrhu nabere mast, jo posnemite. Odstranite meso z nog in ga zrežite na rezine ter ga dajte v stekleno skledo. Povrh precedite juho in postavite na hladno, da se juha strdi. Kadar je hladenina trda, jo dajte na mizo. Okrasite jo s trdo kuhanimi jajčki in kuhano cvetajo. Lahko pa cvetajo napravite s kisom in oljem in jo postavite zraven na mizo. Hladenino lahko napravite tudi iz telečjih nog. Če pa imate goste ali če napravite hladenino za kakšno posebno priložnost, zložite na dno posode v obliki cvetlic narezane limonove rezine, nekaj kaper in na rezine zrezane kisle kumarice. Na to vlijte nekoliko hladenine in šele, ko se strdi, dolijte še ostalo juho. Drugi dan vtaknite posodo v toplo vodo in jo prevrnite na plitev krožnik ali na pladenj. Tudi to hladenino lahko povrh okrasite z jajčki, pa tudi s sardinami, sardelami in kakšno majonezo. Hladenina se posebno prileže za mrzlo večerjo.

⁴ Ocvrti kolački z marelično omako: 1 deko kvasa pustite vzhajati, potlej ga pa zmešajte z 20 dekami moke. V lončku pa pripravite 3 deke stopljenega presnega masla, nekoliko mleka, ščepec soli, celo jajce, 3 deke sladkorja, žlico ruma in po okusu drobno nastregnane limonove lupinice. Iz vsega tega napravite tako mehko

testo, da ga lahko stepate, na koncu pa dodajte še nekoliko moke in testo zgnetite. Postavite na toplo, da vzhaja. Ko je testa še enkrat toliko, spet pognetite in napravite iz njega za palec debelo kačo. Razrežite jo na 5 cm dolge kose, vsakega posebej povaljajte z rokami, da se še nekoliko podaljša, ga zavijte v kolaček in položite na desko, posuto z moko in pokrito s prtičem. Ko kolački vzhajajo, jih ocvrte na maslu ali masti. Ocvrte postavite s sladkorjem posipane z marelično omako na mizo.

⁵ Riževa pogača: V polnrem litru vode v treh minutah zavrite 30 dek riža, ga ocedite in ohladite. Potlej zavrite liter mleka z lupinico ene pomaranče. Vlijte v riž. Dodajte 30 gramov presnega masla in ščepec soli. Pustite vreti na srednjem ognju kakšnih deset minut. Dodajte 15 dek sladkorja, pokrijte in spet počasi dušite na srednjem ognju. Vse skupaj dajte v dobro pomaščen model in pustite ohladiti. Prevrnite na plitev krožnik in okrasite s krlji pomaranče, vložnimi češnjami in podobnim. Povrh lahko potresete s sladkorjem.

Kako uničujemo molje?

Molji prično letati meseca aprila in maja, takrat je torej že prepozno, če se hočemo spustiti z njimi v boj. Molje mora vsaka skrbna gospodinja zatirati že takrat, ko še ne letajo, ne pa šele takrat, ko so se ji že naselili v omare in v krzno.

Obleke in sploh vse stvari, ki jih molji ogrožajo in jih vsak dan ne potrebujete, skrbno zaprite v takšno omaro, ki nima razpoka. Poleg tega morate ta oblačila zmerom čistiti, stresati in iztepatvati. Z oblek morate odstraniti vse masne madeže, pogledajte pa tudi v žepce in sploh v vse robove, če se ni morda v njih naselila moljeva ličinka.

Ljudje, ki trde, da molj sam ni škodljiv, pač pa njegova ličinka, nimajo prav. Molj leže jajčeca in iz njih se razvijejo ličinke. Torej sta molj in ličinka enako škodljiva.

Očiščeno obleko spravite v papirnate vrečke, ki jih za malo denarja dobite v vsaki papirni trgovini. Še bolje je seveda, če imate proti moljem posebno omaro, brez sleherne razpoke, tako da molji ne morejo vanjo. Tudi časopisni papir, posebno če iz njega še zaudarja tiskarska barva, je dobro sredstvo proti moljem. Kopalne obleke pa najbolje obvarujete moljev, če jih zavijete v papir, na katerega ste nastrgali limonove lupine.

Vsi pripomočki, ki jih dobite v trgovini, zanesljivo nekaj pomagajo. Toda mnoge gospodinjice jih ne marajo, ker imajo prehud duh. Molje prežene tudi žveplanje ali pa dim sploh. V lažjih primerih pomaga že kos žvepla, ki ga zažgemo in položimo na dnu omare, potem pa omaro dobro zapremo in zadalamo vse razpoke in ključavnice. Takšna obleka bo seveda smrdela, zato jo boste morali temeljito prepračiti.

Od kod izvira pletenje?

Zanimalo vas bo najbrže, odkod prav za prav izvira pletenje. Morebiti od pletenja mrež? Res je. Mreža je predhodnica pletenja in lesene palčke, ki so z njimi izdelovali mreže, so predhodnice pletilk. Vredne predhodnice, ki so omenjene že v svetem pismu. Ali so pa že njega dni pletli po navodilih, ne moremo dokazati. Prvi zgodovinski dokaz o tem so pred kakšnimi devetimi leti izkopali v gorjem Egiptu. To so bile neke vrste pletene krpe iz 6. stoletja po Kristusu. Niso pa mogli ugotoviti, kako so bile te krpe pletene, ker je bilo tkivo tako preperelo, da se je kar lomilo. Po slikah sodeč so bile pa te krpe podobne elegantnim ženskim srajčkam, pletenim v posebno učinkovitem vzorcu in na robovih okrašenim.

Prva tiskana poročila o zgodovini pletenja so iz 14. in 15. stoletja. Našli so jih v Španiji in Italiji. Stara poročila pravijo, da so sredi 13. stoletja na roke pletli. Tako domnevamo, da so možki pod takratnimi, tesno se prilagajočimi oblekami nosili pleteno spodnjo obleko. Očitno so pa pletena oblačila nosili že poprej, pod bojno opremo. Kajti kovinska oprema nima preveč prijetnega učinka na golo kožo, spodnja suknena obleka pa za zimo ni bila dovolj topla. In res je na slikah iz dvanajstega stoletja, iz časa križarskih vojn, videti pletena oblačila. Papeža Inocenca IV. (1243—54), enega izmed najbolj prepirljivih trinajstih papežev Inocensov, so baje pokopali s pletenimi rokavicami.

Iz Španije in Italije se je pa zgodovina pletenja preselila na Angleško. Tam je pletenje v zelo zanimivi zvezi z zgodovinskimi osebnostmi. Tako je angleški kralj Henrik IV. (1367—1413), junak Shakespearovih dram, po zgodovinskih poročilih prvi nosil pletene nogavice. Morebiti so prišle te nogavice čez Francijo iz Španije. Morebiti celo iz Arabije. Viteštvo je prav takrat odigralo svojo vlogo v zgodovini. Ostala sta še meščanstvo in plemstvo. Uredba angleškega parlamenta iz leta 1488. je najboljši dokaz za to. Doka-

zuje namreč, da takrat niso nosili samo pletenih nogavic. Uredba ukazuje, da mora vsak, ki ne razpolaga z rento enega funta šterlinga in vkolikor ni na potovanju, ob nedeljah in praznikih nositi pleteno čepico. Ne vemo pa, ali je hotel angleški parlament s tem pomagati na noge pletilni obrti, ali pa poudariti razliko med rentniki in nerentniki.

O angleškem kralju Henrik VIII. pa poročajo, da je nosil španske svilen nogavice. Zgodovina iz leta 1530. pravi, da so na dvorih k tesno se prilagajočim hlačam nosili pletene nogavice. Takrat so bile nogavice kajpak še razkosje. Meščani so takrat nosili nekakšne suknene hlače. To so bili neke vrste prstniki, z žepki za vsak posamezni prst, z visokimi, do deset centimetrov visokimi zavili. Šele leta 1535. zgodovina omenja pletilce hlače iz Strasbourga, kjer so pletli to tako priljubljeno oblačilo.

V šestnajstem stoletju so začeli v Švici pletiti s petimi pletilkami in tako je nastala prva nogavica brez šiva. Iz Švice so prišle leta 1560. prve okroglo pletene nogavice v prodajo. Kot veliko redkost in razkosje so našle posebno dosti kupcev med plemiči in patriciji in ker niso bile samo lepe, temveč tudi praktične, so bile izredno priljubljene. Tako se je zaradi velikega povpraševanja v Švici razvila nova obrt, obrt pletilcev. Kakor druge obrti so tudi to najprej izvrševali možki. Pletilci nogavic so ustanovili ceh in si postavili zakone; kmalu so se razširili po vsem svetu. Kajti povpraševanje je bilo veliko in ni se bilo bati prevelike proizvodnje. Lahke postopek in majhna poraba volne ali bombaža sta pripomogla, da so se tudi meščani seznanili z njim in tako je pletenje postalo domače ročno delo.

Iz Švice se je pletilna obrt razširila tudi na Angleško. Kraljica Elizabeta (1533—1603), ki je rada pospeševala trgovino in obrt, je podpirala tudi novi ceh. Tako se je zgodilo, da je neka Mrs. Montaguova prinesla kraljici par svilenih nogavic. In kraljica Elizabeta je takrat izjavila, da ne bo nikoli več nosila drugačnih nogavic kakor svilenih, pred vsem pa ne suknjenih. Iz Anglije se je pletilna obrt razširila tudi na Škotsko. Iz Škotske so jo prenesli v Francijo. Kdo ve, če niso francoski odposlanci škotske kraljice Marije Stuartove (1542—1587), Elizabetine sovražnice, prenesli novo obrt na Francosko? Vsekako so imeli francoski pletilci celo škotskega zaščitnika. Zgodovina poroča, da se je leta 1590. tudi v Berlinu pojavilo pletilstvo.

Ze leta 1589. je Anglež William Lee iznašel prvi pletilni stroj — nogavičarske stavice. William Lee je izredno zanimiva osebnost; najprej je bil teolog, potem pa postal lastnik tovarne za izdelovanje pletilnih strojev. Izgnali so ga namreč iz nekega vseučilišča v Cambridgeu, ker se je proti predpisom poročil. Kljub temu je dobil pa neke mesto pastirja. Pripovedovali so, da je iznašel pletilni stroj zato, ker mu je služba premalo nesla, pa tudi zato, ker je njegova žena že kot nevesta veliko pletla in to ji je vzelo dosti časa in jo odvrčalo od njega. Čeprav je kraljico Elizabeto silno zanimal Leejev izum, mu ni hotela pomagati, da bi sestavil pletilni stroj; bala se je namreč, da ne bi izzvala kakšne nejevolje med ročnimi pletilci. Čeprav je William Lee za kraljico Elizabeto strojno izdeloval svilen nogavice, v Angliji ni imel uspeha. Odpotoval je na Francosko in kralju Henrik IV., ki je njegovo delo zelo podprl. Ko so pa leta 1610. Henrika IV. umorili, je bilo tudi konec Leejevega dela. Protestantski pletilci so morali zapustiti deželo. William Lee je umrl kot siromak. Toda njegovo delo je živelo.

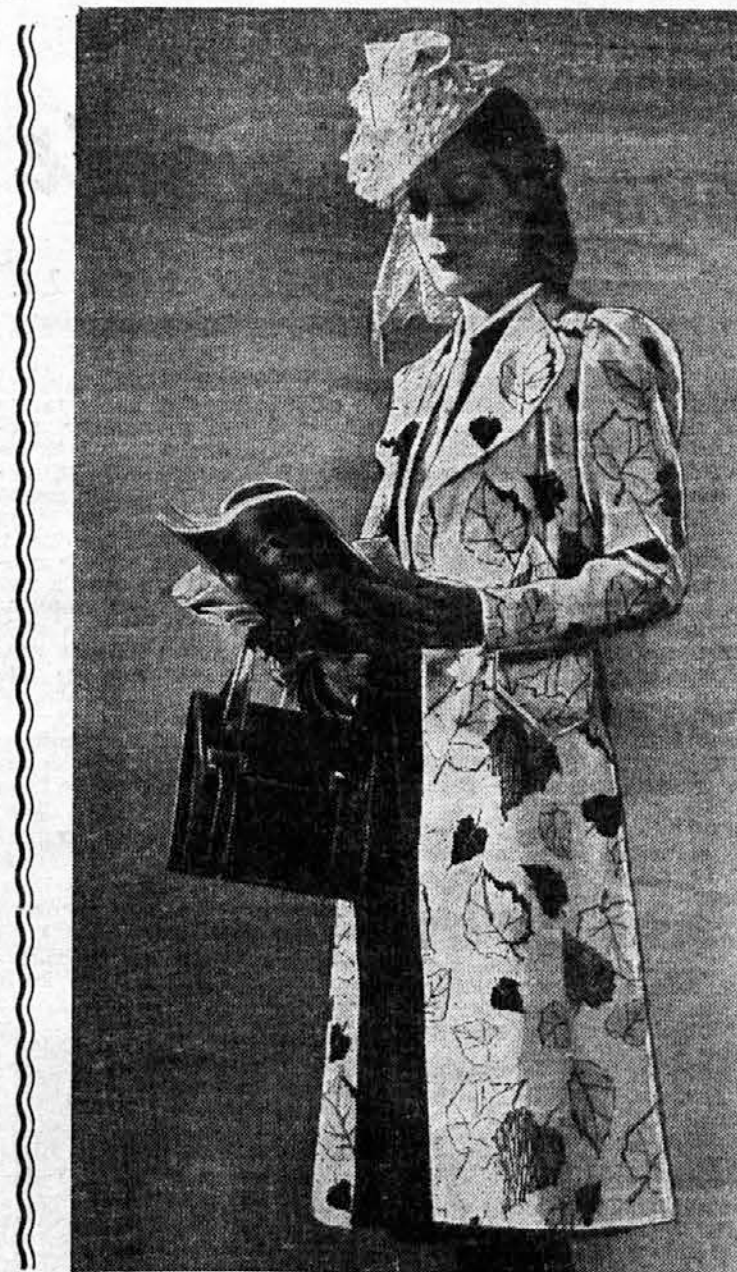
Kljub zmagovitemu uspehu pletilnih strojev, si je pa tudi pletenje kot ročno delo ohranilo častno mesto. V 16. stoletju so bile družinske pletilnice podobne nekdanjim prejniam, kjer so pletli in brali, da so pletilke še bolj pridno šklepetale.

Tako je pletenje postalo družabno delo. Kot domače ročno delo je nogavice potem neki potujoči zastopnik prodajal po deželi. Ali so pa pletli nogavice za domačo uporabo. Babice so pletle za sinove, ki so služili v tujih vojskah kot najemniki. S strahom so med seboj šepetale o verskih kanton-skih vojnah. In marsikakšen vzdihljaj so te stare ženske vpletle v nogavice.

V vojskujočih se državah danes ni dosti drugače. Tudi zdaj se ženske zbirajo na svojih domovih in na ti-soče rok pridno suče pletilke — za vojake. In te pridne ženske roke dokazujejo, kako so že stoletja praktične in požrtvovalne in sleherni trenutek pripravljene pomagati.

Ce imate štirideset let...

Ce imate štirideset let, nikar ne mislite, da je prepozno začeti z nego lica in telesa. Američanke pravijo, da se življenje začne šele s štiridesetimi leti; in ni vzroka, da tudi naše ženske ne bi upoštevale njihovih življenjske modrosti.

Ce si boste za letošnje poletje omislili nov poletni plašč, potem pomnite tole: pred vsem mora biti plašč platen, pa ne samo zato, ker je to moderno, pač pa tudi zato, ker je platen plašč s pisanimi okrasi zelo praktičen. Treba je le najti primerno blago — pri tem pogledajte nekoliko med blagovi za zavese in pohištveno prevleko — vse ostalo pa prepustite spretni šivilji. Na naši sliki vidite idealen platen plašč, poшит z rumenimi in črnimi listi.

Nikoli ni prepozno začeti negovati svojo zunanost. Pri štiridesetih letih mora biti pa nega izredno natančna in racionalna. Na mladih licih še ne opaziš, če niso bila izmaza kreme in vseh mogočih šmink; ženska s petim križem bo imela pa zjutraj zelo razoran obraz, če zvečer ne bo pazljivo očistila in nahranila svojo polt.

Negi rok in vratu morate posvečati še posebno veliko pozornost, kajti prav na rokah in vratu se začne koža najprej sušiti in gubati. Vsaj dvakrat na teden bi morali spati v rokavicah iz prejice ali sukanca, poprej pa pol ure držati roke v toplem olju. Vsak večer namažite vrat s hranljivo kremo.

Pri petem križu je ženska neobhodno potrebna masaža; pa ne samo z rokami, temveč po možnosti tudi z elektriko. Masaža je potrebna pred vsem zaradi boljše in rednejše izmenjave snovi in za pravilno kroženje krvi. Če je le mogoče, si enkrat na teden privoščite parno kopel. Pri potanju se organizem osvobodí strupenih toksinov in polt postane gladka in mehka. Če imate podbradek, pa tudi

če ga nimate, si brado pri branju, pisanju, ročnem delu itd., podvežite. Če je le mogoče, se držite diete in se zavedajte, da se v teh letih kri tako rekoč spreminja v masčobe. Izogibajte se svežega belega kruha, slaščic, suhega mesa in mastnih in hudo začimjenih jedi.

Ce si barvate lase, si jih barvajte s prvovrstnimi pripomočki, sicer boste smešni. Izberite si kakšno naravno barvo, ne pa platinske ali pšenične, ker takšne barve terjajo od vas idealno lepo in mladostno lice.

Pri šminkanju bodite zmerni in se nikoli ne pudrajte in ne šminkajte povrh prejšnje plasti pudra in šminke. Koža, ki začne izgubljati na prožnosti, mora biti zelo spretno in previdno našminkana.

Masaža, vse mogoče dobre hranljive kreme, lepote maske, zdravilne kopeli in drugi moderni postopki sodobne kozmetike ženski omogočajo, da ohrani svojo lepoto do globoke starosti.

Limona v gospodinjstvu

Limona ima v gospodinjstvu izredno veliko vlogo. Sleherni trenutek jo rabimo v kuhinji, pri bolniški ali lepotni negi. Skoraj pri nobenem pecivu ne sme manjkati njenega aromatičnega okusa. Nekaj kapljic limonovega soka da okusu te ali one jedi še poslednjo finost; da ne govorimo o vseh mogočih okrasih, ki jih napravimo z limonovimi rezinami, preden postavimo pladnje jedi na mizo.

Pritrdili mi boste, da načete limono ne ostanejo dolgo sveže in uporabne; ali začno plesniti ali se pa sušiti. Takšnih zato ne moremo do konca izrabiti. Temu se izognete, če odrezano limono položite na plitev krožnik in jo pokrijete s kozarcem, da ne pride zrak do nje. Tako preprečite plesnitev. Ali pa odrezano limono položite z odrezano ploskvijo na krožnik, ki ste nanj vili nekaj kapljic kisa. V obeh primerih pa smete limono dvigniti šele tik pred uporabo, sicer se bo kmalu pokvarila.

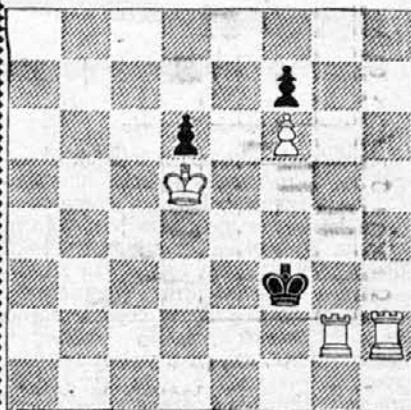
Ce se je limona med dolgim ležanjem posušila, jo spet osvežite, ako jo polijete z vročo vodo (toda ne vrelo!) in pustite kakšni dve uri stati. Nato jo obrišite, pustite, da se ohladi, in jo uporabljajte kakor svežo limono. Strmel boste, kako močan je še sok. Pa tudi lupino lahko rabite prav tako kakor svežo.

Ce hočete napraviti posebno dobro in okusno limonado, dajte limono v reprodušno zaprt kozarec in jo na debelo posipajte s sladkorjem. Tam jo pustite nekaj ur. Tako limona ne bo samo bolj izdatna, temveč ker se bo sladkor zmešal z okusom soka in lupine, bo imela še bolj prijeten okus. Soka ne precejajte, temveč ga iztisnite v kozarce in zmešajte z vodo.

ŠAH

Problem št. 27

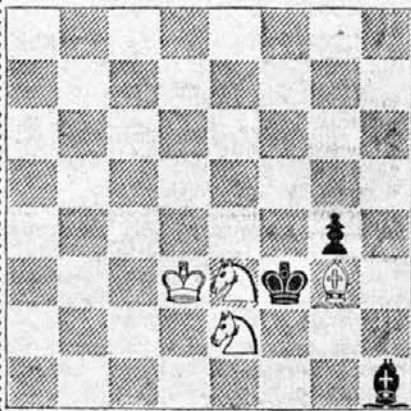
Sestavil H. F. L. Meyer (1868)

Mat v 3 potezah (B 79)

Problem št. 28

Sestavil W. A. Shinkman (1895)

Mat v 5 potezah (B 99)

Klasična kratka partija

Evansov gambit
(London 1863)

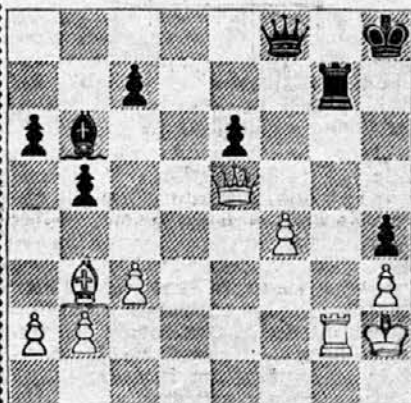
Beli:	Črni:
Steinitz	Rock
1. e4	e5
2. Sf3	Sc6
3. Lc4	Lc5
4. b4	Lxb4
5. c3	La5
6. o-o	Sf6
7. La3	Lb6
8. d4	exd4
9. Db3	d5? (d6)
10. exd4	Sa5? (Se7)
11. Tel šah	Le6
12. dxe1	Sxb3
13. exf7 šah	Kd7
14. Le6 šah	Kc6
15. Se5 šah	Kb5
16. Lc4 šah	Ka5
17. Lb4 šah	Ka4
18. axb3 mat.	

Črni je šel v past.

Šahovska kombinacija

Pozicija iz partije

Treybal—Chajes (Karlovy Vary 1923)

40. Tg2—g5 Kf8—h7
41. Tg5—h5 šah Kf7—g6
42. De5×e6 šah!

Črni se je vdal; zakaj na 42. ...

Df6 sledi 43. Dg4 šah in 44. D×g5 mat; na 42. ... K×h5 pa 43. Ld1 šah in 44. L×g4 mat.

Rešitev problema št. 25

1. Kc2—d3	h6—h5
2. Le1—h4	Kg4×h4
3. Df7—f4 mat.	
1. ...	h6×g5
2. Df7—h7	Kg4—f4 (f3)
3. Dh7—e4 mat.	
1. ...	Kg4×g5
2. Kd3—e4	h6—h5
3. Df7—g7 mat.	

Rešitev problema št. 26

1. Kd5—e5	d7—d5
2. Ke5—f4	d5—d4
3. Kf4—e5!	d4×e3
4. Sg2—e1 mat.	
2. Kd3—d4 sledi Sc3—f5 šah	
1. ...	d7—d6 šah
2. Ke5—f4	d6—d5
3. Sg2—e1 šah	Kd3—d4
4. Se3—f5 mat.	
2. ...	Kd3—d4
3. Sg2—e1	d6—d5
4. Se3—f5 mat.	

Praktični nasveti

Pločevinaste škatlice, posebno takšne, ki imajo rešetast pokrov, nikar ne zamejte! Dodobra jih umijte in tudi če pokrov ni rešetast, ga dajte prekuhnjati. Škatlico napolnite z vodo in jo uporabljajte za navlaženje perila.

Umivalno gobo nikoli dovolj pogosto ne čistite, če hočete, da bo res zmerno snažna in da se boste z njo lahko brez skrbi umivali. Najbolje jo pa očistite, če jo za kakšno uro namočite v slano vodo, potem jo pa temeljito izplaknete v več vodah. Nazadnje jo za vrvice privežite obesite k oknu, da se posuši.

Moški telovniki s tako velikimi, zapetnicami, da segajo skoraj do ramen; majhne bele pahovke pa tudi velike, vse iz bleščečega belega pikeja — to bo velika moda letošnjega leta. Eno izmed neštevilnih kombinacij prinašamo na naši sliki. Veliki ovrtni zavili so dvojno podloženi z belim pikejem, pa tudi izpod rokava silijo bel rob.

ROMAN S PRERIJ AMERIŠKEGA ZAHODA

Lassitrova maščevanje

SPISAL ZANE GREY • PREVEDEL Z. P.

6. nadaljevanje

Peketanje okovanih konjskih kopit na kamnitnem dvoriščnem tlaku jo je izvabilo iz sobe. Poleg svojega konja je stal Lassiter; temna obleka in velika revolverska toka sta bila v čudnem nasprotju z njegovim dobrohotnim nasmehom. Jane se je ko spet, čeprav samo napol zavestno, lotilo poženje, da omami Lassitra z vsemi svojimi čari in prepričati njegov namen, ki ga je prignal v Cottonwoods. Če se ji bo posrečilo omiliti njegov srd do mormonov, če ga bo mogla vsaj odvrniti od novega prelivanja krvi, ne bo rešila samo svojih ljudi, temveč bo celo spreobrnila tega črtilca mormonov in krvi željnega maščevalca.

»Dobro jutro ma'am,« je vzkliknil, držeč svoj črn sombrero v roki. »Nisem stara žena, Lassiter, nisem madame,« je odvrnila z zvonkim smehom. »Ako vam miss Withersteenova ne gre z jezika, recite kar Jane.«

»Rekel bi, da bo Jane laže. Imena so mi že od nekdaj bolj pri srcu.« Tedaj mu je Jane brž povedala o Judkinsovi vrnitvi, o kraji rdeče črede, o Ventersovem podvigu in o pobegu njenih jezdecov.

»Vaš nasmehek je še zmerom na moč prikupen in veder za žensko, ki ima toliko skrbi,« je menil.

Jane je zacepetala. »Tudi dvoriti znate, Lassiter? Odločila sem se, da se ne dam ugnati. Mnogo sem že izgubila in mnogo še bom. Nasmeha si pa ne dam vzeti!«

Lassiter je po stari navadi vrtel klubok v rokah — in nič se mu ni mudilo z odgovorom.

»Ženske so čudna bitja. Hrabre ženske pa imam na vsi moč rad. Ali vas smem vprašati, ker že hočete z nasmehom mimo vsega, ali se mislite zares braniti?«

»Brantiti? Kako le? In če bi se tudi hotela boriti — saj nimam nobenega prijatelja razen tega mladega fanta, ki pa se ne sme več prikazati na vasi.«

»Dovolil bi si pripombo, ma'am... Jane... da imate še enega prijatelja, če ga ne zamerjate.«

»Osinila ga je s kratkim pogledom. »Hvala vam, Lassiter.« Ponudila mu je obe roki. »Z enim pogojem bi sprejela vaše prijateljstvo, ponosna bi bila nanj, vrčala bi ga... Obljubite mi, da ne boste nikoli več ubili nobenega mormona, nobenega moža mojega plemena.«

»Samo eno vam rečem,« je osorno odvrnil in v njegovih sivih očeh se je utrlil blisk, »da ste vse predobri, da bi si vas kdo izposodil za žrtev — a že kar vidim, da boste takšna žrtev postali! Ne, taki pogoji ne morejo biti temelj najinega prijateljstva.«

Jane je čutila, da jo zmaga sila, ki prekaša njeno. V tekmo vanju volje s tem možem, bi gotovo zmerom podlegla. Zdi se, da je odločen nadaljevati svojo krvavo pot. Ako bo hotela vplivati nanj, bo zmogla to le kot ženska; morala ga bo omehčati s svojimi ženskimi čari... Spoštovati je morala Lassitra; nekoč se je zgrajala nad njegovim imenom. Zdalj, ko mu je stala nasproti, se je bala edinole njegovih dejanj. In za trdno se je odločila, da ga sprejme; vedela je, da je kocka padla. In če ne bo Lassiter žrtvoval svojih krvočnih namer milini, lepoti in zvižčnosti zapeljive ženske, bo tega kriva zgolj njena slabost.

»No, miss Jane,« je povzel, opustivši pogovor z zamahom roke, »nisem prišel brez posebnega namena. Sporočiti vam moram, da je čreda vaših belih bikov na rebruh za velikim bregom. In tam se nekaj godi, kar bi vas na moč zanimalo, ako bi le videli. Ali imate daljnogled?«

»Da, celo dva. Prinesla ju bom in odjezdila bova. Počakajte trenutke,« je še brž zaklicala in odhitela v hišo. Jardu je naročila, naj brž osedla Blackstara in ga pripelje na dvorišče. Potlej je stopila v sobo, da si obleče jezdo obleko, ki jo je imela zmerom, kadar je jezdila v kaduljo. Ogle dala ji je pokazalo brhkega, vitkega jezdeca. Ako je pričakovala iz Lassitrovih ust vsaj trohico občudovanja, potlej ni bila razočarana. Tati njegov krotki nasmehek, ki ji je bil tolikanj všeč in ki ga je spremenil v drugega človeka, mu je zletel po licu.

»Skoraj sem vas imel za mladega fanta!« je vzkliknil. »Čudno, kaj stori obleka. Zmerom sem se malce bal vašega dostojanstva, zlasti ondan, ko ste imeli belo obleko, zdaj pa...«

Blackstar je pritopotal na dvorišče in vlek Jarja za seboj, da se je fant komaj držal na nogah. Konj je zahrzal, ko je uzrl Lassitrova vranca. Ko je pa opazil Jane, se je zdelo, da izginja njegova trmasta upornost; lepo glavo je vrgel vznak, da so povodci svignili kvišku.

»Na kolena Blackstar, na kolena!« je ukazala.

Sklonil je glavo, počasi vleknil život in upognil najprej levo, potlej pa še desno sprednjo nogo. Jane je porinila svojo levo nogo v stremen, z lahkoto se je zavihnila v sedlo in Blackstar je vstal z žvenketajočim topotom.

Ko sta prijezdila pod vrh kope, je Lassiter razjahal in povabil se Jane, naj stori takisto. Lassiter je z daljnogledom v roki stopal spredaj po zmerem pobočju. Ko se je približal vrhu, je obstal in dvignil roko.

»Rekel bi, da bova več videla, ako se skrijeva,« je menil. »Pred pičlo uro sem bil tukaj. Takrat je bila čreda še kakšnih sedem do osem milj južno, in če ni že zbežjala...«

»Lassiter!... Zbežjala?«

»Da, da! No, saj bova videla.«

Jane je splezala še malce više za njim in je pogledala čez rob kope. Ob znožju nizke vzpetine se je položil travnik pobešal v dolino; ravnan je potlej v velikem loku zavila na levo. Ko je Jane pasla svoje oči po valovitih kaduljnih kopah, je najprej uzrla raztresene skupine govedi in potlej šele veliko glavno jedro bele črede. Dovolj je poznala biko, da je vedela, da nekaj ni v redu. Počasi je z daljnogledom pregledala prizorišče z leve na desno. Osamljeni potepenci, so bili pošteno nemirni; ozko strnjeno jedro črede se je paslo. Spet je Jane naravnala svoj daljnogled na velike biko-straznike in opazila, kako z velikimi koraki begajo naokrog, kako zdaj zdaj nenadajano obstoje, stresajo svoje rogate glave, oprežajo na vse strani in jo ubirajo v drugo smer.

Judkins se ni mogel zbornati svojih fantov,« je dejala Jane. »Toda videli boste, kmalu bo tu. Upajmo, da ne bo prepozno. Kaj je le tolikanj preplašilo biko-vodnike, Lassiter?«

»Or' žite daljnogled. S prostim očesom boste bolj videli. No, zdaj pa pogledajte na tisto kopo, nasproti črede tja, kjer se sonce tako upira v kaduljo... Tja, da! Zdalj pa le odprite oči in malce počakajte!«

Dolgo je vneto zrla tja. Nič drugega ni videla ko položni škrlatasti rob kope in bleščeče se kaduljno grmičje.

»Zdalj! Spet se je začelo!« je šepnil Lassiter in prijel Jane za nadleht. »Pozor... tam! Ali ste videli?«

Grozna navada

»Moja žena ima grozno navado, da nikoli ne leže spat pred zoro!«
»Kaj pa počne tako dolgo?«
»Mene čaka!«

Vroča ljubezen

»Gospodična, za vas bi šel do konca sveta!«
»Ze dobro, toda kako boste dobili potni list v teh težkih časih?«

Kaj je resnica?

Italijanski pesnik in dramatik, Nobelov nagrajenec Luigi Pirandello se je nekoč sprehajal po rimskem predmestju. Na lepem je zbudil njegovo pozornost neki človek, ki je pritekel iz neke hiše in zdiral po ulici navzdol. Takoj za njim je pritekla debela, umazana ženska in začela kričati:
»Primite ga, znorel je... znorel je...«
»Slavni pisatelj se je ustavil, rekoč: »Morebiti pa le ni znorel!«
»Kako da ne? Sama to najbolje vem, saj je moj mož,« se je odrezala ženska.

»Po katerih znakih pa sklepate, da je duševno bolan?«

»Kadar ga napade, beži iz hiše in se me boji ko vrage,« mu je pojasnila.

»Potlej vendar ni znorel!« je menil Pirandello ironično se smehljajoč in nadaljeval svojo pot.

Nesrečna pozabljivost!

Slavni nemški zdravnik C. W. Hufeland (1762–1836) je pred nekim svo-

»Ne, nič nisem videla. Tak, recite mi vendar, kaj iščete tam?«

»Nekaj belega se zablisne, trenuten svet, kakor iskra; bleščoba beline, ki je sonce vanjo uprto.«

Zdalj je pozorni Janin pogled ujel bežno bliskotanje. Brž je z daljnogledom pogledala tja. Spet ji je škrlatasta kadulja s svojo enoličnostjo dolge minute dražila živce. Tedaj je na lepem zletel iz grmičja svetel bel predmet v zrak, se zablskal v soncu in spet izginil ko čarodejstvo; Jane je bila vsa osupla.

»Kaj je pa to, za božjo voljo?«

»Zdi se mi, da tiči za tisto kopo kakšen falot in vihti rjuho ali veliko ruto, da se sončna svetloba odbija od nje.«

»Zakaj neki?« je še bolj zmedena vprašala Jane.

»Zato vendar, da bi splašil čredo in jo nagnal v beg,« je odgovoril Lassiter in stisnil zobe.

»Tak tako!« Močneje je zagrabil Lassiter daljnogled, drhtela je ko v

mrzlici in pobesila glavo. Nekaj sekund nato se je spet vzravnala in s trpkim nasmehom okrog usten pogledala Lassitra v oči. »Moji bogaboječji bratje so spet na delu,« je zaničljivo izdala. Plamen svoje jeze je bila vdušila, toda zdaj je morda prvič v življenju grenko začeljevanje spačilo njena usta. Lassitrova hladna, sive oči so bile zaplečene vanjo, kakor da bi jo hotele prebosti. »Rekla sem, da sem pripravljena na vse; toda to ni bilo tako popolnoma res. Kakšen domislek, kakšen podel domislek, da mi našenejo čredo v beg!«

»Takšna je sveta metoda mormonov, če hočejo prisiliti slabotno žensko na kolena.«

Jane se je vgriznila v jezik, da bi se spet ne izpozabila in se postavila za moža svojega plemena. V tistem trenutku jo je zagrabil Lassiter za roko.

HUMOR ANEKDOTE

jin predavanjem opazil, da je pozabil svojo uro doma. Zaman jo je iskal po desnem žepu svojega telovnika. Tedaj je prosil slugo, naj gre na njegov dom in mu prinese uro.

»Če pohitite,« je dejal in segel v levi telovnikov žep, od koder je izvel uro in pogledal nanjo — »se boste vsekakor vrnili prej kakor o pol devetih.«

Mrtvi ne berejo

Angleški pisatelj Rudyard Kipling, Nobelov nagrajenec, je nekoč bral v nekem časopisu čudno vest, da je umrl. Takoj je sedel za pisalno mizo in uredniku časopisa napisal pismo:

»Vaš list je objavil vest, da sem umrl. Tega vam ne morem oporekati, ker je vaše uredništvo zmerom zanesljivo obveščeno. Prosim vas samo, da mi vrnete naročnino, ker mrtvi ne berejo časopisov.«

Proso

Gospodu Dretu se od časa do časa omračil um, in takrat je vselej prepričan o sebi, da je proso, ki ga ptice zobjejo. Kakor hitro zagleda kakšnega

»Ali vidite? Vodniki so se spuščili v beg. Potepenci se jim pridružujejo; še malo, pa se bo splašila vsa čreda.«

Jane ni bila tako hitrih misli, da bi razumela in pregledala vse, kar ji je Lassiter hlastno pripovedoval. Toda opazila je, da se veriga govodi daljša. Potlej pa kakor pramen belih čebel, izlivajoč se iz velikanskega roja, so se utrčali biki od glavne črede... V nekaj hipih se je s čudovito naglico zgnila vsa velika čreda. Oddaljeni topot tisočev parkljev je udarjal Jani na ušesa in postajal čedalje mogočnejši; ploski, valoviti oblaki prahu so se vzdigovali nad kaduljo.

»Panika, pa še kakšna!« je kriknil Lassiter.

»Jo, Lassiter! Čreda jo ubira vzdolž doline! V cañon! In tam pada svet strmo navzdol!«

»Ni še sile. Dolina zavije skorajda proti severu, preden se obrne proti vzhodu. Čreda mora tukajle mimo, še miljo stran ne.«

Dolga, bela, valujoča veriga bikov je naglo zdrknila čez kaduljo in v ogromen oblak prahu se je dvignila v ostrem kotu proti nebu. Zamolklo grmenje je glušilo Janina ušesa.

»V mlin jih bom nagnal!« je pribil Lassiter. Njegove sive oči so preletele vzhodno pobočje. »O, tam-le proti vasi se nekaj premika, prah se dviga. Morda je Judkins s svojimi fanti. Ne bo prišel o pravem času, da bi pomagal. Jane, ostani! Z Blackstarom tukajle na tej visoki kopi.«

Stekel je k svojemu konju, odvrnil sedelne torbe, trše pritegnil vezl, potlej je pa skočil v sedlo in zdiral naravnost v dolino.

Jane je stopila po Blackstara in ga pripeljala na vrh kope; vzpela se je v sedlo in pričakujoče uprla svoj pogled v dolino. Dobro je vedela, da se le najpogumnejšim med pogumnimi posreči, da uženejo ubežno čredo v »milne.«

Bela čreda se je raztegnila že v dve milj dolgo verigo. Zamolklo topotanje neštetihih parkljev je bilo podobno lahmemu gimenju. In bolj se je bližala čreda bikov, mogočnejše je postajalo grmenje.

Komaj je minilo nekaj sekund, že je zdiral Lassiter čez dolino do vzpetine na vzhodu in tam čakal, da se pripodi čreda. Kmalu nato, ko je bilo čelo belega roja natanko Jani nasproti, je Lassiter izpodbel svojo vranca v nagel dir.

Jane je opazila, kako se je pridružil vodnikom na vnanji strani čela in jezdi z njimi vstric. Videti je bilo, ko da dirkajo za stavo. Čreda je drvela dalje po dolini; ko je rep črede pridrl na kraj, kjer je bil prejles vskočil Lassiter, se je čelo že začelo sukati proti zahodu. Počasi a trdovratno se je bočil lok in prav po malem se je čreda začela v ovinku vračati v nasprotno smer. Na veliko začudenje je Jane opazila, da se je vodniško čelo zasukalo okoli osi in ubiralo pot nazaj proti Janini kopi. Malce stran, na desni ob drveči in besneči čredi bikov je dirjal Lassitrov vranec — in Jane je občudovala ko veter nagli dir tega slepega konja. Kmalu se je ta veriga drvečih živali že tako zasukala v vijugu, da se je zdelo ko velik polmesec. Čelo in rep verige sta si bila skorajda že natanko nasproti; še slabo miljo ni merila razdalja med njima. Lassiter je vodilno čelo neusmiljeno in venomer naganjal s poti, silil je biko čedalje bolj na levo in jih

piščanca, se skrije, ker se boji, da ga ne bi pozabal.

Zdravnik ga je za nekaj časa poslal v sanatorij. Čez tri mesece ga obišče.

»No, dragi gospod,« ga ogovori, »zdaj ste pa že ozdraveli. Ali ste še proso?«

»Ne, ne, gospod doktor, nič več nisem proso!«

Gospod Dreta odide iz sanatorija. Ko zavije v neko ulico, zagleda piščanca; nekaj časa ne ve, kaj bi storil, potem pa stee, kar so ga noge nesle, nazaj k zdravniku. Ta se začudi:

»Zakaj se pa bojite?«

»Ze res, gospod doktor, nisem več proso... samo... samo, ali tudi piščance to ve?«

Hamburška anekdota

V Hamburgu so ljudje njega dni ukačali zelo visoko starost. Neki tujec se je o tem utegnil sam prepričati. Ko je namreč med pogovorom vprašal nekoga starega Hamburgana, koliko je star, mu je ta odgovoril:

»Nak, star pa še nisem! Saj imam šele 82 let.«

»Res? Kako se pa počutite?«

»O, drugače prav dobro, le danes sem se nekaj sporekel z očetom.«

»Z očetom? Koliko more biti pa on star?«

»107 let.«

»107 let! Kdo vam bo pa to verjel!«

»Če nečete verjeti, pa stopite k pastorju Meierju v cerkev sv. Mihaela. Ta ga je namreč krstil!«

Posebno pazite kaj bolnik pije!

Pitje ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogo krat važnejše od hrane!

Zato pitje Vi in Vaš bolnik čim česče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci

Prospecte in vsa potrebna navodila pošljite gratis in z veseljem

Uprava zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

korak za korakom priganjal v plešči krog. In vse od prahu oslepljene, razbesnele živali so divjale za svojimi vodniki. Ta neutrudljivo se vrteča, vsak trenutek se spreminjajoča živa vijuga se je valila proti Jani; in ko se je pripodilo to ogromno krdelo ob znožje kope, komaj pol milje stran od nje, se je začela veriga oziti in viti v krog.

Zdalj šele je Jane sprevidela, kako junaško in nevarno je Lassitrovo početje. Z odprtimi usti je opazovala jezdece umetnijske tega neustrašnega moža. Njegov konj je bil hiter in neutrudljiv — in vendar slep. Lassiter je tako dolgo gнал vodnike v krog, da so naposled ob notranji strani navzdol drveče črede morale zaviti ob njen bok. Čelo je že zavilo v kolo, medtem ko se je rep še vil v premi črti. Kazalo je, da se bo zdaj zdaj vsa čreda zgnelja v uničujoči vrtilnec. Kako bo le Lassiter usel, ko ga bo zajel krovič vrtnice? Jane je molila za njegovo rešitev. Oblaki prahu so se zožili v vrtilnast lijak. Nejasno kakor skozi rumenkasto tenčico je videla Jane, kako Lassiter čedalje vztrajnejše tira živino v kotanec, da bi zamašil vrzel v kadulji. Zdalj ga je Jane pogrešila. Potlej se ji je zdelo, da vidi vranca brez jezdeca, kako se pne na zadnje noge, kako ga je potegnili vrtnice za seboj in kako je naposled padel in utonil v gneči. Lassiter je moral pasti s konja... izgubljen je! Zdalj ga je pa spet uzrla, bežečega iz oblaka prahu v škrlatasto kaduljo. Torej je vendar ubežal... Rešen je! Z neznanjskim olajšanjem si je oddahnila.

Vsa zamaknjena je opazovala Jane Withersteenova ta ogromni »mlin« mogočnih bikov, ki jih je Lassiter ugnal. Beli, zdvijani kotanec se je tesneje sklenil v vrzeli kadulje; vrtnice prahu so se razprostrli v gost baldahin. Zemlja se je kar stresala; brez prenehanja je jekalo grmenje topotačočih parkljev. Jane je bila že vsa omamljena, a zdajci jo je presunil še nov šunder. Komaj se je začela jasa v kadulji oziti, so začeli biki rjevati; in ko se je ta živa gmeta popolnoma sklenila v krog, jo je presunil pravcat potres; glave so zamolklo butale drugo ob drugo, ponosno rogove se je glasno lomilo. Rjoveče in besno se zaganjala je valovila gmeta bikov v sredini kotanca, hrum je naraščal, stisnjeni životi so se zvijali ob bolečine. Tedajci se je kolo zaustavilo. Gneča v osrčju vrtnice je ohromela, strašno hrumenje je utihnilo. Na robu kotanca je ostalo gibanje še nekoliko časa živo, potlej je pa še to zastalo. Rumena oblak prahu je odplaval v vetru. Bela čreda se je umirila.

Jane Withersteenova je čakala na kopl s srcem, prekipavajučim od hvaležnosti. Lassiter je prihajal s trudnim korakom skozi kaduljo. In na zahodnem obronku se je prikazal Judkins s svojimi fanti. Vsaj za bližnjo bodočnost bo bela čreda v dobri oskrbi.

Ko je prišel Lassiter in položil roko na Blackstarovo grivo, ni Jane sprva našla besed.

»Moj vranec... je mrtev,« je hlipnil.

»O!« je žalostno vzkliknila Jane. »Vem, Lassiter, da mu ne bo par, pa vam vendar dam svojega najboljšega dirkača — Belsa ali Nighta. Še celo Blackstara bi vam dala!«

»Brzega konja... prejmem rad v dar, Jane, od vaših ljubljencev pa nobenega,« je odgovoril. »Samo zdaj, zdaj mi posodite Blackstara, da podkurim lopovom, ki so nagnali čredo v beg.«

S prstom je pokazal na peščico premikajočih se črnih lis in na oblačke prahu v daljni kaduljni gošči.

»S temle konjem jim lahko zaprem pot, in potlej...«

»Potlej, Lassiter?«

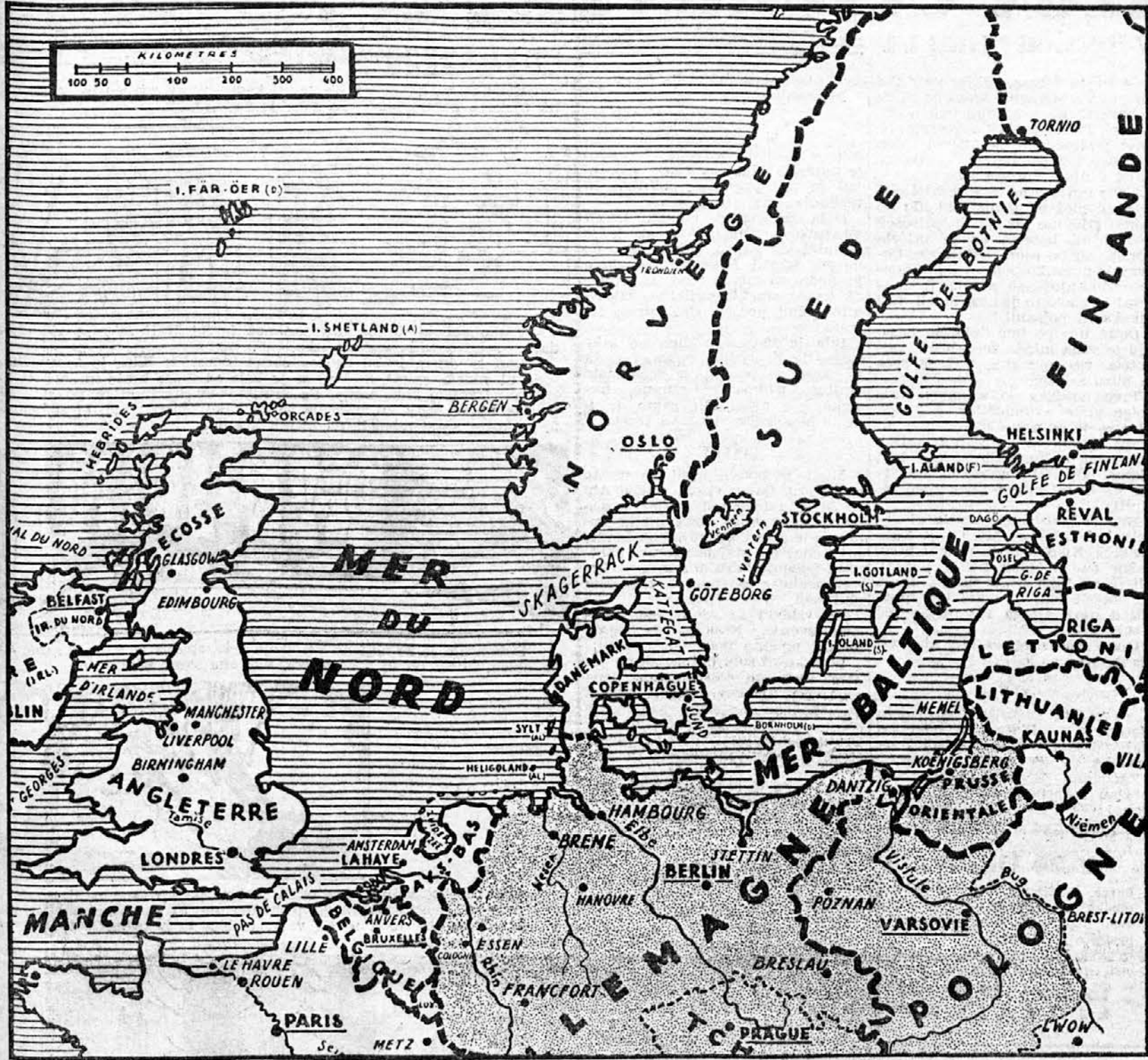
»Potlej ne bodo nikoli več nagnali črede v beg.«

»Ne, Lassiter, ne... Ne pustim vas!«

Plameneča rdečica ji je gorela na licu; Blackstarov povodec je trepetal v njeni roki in pobesila je oči pred Lassitrovim pogledom.

OB USODNIH DOGODKIH NA EVROPSKEM SEVERU:

Danska – dežela vzornega kmetijstva

NAŠ LEKSIKON

Danska

Danska obsega polotok Jylland (Jütland) z več drugimi otoki med Severnim in Baltičkim morjem. Kraljevini je priključena v personalni uniji Islandija, pod njeno nadoblastjo je pa tudi največji otok na svetu Grönlandija (2.175.600 km²). Danska meri komaj 42.931 km² in šteje 3.706.000 ljudi.

Južni del Danske, ki se je l. 1920. s plebiscitom prostovoljno pridružil Danskemu, in pa njen sestavni del Holstein, sta bila že od nekdaj kamen spotike med Nemčijo in Dansko. Nekajkrat je celo povzročil med njima oborožen spopad.

Danci, po večini protestanti, so izredno delavni ljudje. Bavijo se predvsem s kmetijstvom in živinorejo. Morebiti v nobeni drugi državi na svetu zemlje tako smotno ne izkoriščajo kakor na Danskem. Saj je pa dežela tudi izredno rodovitna, posebno v nižini. Le na zahodu se raztezajo nerodovitni pešeni predeli, imenovani dune.

Ker ima Danska tako vzorno urejeno gospodarstvo, je tudi razumljivo, da pridelava dosti več, kakor sama potrebuje. Posebno dosti izvažajo poljskih in živinorejskih pridelkov.

Zaradi cvetočega poljedelstva je industrija manj razvita. V večjih mestih, zlasti prestolnici Kjöbenhavn (tri četrt milijona ljudi), ki je znana po svojem porcelanu, pa cvete tudi industrija. Kjöbenhavn je veliko trgovsko in vojno pristanišče.

Danska zgodovina je izredno pestra. Danski vpliv na Skandinavijo se vidi v tem, da je dosti večja Norveška sprejela danski jezik za svoj književni jezik.

Tudi v svetovni književnosti se je uveljavil mali danski narod. Njegovi pisatelji in pesniki so lahko merijo z duševnimi velikani velikih narodov. Med njimi je pri nas posebno znan pisatelj Andersen. (Njegove pravljice prinaša tudi Družinski tednik.)

Sedanjí danski kralj Kristijan X., potomec staroslavne dinastije, vlada Danskemu že od leta 1912.

Norveška

Norveška še ni stara država; osamosvojila se je šele leta 1905., ko se je sporazumno ločila od Svedske. Njen kralj je postal danski princ Karl, današnji Haakon VII.

Norveška je gorata dežela z mnogimi visokimi gorami. Obsega 322 tisoč 681 km² in šteje 2.800.000 ljudi. 72 odstotkov zemlje je nerodovita. Obljudena je predvsem ob morju, kjer je podnebje zelo ugodno zaradi toplega Zalivskega toka.

Prebivalci so žilavi in odporni, pač takšni, kakršne je vzgojila narava. Bavijo se predvsem z ribolovom, saj so nešteti fjordi, zalivi in otoki kakor nalašč za ribarjenje. Poleg ribarstva se bavijo ljudje tudi s kmetijstvom in živinorejo, pa tudi z lovom na severne kožuharje.

Industrije je na Norveškem bolj malo. Bogato so pa izrabljene vodne sile, zato ima Norveška izredno veliko žag in lesne papirne industrije. Norveška pridobiva veliko železa, bakra in kroma. Blago izvažajo čez tri velika pristanišča: prestolnico Oslo, Trondhjem in Bergen. Oslo se je še do leta 1925. imenovalo Kristijanija, po kralju ustanovitelju. Šteje okrog četrta milijona duš. Pred vsem je važno lesno pristanišče. Trondhjem leži na zahodni norveški obali v istoimenskem velikem fjordu. Veliko ribiško središče in največje in najvažnejše mesto na zahodni norveški obali je pa pristanišče Bergen s skoraj 100 tisoč dušami.

Norveška v gospodarskem življenju ne igra posebno velike vloge. Pač ima pa važno mesto v svetovni književnosti (Ibsen, Björnson, Hamsum). Ugledno ime ima tudi norveška pisateljica Sigrid Undsetova.

Švedska

Švedska je dokaj velika država (448.190 km² in 6.190.360 ljudi). Z Norveško sta si precej podobni, saj mejita druga ob drugo vzdolž vsega skandinavskega polotoka. 36% norveške zemlje je popolnoma nerodovita, zato je je pa 60% pokrite z obširnimi gozdovi. Švedi imajo veliko lesne in papirne industrije; znane so švedske vžgalice.

Zito pridelujejo na Švedskem takšno, kot ne terja preveč udobnih tal, kakor ječmen in riž.

Glavni vir švedskih dohodkov je pač rudarstvo. Švedsko železo je že od nekdaj igralo veliko vlogo v Evropi. Poleg železa pa pridobivajo tudi dosti bakra, premoga in žvepla.

Od leta 1814. do 1905. je bila Švedska v uniji z Norveško, odlej je pa samostojna. V svetovni vojni je bila nevtralna; od 1910. leta dalje ji vlada kralj Gustav V.

Prestolnica Stockholm (več ko pol milijona ljudi) ima pridevek »severnih Benetk«, saj leži na treh otokih. Mesto je starodavno in slovi po nekaterih lepih spomenikih. Švedska prestolnica je pa hkrati najbolj utrjeno švedsko vojno pristanišče.

Zemljevid Severne Evrope z najvažnejšimi kraji, ki jih imenujejo vojna poročila. (Mer du Nord = Severno morje.) Po Paris-soir

Le težko vidiš kje tako dobro in lepo urejeno vas kakor na Danskem. Nič ni lepšega od teh belih, svetlih vaških hiš, pokritih z rdečimi opečnimi strehami in obdanih s svežim zelenjem vrtov in travnikov. Danska vaška posestva se zde, kakor da žive v njih samo srečni in mirni ljudje. In če pogledamo v notranjost teh svetlih hiš, vidimo, da se nismo zmotili.

Vsak kmet na Danskem, bodisi majhen ali velik, se živo zanima za znanstven način obdelovanja zemlje in za gospodarstvo. Navadno tudi skoraj vselej sodeluje s svojimi tovariši iz bližnje in daljnje okolice. Dela za sedanjost in bodočnost, v zavesti, da bodo drugi delali za njim in da ga bodo po njegovem delu sodili njegovi otroci.

Iz pogovorov z danskimi kmeti sem spoznala, kako živo se zanimajo za kulturo. Strastni bralci so, saj je ni družine, ki ne bi imela svoje knjižnice, čeprav utegne biti v njej samo 12 knjig, toda dobrih knjig. Marsikdo izmed nas bi lahko zavidal danskega kmeta za njegovo narodno-gospodarsko izobrazbo. Danski kmetovalci poznajo vse mednarodne trgovinske pogodbe, tarife in določbe, naj že imajo z njimi posredne ali neposredne stike. Po večini znajo angleški, vsaj toliko, da se lahko sporazumeje z njimi.

Danski kmet je ljubljiv gostitelj. Vselej je pripravljen, popeljati gosta po svojem posestvu in mu razložiti svoj način gospodarstva. In v dokaz, da govori resnico, mu pokaže svojo računsko knjigo, svojega najboljšega pomočnika. Očitno zadovoljen je, če gost pohvali njegovo posestvo – sicer je pa lahko zadovoljen.

Skof Grundtvig – danes ga imenujejo »preroka severa« – je bil velik danski voditelj 19. stoletja; njemu se mora dežela zahvaliti za svoj razvoj in napredek. Bil je pesnik in filozof, pri tem pa mož velike energije in borbene duha.

Grundtvig se je odločil, da bo ustvaril iz Danske novo, močno deželo; glavni pripomoček za uresničitev te odločitve je videl v odpiranju novih šol. Obsojal je stare, suhoparne klasične šole svojega časa in se je za vzemal za nov tip šol, ki naj izobrazijo široke sloje naroda. »Te šole,« je de-

jal, »morajo dopolniti izobrazbo mladine, ki je po koncu osnovne šole preživela že nekoliko let resničnega življenja na polju in v delavnicah. Prav med 18. in 25. letom se v glavi mladega človeka poraja polno novih vprašanj in neresenih problemov. Odgovor na ta vprašanja naj dajo mladini te šole.«

Grundtvig je zahteval, naj šola vzgaja za življenje, a ne za pripravljenost službeno mesto v življenju; narobe; mladini naj pomore, da se bo dostojno uvrstila v veliki razvoj človeštva in ji privzgojila vero v moč skupnega dela.

Grundtvig je izbral za svojo šolo tele predmete: zgodovino, narodni jezik, književnost in petje. Zgodovino – a ne kupčenje nerazumljivih in nepomembnih dogodkov, temveč zgodovino kot živo, gibalno silo civilizacije in napredka. Iz zgodovine naj mladina spozna, da ni samo opazovalec, temveč važen činitelj v velikem svetovnem dogajanju. Branje danskih klasikov naj zbudi v mladini spoštovanje do resničnega življenja in navdušenje za njegovo izpopolnitev.

Najboljši posredovalec med učiteljem in učencem mora biti živa beseda.

Po dolgi boji se je Grundtvigu nazadnje posrečilo, da je uresničil svojo zamisel. Danes ima Danska že 60 takšnih šol, znanih po vsem svetu kot narodna vseučilišča. V takšno šolo je vsaj enkrat v življenju hodila četrtina, če ne tretjina vseh danskih kmetovalcev.

Narodna vseučilišča so zbudila v danskem kmetovalcu željo po izobraževanju in strokovni izpopolnitvi. Saj so zanj temelji, ki se nanj opira in ki se je iz njega razvil dansko kmetosko združništvo.

80% danske obdelane zemlje je v rokah malih ali srednjih kmetov. Izkušnje so pokazale, da meri idealno posestvo 15 hektarjev. Srednji kmetje so leta 1882. ustanovili prvo kmetosko mlekarstvo. S skupnim delom so tako izpopolnili njene izdelke, da so si z njimi osvojili britanski trg. Dansko presno maslo slovi po vsem svetu.

Danski kmet živi danes v zapletenem sistemu raznih društev. Če potre-

buje obratnega kapitala, si ga izposodi pri kreditnem društvu, če hoče svoje pridelke prodati, jih proda s posredovanjem prodajne družbe, 86% mleka predeluje 1400 mlekar, in 80% vseh zaklanih prašičev ubijajo in predelujejo v družbenih klavnicah. Velik del poljskega orodja in umetnega gnojiva iz tujine si kupijo kmetje s posredovanjem nakupovalnih združenj. Semenske setev in hrano za živino kupuje danski kmet pri semenskih in sadjarskih združenjih.

Aktualne številke

1. Zavezniki

	km ²	preb. v milij.
Vel. Britanija	241.839	473
Francija	551.000	420
Skupaj (brez kolonij)	792.839	893
Brit. dominioni in kolonije	43.435.000	4824
Francoske kolonije	11.852.000	691
Zavezniki	56.079.839	6408

2. Nemčija v aprilu 1940.

Brez aneksij	472.703	679
Avstrija	81.879	70
Sudeti	28.420	39
Klaipeda (Memel)	2.863	015
Gdansk	1.893	041
Češka in Moravska	49.362	68
Nemška Poljska	185.000	200
Danska	42.931	37
Nemčija 9. 4. 1940.	865.056	1099

3. Nenemški del aprilske Nemčije

Češka in Moravska	49.362	68
Poljska	185.000	200
Danska	42.931	37

4. Severni nevtralc

Švedska	448.953	63
Norveška	322.681	29
Severni nevtralc	771.634	92

5. Zahodni nevtralc

Belgija	30.507	83
Nizozemska	34.181	86
Zahodni nevtralc	64.688	169

Podatki po stanju leta 1937.

Prav tako sodelujejo zadruge med seboj pri nakupovanju in izdelavi potrebnih poljskih strojev in poljskega orodja. Zadrugne mlekarne imajo na primer 22 produkcijskih nabavljalnih podjetij, ki jim dobavljajo vse mogoče potrebne stroje, razen material in surovine, bodisi da jih izdelujejo v domačih tovarnah ali pa kupujejo v tujih.

Brez pretiravanja lahko rečemo, da je kmetijska Danska združniška republika. Dobro premišljeno sodelovanje je pomagalo danskemu kmetu, da je s svojimi pridelki, presnim maslom, jajci in slanino osvojil angleški, delno pa tudi nemški trg; ta dva trga si je obdržala Danska z nedosegljivo kakovostjo svojih pridelkov in s točnostjo svojih dobav.

Če si zaželi Anglež za zajtrk belo jajce, mu ga danski kmet lahko proda, čeprav bi moral zato ustvariti s križanjem novo kokoško pasmo. Če zahteva slanino s prav posebno razdelitvijo slanine in mesa, bo Danec – pri tem mu bodo kajpak priskočile na pomoč zadruge – vzredil zanj posebno vrsto prašičev.

Danski kmet se trudi, da ustreže vsem svojim kupcem. Nemci imajo radi svinjsko mast. Na Danskem rede zato posebno vrsto prašičev za nemški trg. Pri ogledovanju danske farne bi opazili, da rede Danci prašiče za Nemčijo v ograjenih stajah. Angleški prašiči imajo »valovito črto«, nemški so pa zaliti in okrogli. In vendar so živali iste pasme. To čudno razliko dosežejo rejci s posebno krmo. Glavni del krme prvih in drugih je mleko, zato rejci svinj tesno sodelujejo z mlekarskimi združenji.

Čeprav so Danci pri predelavi svojih pridelkov izredno vestni, izbero za iz-

Nadaljevanje na 3. strani

Napisala Agnes MacPhail

(Christian Science Monitor, Boston)

Ljubezen

ŠPANSKEGA ČASTNIKA

IZ FRANCOŠČINE PREVEDLA K. N.

28. nadaljevanje

»Ljuba gospa, vaši podatki so neprecenljivi! Napisal bom članek — nekakšno resnično novelo — da ga bodo naši bralci kar požirali. Ne skrbite, znam pisati takšne stvari. Ljubezenska zgodba je današnji čas kakor pripovedka o vilah... slehernega bralca očara, če je napisana nežno in okusno.«

»Da, tako nekako!« je zadovoljno vzkliknila mlada žena. »Prosim vas le, nikakšnih namigavanj! Zanesem se na vas!«

»Upam, da to ni tako težko... Menda vendar veste, da sem resen človek. Sicer pa, zgodba sama je kar se da dostojna. Poroka po eni uri znanja... on, mlad, zmožen diplomat, ona, mlada, lepa in premožna... Česa želite še več? Gospod, ki ste mi ga pa tako verno opisovali, zna pa tudi strogo gledati. Pravkar me je ošinil s takšnim pogledom, da bi mi kar sapo zaprl, če bi se čutil krivega...«

Orana je nehote zardela. Počasi je dejala: »Najbrže je uganil, da govoriva o njem.«

»Možno. Nehote so najini pogledi izdali snov najinega pogovora. Nikar ne glejte več tja, bolj bo. Ne bi bilo pametno, po nepotrebnem jeziti človeka s tako bojevitim obrazom.«

»Menda res. Zdi se mi, da tudi njemu vaš obraz ni posebno všeč?« Zvedavo ga je pogledala.

»Če me ne bi danes prvič videl, bi rekel, da se jezi name.«

Časnikar se je nemirno premikal na stolu, mlada žena je pa uživala sršeče poglede svojega moža, namenjene njenemu spremiljevalcu. »Oh, moj gospod mož,« je modrovala sama pri sebi, »nikoli mi niste hoteli govoriti o svojem delu, o svojem poklicu, kakor da bi se me sramovali... Jutri bo ves svet vedel, da ste poročeni... da imate ženo, pravo zakonsko ženo. In če je še kje kakšna druga ženska, ki ji morda prikrivate svoje resnično življenje, zdaj bo udarilo vanjo kakor strela z jasnega. Vem, da me ne ljubite! Nič več vam ni mar najina bodočnost! V vašem javnem življenju ne pomenim nič. Dobro, zato se bom maščevala! In če se jutri razletite od jeze, ves svet bo vedel, da imate ženo, in ves svet bo mislil, da jo blazno, strastno ljubite!«

Iz teh sladkih misli so jo zbudili časnikarjevi prijatelji:

»Nemška delegacija grozi z odhodom,« je vzkliknil eden izmed njih.

»Kaaaj?!«

»Da, da! Berlin podira vse mostove za seboj.«

»Položaj se je torej poslabšal!«

»Zelo napeto je... Po novice gremo... Greš z nami?«

»Kajpak,« je prikimal časnikar. Obrnil se je k Orani in se opravičil, da jo mora pustiti samo.

»Tako rad bi z vami preživel ta večer, toda dolžnost me kliče...«

»Kar pojdite... Nerada vas motim!«

»Torej niste hudi?«

»Nikakor ne. Prav dobro vas razumem. Morda bi zaradi mene zamudili kakšno važno novico...«

»Na svidenje torej, lepa gospa... Hvala za podatke. Na svidenje!«

Prijateljsko sta si stisnila roko; časnikar je pustil na mizi bankovec za plačilo, potem je pa odhitel za svojimi tovariši.

Orana je ostala sama. Zdaj bo utegnila svojega moža nemoteno opazovati. Srce ji je viharno bilo. Mlada žena pač ni slutila, kakšno razočaranje jo čaka.

Španski diplomati so že pred nekaj minutami pokosili. Potem so se samo še nekaj trenutkov pomenkovali o nalogah in dolžnostih popoldneva. Starejša gospoda sta se poslovila od Miguela, tako da je mladi španec nekaj trenutkov sam obsedel pri mizi. Orana je upala, da bo njen mož izrazil to priložnost in se ji približal. Zgodilo se je pa drugače. Prav ko se je mlada žena poslavljala od svojega spremiljevalca, je njen mož vstal in odšel iz jedilnice, ne da bi se bil zmenil zanjo. Ko je Orana pogledala proti njegovi mizi, ga že ni več bilo v sobi.

Zdrznila se je in vstala. Hitro je plačala, ne da bi bila počakala, da bi ji natakarn vrnil drobiž. S slabo prikrito živčnostjo je odhitela iz jedilnice.

Upala je, da bo še dohitela svojega moža v garderobi, toda ušla se je. Zaman ga je iskala po hodnikih in po oblačilnici, zdelo se je, kakor da bi se bil v tla vdrl. Vsa prestrašena je pričela begati po drugih salonih, stekla v hotelsko

vežo in na teraso. Nikjer ne duha ne sluha o Miguelu! Našla ga ni ne v kavarni ne v kadilnici ne v čitalnici. Potlej je stekla k vratarju. Tam je izvedela, da Miguel sploh ni gost tistega hotela, in da ni najel v njem nobene sobe.

Tako neverjetno se ji je zdelo, da bi njen mož menil nič tebi nič šel mimo nje, ne da bi ji privoščil pogled ali besedo, da je pričela vpraševati po njem natakarnje. Čeprav je natanko popisovala Miguela zunanost, so natakarnji zmajevall z glavo in ji niso mogli dati nikakšnih pojasnil.

Četrt ure po tem jalovem iskanju je stala mlada žena pred vrati hotela, vsa upehana, težkega srca in blizu solzam.

Pred hotelom so v soncu stale dolge vrste avtomobilov. Zdaj pa zdaj se je od vrste utrgal bolj ali manj eleganten avto in izginil v poletnem prahu. Najbrže se je tudi Miguel odpeljal z avtomobilom, sicer ne bi bil mogel tako hitro izginiti.

Bila je tako zmedena, da ni vedela, kaj naj stori. Mōra ji je legla na srce. Njen mož je ravnal tako, kakor da je sploh ne bi poznal. Ali je bil tako jezen nanjo, da se po nobeni ceni ni hotel več spraviti z njo? Ali ga res ne bo več mogla pridobiti?

Oh, kako daleč so bili zdaj vsi maščevalni načrti!

XLV

»Hotela bi govoriti z gospodom Morenom de Plata,« je nekoliko plašno dejala Orana stražniku na hodniku palače Zveze narodov.

Začuden jo je pogledal: »Ali je član francoske delegacije, madame?«

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetilolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

TOVARNA JOS. REICH
LJUBLJANA

»Ne, španec je.«

»Potlej ga ni tukaj. To je v prvem nadstropju.«

»Ali mi lahko poveate, do koga naj se obrnem?«

»Prav rad, madame. Toda opozoriti vas moram: če niste prosili za sprejem, vas ne bodo sprejeli. Razen tega imajo zdaj gospodje sejo... Priti bi morali popoldne...«

»Oh! se presenečeno vzkliknila Orana. »Torej ne bom mogla govoriti...«

»Da, madame. Niti vašega imena mu ne bodo sporočili. Pravila so zelo stroga. Med sejanji morajo imeti gospodje popoln mir. Najbolje bo, če boste napisali, kar želite. Ko boste dobili dovoljenje za sprejem, boste lahko govorili z gospodom...«

Mlada žena je molčala. Še pravkar se je veselila, da bo vendar se govorila z Miguelom, zdaj so se ji pa postavile na pot nove ovire. Nejevoljno je pobešila glavo.

Saj je vendar Miguelova žena! Tri dni je že v Zenevi, in še zdaj ni mogla spregovoriti s svojim možem dveh besed. Toda pogled na množico diplomatov in časnikarjev, ki so se gnetli na koncu hodnika, jo je prepričal, da so pravila res stroga in da se tudi drugim ne godi bolje kakor njej.

»Bom pa pisala,« se je nazadnje odločila.

»Pisalne potreščine in vse, kar boste potrebovali, dobite v prtiličju,« ji je vljudno pojasnil stražnik. »Oddajte pismo službojočemu stražniku, gotovo ga bo še danes izročil vašemu znanцу.«

Orana se je lepo zahvalila, potem je pa razburjena odhitela v prtiličje. Zdelo se ji je, da se je s temi formalnostmi vrnil mednjo in njenega moža nov globok prepad. In v nekakšni duševni obupnosti in zmedenosti je napisala tele vrstice:

»Miguel! Kako ste mogli danes opoldne oditi, ne da bi bili prišli k meni? Grdo ste ravnali z njo, ki nosi vaše ime! Samo barcelonski teroristi znajo tako mučiti žensko! Pazite, zdaj sem pri koncu svojih moči. Če tri dni vas zaman iščem. Vaše nepravilno ravnanje bo izbilo sodu dno...«

Stanujem v hotelu »Sinje jezero«. Če ne boste do jutri prišli k meni,

se boste kesali vse svoje življenje. Pričakujem vas.

Orana.

Zganila je pismo, ga živčno vteknila v ovoj in zalepila. Na ovoj je napisala Miguelovo ime, v desni kot je pa pripisala: »Nujno in osebno!«

Dala je pismo enemu izmed stražnikov; prijazni možak ji je obljubil, da ga bo, kakor hitro bo mogel, izročil Miguelu. Začuden je gledal za mlado ženo, ki je blede kakor smrt, z velikimi, žalostnimi očmi počasi odšla proti izhodu.

Bila je živčno in duševno tako strta, da bi se bila najrajši vrgla v jezero, se potopila v zelenkasto sinjino, padala v neznanu, navzdol, vse nižje... Oh, samo da ji ne bi bilo treba več tako trpeti!

XLVI

Mrak je počasi legal na mesto ob jezeru. Samo visoki vrhovi Alp so še rožnato žareli v odsvitju zahajajočega sonca. Izza nižjih vrhov se je belil ponosni Mont-Blanc. In le zdaj pa zdaj je njegova skalnata pobočja zastrla nežna večerna meglica, ozarjena z rožnatim nadihom.

Na vzhodu so se pričele prižigati zvezde. Neslišno je legala mehka poletna noč...

V razkošni sobi hotela »Sinje jezero« skloni ob oknu mlada, lepa žena. Na njenem nežnem obrazu je nekakšno notranje razburjenje zabrisalo otožno resnost lepih črt. Orana je v lahni domači obleki stala ob oknu in strmela v tiho noč...

Popoldne je iz palače Zveze narodov vsa razburjena odhitela v hotel. Na dnu srca je upala, da bo stražnik po neki kšnem srečnem slučaju takoj oddal pismo Miguelu in da bo Miguel takoj, ko ga bo prebral, prihitel k njej. Dopovedovala si je, da je ta misel bedasta in da ima Miguel gotovo delo, morda kakšno važno sejo. In čeprav je bila na svojega moža zelo huda — vsaj govorila si je tako — čeprav ga je dolžila vseh mogočih pregreh, je na tihem vseeno upala, da se bo Miguel zbal njene grožnje in takoj prišel k njej.

Stekla je v sobo, katere terasa je gledala na jezero, in se zgrudila v naslonjač. Ni se hotela preobleči, morda bo že ta trenutek potrkal na vrata. Sedela je v promenadni obleki in z rokavicami v naročju v velikem sinjem naslonjaču, obrnjenim tako, da je gledala v vrata, v velika bela vrata.

Zdaj zdaj bo nekdo potrkal in vstopil bo Miguel — si je govorila. Nestirno je čakala in ni odmaknila oči od vrat. Toda nikogar ni bilo. Minilo je pol ure, toda nihče ni potrkal na vrata. In spet je minilo pol ure, Orana je pa še zmerom sedela v velikem sinjem naslonjaču...

Tako so minevale ure. Orani so se zdele neskončne. Sonce se je nagnilo že nizko nad obzorje in zlatilo zelenkasto sinje jezero s tiscimi zvezdami. Z verande je zavel v sobo popoldanski hlad poletnega dne v gorah.

Orana je vstala. Silna grenkost se je nabrala v njej v teh urah čakanja. S strahom se je vpraševala, ali se je mar tako odtujila Miguelu, da mu tudi njeno pismo nič več ne pomeni. Kaj, če sploh ne bo prišel k njej? Če se sploh ne bo hotel spraviti z njo?

Ta misel jo je mučila vse večerne ure. Skušala je potneti, skušala se je zamotiti, pa ni šlo.

Ko je noč zavila jezero v temo in so se samo ob obrežju v temni gladini zrcalile luči kakor dolgi srebrni prameni, je Orana slekla popoldansko obleko in oblekla lahno domačo.

Kaj, če Miguel ne bo hotel ničesar več slišati o njej? In kaj, če se bo hotel ločiti?

Kamen se ji je odvalil od srca, ko je okrog devetih zvečer zazvonil hotelski telefon. Sporočili so ji, da želi neki gospod govoriti z njo.

Bila je tako vesela, da je komaj mogla odgovoriti, naj takoj pride k njej.

In ko so se naposled le odprla vrata, je v nenadnem zanosu veselja in sproščenja razširila obe roki svojemu možu nasproti:

»Oh, Miguel, kako dolgo vas ni bilo!« je vzkliknila.

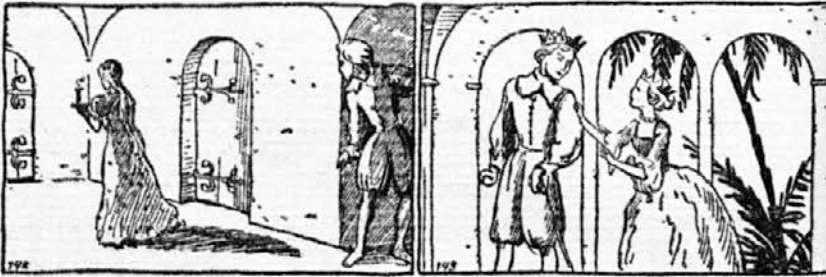
Toda njen mož ni na njen prijazni sprejem ničesar odgovoril; gledal je v prazno, kakor da ne bi videl njenih prosečih rok.

Dalje prihodnjic.

DIVJI LABODI

Delal se je, kakor da bi ponoči spal, čeprav spanec ni hotel leči na njegove utrujene oči. In tako je videl, kako je Eliza vstala.

Vsako noč je vstala in vsako noč je šel kralj za njo; videl je, da je vselej izginila v svojo izbo.

Dan za dnem je bil njegov obraz temnejši; Eliza je to opazila, toda ni vedela, zakaj. Še bolj se je bala za svoje brate in še bolj je trpela v svojem srcu zanje. Po kraljevskem baržunu in po svili so polzele njene solze, in bleščale so se kakor bliseri; vsi, ki so videli to razkošje, so si zaželeli, da bi bili kraljica.

Dokončala je že malone vse svoje delo, splesti je morala samo še en oklep. Imela pa ni več pletiva, niti ene same koprive ne.

Še enkrat, poslednjič, je morala zato na pokopališče in jih nabrati dobro naročje. S strahom je pomislila na to samotno pot in na strašne čarovnice, toda njena volja je bila tako trdna kakor njeno zaupanje v Gospoda.

Eliza je šla, kralj in nadškof sta jo zasledovala; videla sta, kako je izginila za zamreženimi vrati, in ko sta se približala, sta videla čarovnice na grobovih, kakor jih je bila videla Eliza.

In kralj se je obrnil vstran; med njimi je namreč v mislih videl njo, ki je nje glavica še to noč počivala na njegovih prsih.

Ljudstvo jo mora soditi, je dejal. In ljudstvo je razsodilo, naj zgori v rdečih plamenih.

Iz razkošnih kraljevskih dvoran so jo odpeljali v temno, vlažno tuknjo; skozi zamreženo lino je vlekla burja.

Namesto baržuna in svile so ji dali šop kopriv, ki jih je bila nabrala; nanje je lahko položila svojo glavo; trdi pekoči koprivnati oklepi, ki jih je bila tako težko pletla, naj bi ji bili za odejo. Nič ljubšega ji ne bi bili mogli dati.

Spet je pričela delati in moliti k ljubemu Bogu. Zunaj so poulični fantalini peli o njej sramotilne pesmi, in živa duša ji ni privoščila dobre besede v tolažbo.

(Dalje prihodnjic.)

= ŠPORTNI TEDNIK =

V znamenju nogometa

Prejšnja nedelja je bila popolnoma v znamenju nogometa. Obe ligi, zagrebška in beograjska, sta bili v polnem razmahu, obenem se je pa začelo tudi tekmovalje za prvenstvo Slovenske nogometne zveze.

V zagrebški ligi ni manjkalo presežnečij. Ljubljana — tokrat je igrala svojo poslednjo tekmo na domačem igrišču — je po petih zaporednih porazih vendar dobila dve točki. Njen nasprotnik je bil Split. Pokazal se je v prav slabi luči in je zaslužen podlegel boljši enajstoričnici 0:3. Pri Ljubljani so ugajali vsi, — gostih se je pa odlikovala obramba z vratarjem na čelu.

V Zagrebu smo imeli dve tekmi. Izkupilec je bil dve točki za Zagreb. Najprej sta se srečala Hašk in Bačka. Zagrebški akademiki se niso preveč trudili, a so kljub temu premagali slabega nasprotnika s 3:1. V naslednji igri sta si stala nasproti dve izenačeni moštvi. Concordia je bila slaba, enako Sašk. Odločila je okoliščina, da so bili Sarajevčani obupno nezanesljivi pred golom. Tako je zmaga pripadla Zagrebčanom z 2:0.

Najvažnejši dogodek je bil v Splitu. Na vročih splitskih tleh je že marsikomu spodrsnilo. To je moral občutiti tudi Gradjanski. Doživel je svoj prvi letošnji poraz, sicer samo 0:1, vendar sta obe točki za Hajduka dragoceni. Z njima se je uvrstil na tretjem mestu in vse kaže, da bo med onimi tremi finalisti, ki se bodo s tremi najboljšimi iz beograjske skupine borili za naslov jugoslovanskega prvaka. Hajduka zmaga ni bila nezasluzena. Pri gostih je bil malo preveč nediscipliniran Kokotović, zato ga je sodnik izključil.

V Varaždinu sta igrali obe Slaviji. Domača je bila močnejša od osječke in je zaslužen zmaga z 2:1. Gostje so zabili edini gol iz enajstetrovke.

V beograjski ligi je bilo precej izdatnih rezultatov. Pravo katastrofo je doživel Beogr. in subotički Zak, v tekmi proti BSK. Beograščani so imeli izreden dan. Na igrišču je bilo tako rekoč samo eno moštvo. Tucat golov je za prvoizreden klub vsekakor preveč, zlasti če se kaj takega primeri že drugič. (Jugoslavija je bila namreč Subotičanom zabilala celo en gol več kakor BSK.) Zaka smatrajo v tej ligi za najboljšega avitelja točk.

Med tekmo BSK in Bask je neprestano žvečalo. Odločila je boljša taktika. Batovci so igrali z dolgimi predložki in so naglo osvajali teren. Bask je nasprotno operiral s kratkim dodajanjem. Posledica je bila 5:1 za sportnike iz Batovih tovarn.

V Zemunu je domače občinstvo hudobno nezadovoljno zapustilo igrišče. Njihov klub Zemun preveč posnema Ljubljano. Tokrat so imeli v gostih sarajevsko Slavijo. Do odmore je še nekako šlo; domači so vodili 1:0. V drugi polovici so domači zaigrali surovo. Sodnik je bil dovolj energičen, da je izključil dva igralca. Z devetimi Zemun seveda ni bil kos prav dobrim Sarajevčanom in je izgubil 1:4.

Jugoslavija je prestajala v Skoplju težke minute. Borba je bila od začetka do kraja temperamentna. Odločitev je padla sredi druge polovice, ko je Jugoslavija zaradi vratarjeve napake dosegla edini gol dneva. Kljub živahni igri tekma ni bila niti na povprečni sportni višini.

V Novem Sadu imajo poplavo in so zato tekmo med Vojvodino in Jedinstvom odpovedali.

Prihodnjo nedeljo ligaški tekem ne bo, ker sta na sporedu dve meddržavni tekmi. Naša prva garnitura bo igrala namreč na Dunaju proti Nemčiji, v Beogradu pa se bosta srečali reprezentanci B Jugoslavije in Bolgarije.

Stanje v obeh ligah je po nedeljskem kolu naslednje:

Zagrebška skupina: Gradjanski 31 točk, Hašk 24, Hajduk 20, Concordia 19, Sašk 18, Slavija Varaždin 12, Slavija Osijek 12, Split 12, Bačka 11, Ljubljana 9.

Beograjska skupina: BSK 20, Jugoslavija 23, Slavija 20, Vojvodina 17, slede Gradjanski, Bata, Jedinstvo, Zak, Bask in Zemun.

V Berlinu sta v nedeljo igrali Nemčija in Madžarska. Rezultat je bil 2:2. V Zagrebu sta se prejšnji teden srečali reprezentanci Švice in Hrvatske. Domači so visoko zmagali s 4:0.

Prvenstvo Slovenske nogometne zveze se je začelo z nekoliko presežnečij. V nedeljo je bilo prvo kolo pomladanskega tekmovalja. V ljubljanski skupini je Mars z odlično igro premagal v napeti tekmi Svobodo s 6:4. Hermes in Bratstvo sta si z 2:2 delila točki. Igra ni bila zanimiva. Domaški Disk je v Ljubljani zaslužen zmagal nad Reko 3:1. V Kranju je domači Kranj visoko odpravil Jadran s 4:0.

V mariborski skupini je Zelezničar doživel važno in zaslužen zmago nad Mariborom s 3:1. Rapid je v Cakovcu gladko porazil tamkajšnjo Gradjansko s 3:0. V Mur-

Vohunske avanture kapitana Rintelena

v letih 1914-1917

Iz spominov takratnega šefa nemškega vohunstva

24. nadaljevanje

S strehe avtobusa sem se ogledoval po londonskih cestah. Nenadno sem zagledal na cesti nekega borznega mešetarja, ki sem ga poznal še pred vojno. Tisto lepo jutro je najbrže neskrbno korakal v svojo pisarno. To srečanje z mirno vsakdanostjo me je globoko pretreslo. Tedaj se je nekaj v meni, kar je bilo močnejše od moje volje, nenadno odločilo: na prvi postaji sem izstopil in se peš vrnil v policijsko stražnico.

Nihče se ni začudil zaradi mojega prihoda. Sedel sem na bližnji stol in pričel brati »Daily Mail«. Sele tedaj sem se zavedel, kakšno prilžnost sem pustil v nemar. Skušal sem spet vstati, toda obsedel sem na stolu, ne da bi se bil mogel ganiti. Častnik me je nekajkrat nejevoljno pogledal. Najbrže mu ni bilo všeč, da se tako dolgo nisem iztreznil.

Na lepem je pa vstopil v sobo drug stražnik, za njim pa nekaj vojakov z nasajenimi bajonetmi. Častnik je stopil naravnost k meni in me vprašal:

»Ali ste vi nemški kapitan Rintelen?«

»Da.«

»Dobil sem nalog, naj vas odpeljem na postajo.«

Ko smo korakali mimo službujočega častnika, sem videl, kako me možak z odprtimi usti presenečeno bulji. Gotovo je bilo med nehom in zemljo še nekaj stvari, ki jih njegova filozofija ni mogla doumeti.

Nemški častniki bojkotirajo Rintelena

18. avgusta 1915. sem prispel v angleško koncentracijsko taborišče v Donnington-Hallu. V veliko začudenje so me pa nemški častniki takoj ob prihodu bojkotirali. Sprejeli so me prav hladno in so se mi, če so le mogli, izmikali. Najprej nisem mogel razumeti takšnega ravnanja, potem sem pa spoznal, da me imajo za angleškega vohuna.

Nekaj dni pred mojim prihodom je namreč pobežnil znani nemški letalec Günther Plüschow iz zaporov v Tsingtau. Nemški častniki so menda mislili, da sem kakšen angleški vohun, ki si je nadel moje ime, hoteč odkriti, kako se je Plüschow posrečil beg. Nisem se še utegnil do dobra navaditi na Donnington Hall, že sta se lepega dne pripeljala lord Herschell in admiral Hall. Velela sta me poklicati v poveljnikovo pisarno k zasliševanju.

»Ljubezni! admiral Hall je zdaj kazal čisto drugo lice kakor v častniškem klubu. Strmo me je pogledal od nog do glave in rekoč, brez ovinkov vprašal:

»Kaj ste kovali z irskimi voditelji v Ameriki? Kakšne načrte ste imeli? Kakšne spletke ste razpuzali proti Angliji? Ali se zavedate, da ste s tem dejanjem postavili v zelo čudno luč? Ali veste, da vaš položaj ni zavlačjanje, vreden? Če hočete, da bo sodišče ravnalo z vami prizanesljivo, kar lepo odkrito priznajte, kakšno zaroto ste z Irči kovali proti nam.«

Torej je admiral vse vedel! Nicesar nisem mogel skriti pred njim, toda odločil sem se, da od mene zdaj ne bo izvedel niti besedice več. Molčal bom o vsem, nikogar ne bom izdal, najmanj pa svoje sodelavce, čeprav bi to Angležem zelo prav prišlo. Prav tako ne bom povedal, kako sem svoja sporočila pošiljal v Nemčijo.

»Preiskali smo 'Noordam' od vrha do dna, toda našli nismo nicesar!« je grmel admiral Hall.

Nisem mogel premagati izkušnjave, da ga ne bi podražil:

»Poglejte,« sem dejal s sladkim smehljajem maščevanja, »tukaj imam sporočilo, poslano iz Berlina. Sporočajo, da so vse v redu prejeli.«

Po kratkem molku je Hall počasi vprašal:

»Kako vendar ste to izvedli?«

»Naj bom odkrit. Zaupal sem svoja sporočila dvema damama... Častniki, ki so preiskovali 'Noordam' — naj so bili že Angleži ali Francozi — so bili pač gentlemani...«

Toda admiral ni odnehal: »In Irči?« je spet ostro vprašal in zapičil svoj prodirajoči pogled vame.

»Kakšni Irči?« sem se delal neumnega, »Mar nisem vojni ujetnik? Torej me pustite pri miru!«

Nekaj tednov nato sem dobil od admiral Halla sicer ljubeznivo pismo, toda polno skritih groženj. Bral sem: »Ne bi hotel, da bi se dolgo živeli v napačnem prepričanju, da se vam ne more nič zgoditi... Podatki, ki smo jih s časom zbrali o vašem delovanju, bi utegnili biti usodni za vas...«

Eh! To je bilo pismo, kakršnih ne beremo radi. Se preden sem se opomogel od učinka, ki ga je imelo to

ski Soboti je ČSK slavil lahko zmago nad Muro v razmerju 5:1.

V celjski skupini je Atletik doživel katastrofalni poraz 10:0 proti Olimpi.

pismo na moje razvane živce, je prisel pome neki častnik in me odpeljal s seboj. In še preden sem se zavedel, so se zaprla za menoj vrata ječe...

Sedel sem in si dejal, da sem zdaj v londonskem Towru, v trdnjavi, kjer so pred letom dni Angleži ustrelili prvega nemškega vohuna, ki so ga ujeli, Hansa Lodija...

V ječi sem ostal dva dni, potem so me pa odpeljali pred nekakšno čudno, groteskno sodišče. Med čakanjem me je stražila četa vojakov z nasajenimi bajonetmi. Eden izmed njih — biser med Tommyji — me je hotel potolažiti in mi je dejal:

»Nikar se ne razburjajte, gospod; že pet naših kraljic so obglavili v Towru.«

Kakor vidite, sem bil v dobri družbi... Sodišče me je obtožilo, da sem se kot nemški častnik v vojnem času izkrcal na Angleškem. Intelligence Service se je očitno trudil, da bi mi dokazal, da nisem vojni ujetnik. Toda prav lahko mi je bilo dokazati in prisesti, da se nisem izkrcal prostovoljno, temveč da so me s silo odpeljali na kopno.

Sodišče me je oprostilo in spet so me odpeljali v Donnington Hall. Drugo jutro, okrog deseti, sem mirno sedel v Donnington-Hallu in se veselil, da se je vse tako dobro končalo; nekdo je tedaj stopil k meni in mi pomolil pred nos »Daily Mail«. Na prvi strani sem bral naslov z debelimi črkami:

»Kapitan Rintelen kot nemški vohun ustrelen v Towru.«

V članku, kjer sem bral, da me je sodišče zaradi vohunstva obsodilo na

smrt in da so me takoj nato ustrelili, je bila tudi moja velika fotografija. Očitno se je neki častnik prenelil s svojim sporočilom. Vseeno sem pa čutil hladno srce po hrbtu, boroč te vrstice, ki so oznanjale mojo smrt. Najbrže so častnikarju povedali, da me bodo obsodili na smrt. In vrli možak se je podvizal, da bi njegov list prvi sporočil svetu senzacionalno novico...

Kajpak smo kar mogoče svečano proslavili mojo smrt! Tisti večer smo v kantini koncentracijskega taborišča popili dosti polnih čaš, ujetniški orkester je pa igral Chopinovo pogrebno koračnico, z napevom: »Veh! nun trinkt er keinen Rotspohn mehr, und keinen Champa-ha-hagner...«

(Nadaljevanje prihodnjič)

PROTI MALOKRVNOSTI

bledici, splošni slabosti, slabemu teku, za regeneracijo krvi po porodu, za rekonvalescenco je »Ferrodovim« preizkušeno in zanesljivo zdravilo. Orig. steklenička din 40° — franko. Proizvajal: Dr. Ph. A. Mrkušić, lekarinar v Mostarju (Banovina Hrvatska). Dobiva se v lekarnah (Reg. S. Br. 6682-32)

RESMAN LOJZE - Ljubljana

Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21

Telefon 33-53

Na CONTINENTAL se piše najbolje!

Ugodni plačilni pogoji!

IVAN LEGAT, mehanik

LJUBLJANA MARIBOR

Prešernova 44 Veltrajnska 30

Tel. int. 26-36 Tel. int. 24-34

Ne samo gospa, tudi gospod

potrebuje za pomlad novo obleko in površnik. S kam-garnom in finim suknom Vas postreže popolnoma po Vašem okusu znana manufakturna veletrgovina

R. Miklauc - »pri Škofu«

Lingarjeva ulica - Pred Škofljo

Ljubljana

Trgovina, kjer se kupuje z zaupanjem

Tapeciranje modernih kavčev, foteljev, otoman Vam izvrši solidno in poceni tapetništvo SEVER, Mariljin trg 2

Na zalogi vedno moderni vzorci blaga za tapeciranje v veliki izbiri

Kraljevo namizno grozdje!

Najplemenitejše sadje!

Odlične trsne sadike slavnih Matiasovih pridelkov na najboljših ameriških podlogah. — Najslajnejše jagode, šparglji, hmelji itd.

Razpečava garantirano čiste in avtentične sadike

„HORTUS“

trdna in sadjarska veletrgovina — Telefon 66. — SUBOTICA — P. P. 26

Zahtevajte naš ilustrirani, brezplačni katalog na 80 straneh.

smrt in da so me takoj nato ustrelili, je bila tudi moja velika fotografija. Očitno se je neki častnik prenelil s svojim sporočilom. Vseeno sem pa čutil hladno srce po hrbtu, boroč te vrstice, ki so oznanjale mojo smrt. Najbrže so častnikarju povedali, da me bodo obsodili na smrt. In vrli možak se je podvizal, da bi njegov list prvi sporočil svetu senzacionalno novico...

Kajpak smo kar mogoče svečano proslavili mojo smrt! Tisti večer smo v kantini koncentracijskega taborišča popili dosti polnih čaš, ujetniški orkester je pa igral Chopinovo pogrebno koračnico, z napevom: »Veh! nun trinkt er keinen Rotspohn mehr, und keinen Champa-ha-hagner...«

(Nadaljevanje prihodnjič)

PROTI MALOKRVNOSTI

bledici, splošni slabosti, slabemu teku, za regeneracijo krvi po porodu, za rekonvalescenco je »Ferrodovim« preizkušeno in zanesljivo zdravilo. Orig. steklenička din 40° — franko. Proizvajal: Dr. Ph. A. Mrkušić, lekarinar v Mostarju (Banovina Hrvatska). Dobiva se v lekarnah (Reg. S. Br. 6682-32)

RESMAN LOJZE - Ljubljana

Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21

Telefon 33-53

Na CONTINENTAL se piše najbolje!

Ugodni plačilni pogoji!

IVAN LEGAT, mehanik

LJUBLJANA MARIBOR

Prešernova 44 Veltrajnska 30

Tel. int. 26-36 Tel. int. 24-34

Ne samo gospa, tudi gospod

potrebuje za pomlad novo obleko in površnik. S kam-garnom in finim suknom Vas postreže popolnoma po Vašem okusu znana manufakturna veletrgovina

R. Miklauc - »pri Škofu«

Lingarjeva ulica - Pred Škofljo

Ljubljana

Trgovina, kjer se kupuje z zaupanjem

Tapeciranje modernih kavčev, foteljev, otoman Vam izvrši solidno in poceni tapetništvo SEVER, Mariljin trg 2

Na zalogi vedno moderni vzorci blaga za tapeciranje v veliki izbiri

Kraljevo namizno grozdje!

Najplemenitejše sadje!

Odlične trsne sadike slavnih Matiasovih pridelkov na najboljših ameriških podlogah. — Najslajnejše jagode, šparglji, hmelji itd.

Razpečava garantirano čiste in avtentične sadike

„HORTUS“

trdna in sadjarska veletrgovina — Telefon 66. — SUBOTICA — P. P. 26

Zahtevajte naš ilustrirani, brezplačni katalog na 80 straneh.

PUCH

MOTORJI - KOLES

Glavno zastopstvo:

IGN. VOK

LJUBLJANA

Tavčarjeva 7, tel. 26-87

delavnica:

Resljeva c. 26, tel. 40-88

Podzastopstva:

FRANC WEBER

CELJE

Gosposka ulica

ERNEST STIVAN

MURSKA SOBOTA

POMAGAL VAM BO

znani pisec in raziskovalec okultnih ved F. T. Karmah Vam brezplačno pove Vaše bodočnost. Razen vaših dogodkov iz preteklosti Vam pove tudi vse Vaše odnose do ljudi, zakona, loterije, trgovine in vseh važnejših dogodkov sedanjosti. Njegov nasvet Vam bo prišel zaleten uspehov v življenju. Zahvalne izjave, ki jih vsak dan prejema z vsega sveta, dokazujejo nenavadno zanesljivost njegovih napovedi. Postavite mu nekaj važnejših vprašanj, ki Vas zanimajo in sporočite mu točne podatke o svojem rojstvu. Vse napovedi o Vašem življenju, ki so sgoraj omenjene, boste dobili popolnoma brezplačno, če boste pri pisecu kupili njegovo najnovejšo knjigo »Naš život i okultne tajne«. Knjiga stane samo din 30.—, denar pa se pošilja na ček, račun številka 17-455, na točni in stalni naslov:

F. T. KARMAN — ŽALEC

FR. P. ZAJEC

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6

pri franciškanskem mostu

vstopnina očala, daljnogledi, lopinometri, barometri, termometri, itd. Velika izbira ur, zlatinice in srebrnice. Samo kvaliteta optika. Cenik brezplačno.

Obleke, perito, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčkoti in vsa praktična oblačila, nudi v največji izbiri, nalceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

MALI OGLASI

OREHOVA JEDRCA

sortiran cvetlični med in medicio dobite nalceneje v

MEDARNI

Ljubljana, Zidovska ul. 6. 48. T.

SPALNICE iz orehove korenine, solidno izdelane, s štetno garancijo. 17 komadov, dobite za 8.500 din pri ERZE FRANG, pohištvo, Vrhnik, skladišče: Ljubljana, Prečna ulica 6.

Iz KATRAN v sodih po 200 kg. kg po 1'90 din. Karbolni avtomobilski kg po 6 din. — »Lohsol« za sadna drevesa. — Avtomotorna, strojna, cilindrska olja, masti in vsa druga maziva stalno v zalogi pri A. Hmeljak, mineralna olja, Ljubljana, Tyrkova cesta 35a.

FILATELISTI POZOR! Kupujem vsakovrstne posamezne znamke kot tudi celotne zbirke po najvišjih dnevnih cenah. Istodnevno nudim filateliskim znamke v serijah ali posamezne po najbolj ugodnih cenah. Polžkusite in preverite se boste. Kuligarna Janez Dolžan — Ljubljana, Stritarjeva 4.

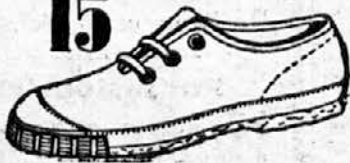
AGILNE ZASTOPNIKE za Ljubljano in ostale kraje dravske banovine (BČ) rekonstruirana zavarovalnica. Ponudbe pod »Sigurna eksistencija«.

OKAMA MAZILLO

Iz zdravilnih zelišč. Čudoviti uspeh pri raznih, opeklinah, ožuljenjih, volku, turib in vnetjih itd. za nego dojenčkov pri kožnem vnetju, izpuščajih in hlastah na temenu, za razpokane prste, bradavice. Glavna založna lekarna Mr. J. Oblas, št. Vld nad Ljubljano.

TUDI TO POMLAD NOVA OBUTEV

15

45301-2204

Za lepe dni najcenejši in najpripravnější otroški platneni čevljički z gumijastim podplatom. Otroški din 15"—, ženski din 29"—, moški din 35"—.

49

5451-63805

Otroški čevljički iz telečjega boksa na zaponko. Praktični in udobni.

49

6222-48801

Otroški polčevlji iz močnega boksa, z neraztrgljivimi gumijastimi podplati. Za živahne otroke ni boljše in trpežnejše obutve.

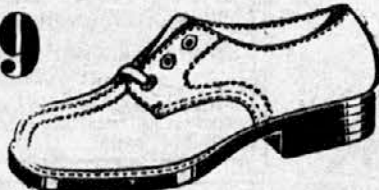
49

5151-44807

Zelo lepi otroški čevljički iz finega, mehkega usnja na zaponko. Na nartu so okusno okrašeni.

69

6922-44609

Močni otroški polčevlji, narejeni iz boksa, z usnje-
nimi podplati in petami.

39

39325-612

Ženski lakasti gumijasti čevlji na vezalke. Za blato in dež ni boljše obutve.

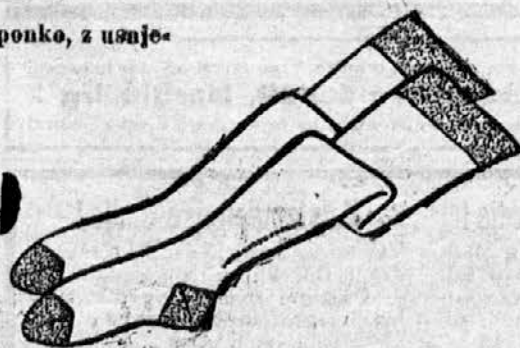
69

4445-6540

Udobni ženski čevlji iz deftina, na zaponko, z usnje-
nimi podplati in petami.

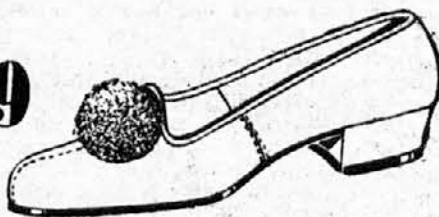
29

>PRINCESA<

Tanka, a močna, fina, svilena nogavica. Zadovaljila bo okus moderne dame.

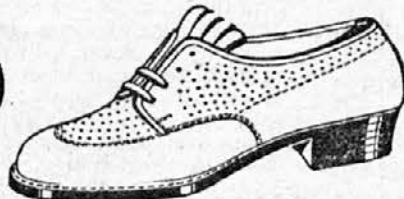
69

3415-55106

Elegantni in udobni ženski domači čevlji iz finega ševroja, z usnjenimi podplati in nizkimi petami.

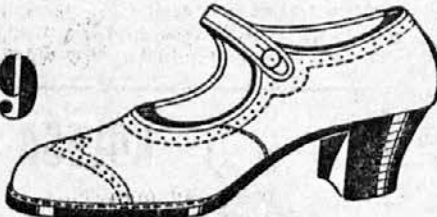
99

4924-44655

Dekliški čevlji iz močnega usnja na vezalke, z usnjenimi podplati. — Izdelujemo jih v črni in rjavi barvi.

99

2945-44637

Praktični močni čevlji iz boksa na zaponko, z usnje-
nimi podplati in petami.

99

2405-66115

Moderni ženski čevlji iz finega, mehkega, črnega ali rjavega boksa, z okrasno pentljo na nartu.

129

2625-44154

Zelo udobni čevlji iz finega telečjega boksa, preko narta okrašeni s okusnim jezikom. Izdelujemo jih v črni in rjavi barvi.

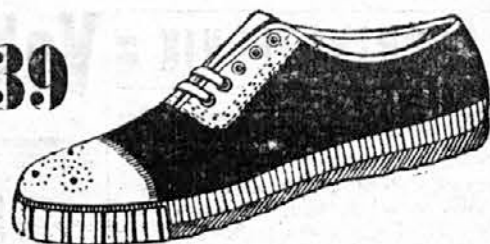
6

>RADISA<

Nogavica, ki ne vara. Osvojila je že sto tisoč s svojo trpežnostjo in cenenostjo.

39

45307-4841

Za izlete in vaje ni boljše obutve od teh platnenih čevljev. Narejeni so iz močnega platna, na prstih ojačani, z močnimi gumijastimi podplati.

49

58077-604

Udobni gumijasti lakasti opanki z ojačanimi podplati in okrašenim prednjim delom. — Trpežni in nepremočljivi.

149

2027-44650

Močni moški čevlji za štrpae, narejeni iz boksa, z usnjenimi podplati in petami.

169

3939-44722

Trpežni moški čevlji iz boksa, z močnimi šivanimi podplati in petami.

99

0767-68802

Udobni visoki čevlji za sleherni štrpae, široki, narejeni iz mastnega govejega usnja, z močnimi gumijastimi podplati.

Rata